

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lagstiftning om televisions- och radioverksamhet

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås att det stiftas en lag om televisions- och radioverksamhet och en lag om statens televisions- och radiofond, med vilka de lagar som givits om radioanläggningar och kabelsändnings verksamhet, och de bestämmelser som utfärdats med stöd av dessa lagar, skall ersättas. Dessutom skall i lagen om Rundradion Ab göras ändringar till följd av den nya lagstiftningen samt vissa andra justeringar. I lagen om teleförvaltningen och i upphovsrättslagen skall det göras vissa ändringar av teknisk natur.

Utgångspunkten för lagen om televisions- och radioverksamhet är rådets direktiv från år 1989 om samordning av vissa bestämmelser som fastställts i medlemsstaternas lagar och andra författningar om utförandet av sändningsverksamhet för television, samt Europaparlamentets och rådets direktiv från år 1997 om ändring av förstnämnda direktiv. Genom den föreslagna lagen skall merparten av artiklarna i nämnda direktiv verkställas. Lagen skall tillämpas på verksamhet som utövar av televisionverksamhet med placering i Finland bedriver i alla länder som hör till Europeiska ekonomiska samarbetsområdet och som ratificerat Europarådets televisionskonvention.

Enligt regeringsformen skall bestämmelser om yttrandefriheten utfärdas genom lag. Televisions- och radioverksamhet handlar om att utöva yttrandefriheten. Därför föreslås att det i lagen om televisions- och radioverksamhet införs detaljerade bestämmelser om förfarandet för beviljande av koncession för televisions- och radioverksamhet där sändningarna sker via radiovågor som utbreder sig fritt. Enligt propositionen skall televisions- och radioverksamhet i kabelnätet bli koncessions- och anmälningspliktig verksamhet. Verksamhet som går ut på att endast förmedla utländska satellitprogram

skall inte ens behöva anmälan. I propositionen har också digitaliseringen av televisions- och radioverksamhetens distributionsnät beaktats i mån av möjlighet.

I propositionen anses det vara viktigt att det i Finland verkar ett public service-kommunikationsföretag som Rundradion Ab. Eftersom Rundradion Ab inte är ett kommersiellt företag, måste finansieringen av det ordnas på annat sätt. Enligt propositionen skall bestämmelser om finansieringen av Rundradion Ab utfärdas i en lag om statens televisions- och radiofond.

Företagets primära inkomstkälla skall även i fortsättningen vara de televisionsavgifter som uppbärs av användarna. Nuvarande televisionslicensavgift föreslås bli ändrat till en televisionsavgift. Även i indrivningssystemet föreslås ändringar. Alla televisionsanvändare skall vara betalningsskyldiga. För olovligt TV-tittande skall det i stället för bötesstraff föreläggas en inspektionsavgift. En annan finansieringskälla skall utgöras av koncessionsavgifterna, som uppbärs av utövare av televisions- och radioverksamhet, vilka innehar licens och vars omsättning överstiger 20 miljoner mark. Koncessionsavgiften skall motsvara den nuvarande s.k. public service-avgiften som utövarna av televisionsverksamhet för närvarande betalar.

Enligt propositionen skall televisionsavgifterna och koncessionsavgifterna uppbäras till en fond som står utanför statsbudgeten. Statsrådet beslutar om hur fondens medel används. I lagen om Rundradion Ab föreslås vissa tekniska ändringar på grund av ovan nämnda lagar. Dessutom föreslås lagen bli ändrat till den del den gäller utnämning av bolagets styrelse.

De föreslagna lagarna avses träda i kraft senast den 1 januari 1999.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL	1
ALLMÄN MOTIVERING	5
1. Inledning	5
2. Nuläge	6
2.1. Lagstiftning och praxis	6
Regeringsformen	6
Lagen om radioanläggningar och bestämmelser utfärdade med stöd av den ..	7
Lagen om radioanläggningar	7
Förordningen om radioanläggningar	7
Statsrådets beslut om avgifter för televisionslicens	7
Statens radiofond	7
Lagen om Rundradion Ab	7
Kabelsändningslagen och bestämmelser utfärdade med stöd av den	8
Kabelsändningslagen	8
Kabelsändningsförordningen	9
Trafikministeriets beslut	9
Övrig lagstiftning om elektronisk kommunikation	9
Televisionsdirektivet	9
Televisions-, radio- och kabelsändningsverksamhet i Finland	10
Televisionsverksamhet	10
Kabelsändningsverksamhet	10
Radioverksamhet	11
Ny teknologi	11
Masskommunikationens ekonomi	11
2.2. Den internationella utvecklingen och lagstiftningen i utlandet	12
Internationella avtal som binder Finland	12
Reglering av rundradioverksamhet och kommunikation i vissa andra länder ..	13
Allmänt	13
Storbritannien	14
Sverige	15
2.3. Bedömning av nuläget	15
Reformbehovet i lagstiftningen om televisions- och radioverksamhet	15
Behovet av att revidera lagen om Rundradion Ab	17
2.4. Nya masskommunikationstjänster	17
3. Finansieringen av Rundradion Ab	19
3.1. Nuläge	19
Rundradion Ab	19
Televisionslicensavgifterna	19
Public service-avgifter	19
MTV Ab	19
Oy Ruutunelonen Ab	20
3.2. Radio- och televisionsfonden som står utanför statsbudgeten	20
3.3. De allmännyttiga rundradiobolagens finansieringssystem i Europa	21
3.4. Europeiska unionen och finansiering av allmännyttiga rundradiobolag	22
4. Propositionens mål och de viktigaste förslagen	22
4.1. Mål	22
4.2. De viktigaste förslagen	22

Utövande av televisions- och radioverksamhet	22
Allmänt	22
Koncession och anmälan	23
Programverksamhet, reklam och teleköpsändningar	23
Finansieringen av Rundradion Ab	23
Allmänt	23
Televisionsavgift	23
Koncessionsavgift	24
Förslagen till ändring av lagen om Rundradion Ab	26
5. Propositionens verkningar	26
6. Beredningen av propositionen	26
7. Andra omständigheter som inverkat på propositionens innehåll	27
7.1. Samband med andra propositioner	27
DETALJMOTIVERING	28
1. Lagförslagen	28
1.1. Lag om televisions- och radioverksamhet	28
1 kap. Allmänna bestämmelser	30
2 kap. Utövande av televisions- och radioverksamhet	32
3 kap. Programutbud	34
4 kap. Reklam, teleköpsändningar och sponsring	35
5 kap. Styrning och tillsyn	38
6 kap. Tvångsmedel, påföljder och ändringssökande	38
7 kap. Särskilda bestämmelser	39
1.2. Lag om statens televisions- och radiofond	40
1 kap. Allmänna bestämmelser	40
2 kap. Statens televisions- och radiofond	40
3 kap. Fastställande av televisionsavgift och betalningsskyldighet	42
4 kap. Förande av register över televisionsanvändare	45
5 kap. Koncessionsavgift	47
6 kap. Tvångsmedel, påföljder, ändringssökande	49
7 kap. Särskilda bestämmelser	50
8 kap. Ikraftträdelse och övergångsbestämmelser	50
1.3. Lagen om Rundradion Ab	51
1.4. Lagen om teleförvaltningen	52
1.5. Upphovsrättslagen	52
2. Närmare bestämmelser	52
3. Ikraftträdande	52
4. Lagstiftningsordning	52
LAGFÖRSLAG	
1. Lag om televisions- och radioverksamhet	53
2. Lag om statens televisions- och radiofond	62
3. Lag om ändring av lagen om Rundradion Ab	70
4. Lag om ändring av lagen om teleförvaltningen	71

5. Lag om ändring av 25 i § upphovsrättslagen	72
---	----

BILAGA

Parallelltexter

Lag om ändring av lagen om Rundradion Ab	73
Lag om ändring av lagen om teleförvaltningen	76
Lag om ändring av 25 i § upphovsrättslagen	77

ALLMÄN MOTIVERING

1. Inledning

Lagen om radioanläggningar (8/1927) stiftades 1927. Lagen, som stiftades för de kommunikationsförhållanden som rådde i under århundradets första hälft, är i sin helhet föråldrad. Lagen motsvarar varken i sak eller lagstiftningstekniskt de krav som lagstiftningen ställer på televisions- och radioverksamheten. Även lagen om kabelsändningsverksamhet (307/1987) är föråldrad och innehåller dessutom vissa bestämmelser som strider mot gemenskapslagstiftningen.

Inom massmedierna har det under de senaste åren skett betydande förändringar. Antalet televisions- och radiokanaler har mångfaldigats, och vid sidan av den traditionella verksamheten har nya kommunikationsformer utvecklats. Telenätet används förutom till målgruppskommunikation även till masskommunikation, och datanäten har i takt med att antalet datorer ökat blivit ett multimedium, med vars hjälp allmänheten får tillgång till meddelanden i form av text, ljud, bildframställning och rörliga bilder eller i form av en kombination av dessa. I princip kan kunden få tillgång till vilket som helst radio- eller TV-program, vilken som helst nu existerande trycksak, ljudinspelning eller bildupptagning via datanätet.

Rådets direktiv 89/552/EEG om samordning av vissa bestämmelser som fastställts i medlemsstaternas lagar och andra författningar om utförandet av sändningsverksamhet för television, nedan televisionsdirektivet, blev ett bindande regelverk i Finland då avtalet om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES-avtalet) trädde i kraft vid ingången av 1994. Genom direktivet harmoniseras bl.a. bestämmelserna beträffande TV-programmens ursprung, reklam, sponsring och skydd av minderåriga. Televisionsdirektivet har preciserats och å jourförts genom Europaparlamentets och rådets direktiv 97/36/EG från 1997.

Behovet av att reformera rundradiolagstiftningen har uppmärksamats i olika sammanhang. I samband med att riksdagen behandlade ett lagförslag om Rundradion Ab konstaterade riksdagens grundlagsutskott beträffande det rättstillstånd som råder på rundradioverksamhetens område att lagstiftningen är föråldrad och kräver en totalre-

form (GrUU 23/1993 rd). Statsrådets justitiekansler ansåg i sitt utlåtande om yttrandefrihetskommisionens mellanbetänkande att lagstiftningen om elektronisk masskommunikation i brådskande ordning måste beredas.

Europeiska gemenskapernas kommission sände den 22 september 1997 Finland ett officiellt meddelande där det konstateras att Finlands lagstiftning på tillämpningsområdet inte helt är i enlighet med televisionsdirektivet.

Lagen om televisions- och radioverksamhet, lagen om statens televisions- och radiofond och lagen om ändring av lagen om Rundradion Ab skall ersätta lagen om radioanläggningar och lagen om kabelsändningsverksamhet samt bestämmelser givna med stöd av dessa. Vid beredningen av de nya lagarna har kraven på noggrann verkställighet av televisionsdirektivet beaktats, liksom även kommunikationsmarknadens och kommunikationsteknikens utveckling i den mån det varit möjligt att förutspå i detta skede.

Regelverket som styr televisions- och radioverksamheten består för närvarande av flera olika lagar, förordningar, trafikministeriets beslut och koncessionsvillkor. Enligt propositionen skall de centrala bestämmelserna samlas i den föreslagna lagen om televisions- och radioverksamhet. De centrala bestämmelserna blir därmed bestämmelser på lagnivå. Till denna del stöds lagstiftningsreformen av bestämmelsen i 10 § 1 mom. regeringsformen, enligt vilken närmare bestämmelser om utövande av yttrandefriheten ges genom lag. Genom lagstiftningen upphävs även bestämmelser som visat sig vara obehövliga eller som står i strid med gemenskapslagstiftningen, närmast beträffande bestämmelser om kabeltelevisionsverksamhet.

Finansieringen av Rundradion Ab:s verksamhet grundar sig för närvarande på televisionslicensavgifter som uppbärs av innehavarna av televisionsmottagare och av s.k. public service-avgifter som de kommersiella televisionsbolagen erlägger. I propositionen till lag om statens televisions- och radiofond å jourförs bestämmelserna om televisionslicensavgifter — avgiftens namn ändras till televisionsavgift — och systemet med avgifter för s.k. public service kommer att grunda

sig på lagen. Lagens målsättning är att trygga finansieringen av Rundradion Ab:s verksamhet och förbättra den allmänna rättssäkerheten.

Propositionen om ändring av lagen om Rundradion Ab innehåller i huvudsak ändringar av teknisk natur. Genom det förslag till ändring av förvaltningsrådets uppgifter som ingår i propositionen strävar man efter att utveckla Rundradion Ab:s förvaltning.

I förslaget till ändring av lagen om teleförvaltningen förekommer endast ändringsförslag till följd av ovan nämnda lagförslag. Dessa ändringar är tekniska till sin natur.

2. Nuläge

2.1. Lagstiftning och praxis

Regeringsformen

Enligt 10 § 1 mom. regeringsformen har var och en yttrandefrihet. Till denna hör rätten att framföra, sprida och ta emot uppgifter, åsikter och andra meddelanden utan att hinder läggs i förväg. Närmare bestämmelser om yttrandefriheten utfärdas genom lag. Sådana begränsningar i fråga om bildprogram som är nödvändiga för skydd av barn kan regleras genom lag.

Yttrandefriheten är enligt den regeringsformens bestämmelse som trädde i kraft den 1 augusti 1995 garanterad var och en som ligger under Finlands rättstillämpnings domvärjo utan hänsyn till nationalitet. Till sitt tillämpningsområde täcker bestämmelsen om yttrandefrihet alla kommunikationstekniska metoder och uttryckssätt samt all information, alla åsikter och övriga meddelanden utan hänsyn till innehållet (se RP 309/1993 rd, s. 56-57). I regeringens proposition betonas att yttrandefrihetens räckvidd inte får tolkas för snävt, utan den skall tolkas synnerligen övergripande liksom fallet varit beträffande internationella människorättsavtal och grundlagsutskottets tolkningspraxis.

Riksdagens grundlagsutskott ansåg i sitt utlåtande att det i yttrandefriheten som tryggs i 10 § regeringsformen ingår rätt att uttrycka tankar i tal, skrift och bilder samt rätt att publicera skrift eller bildframställning, lyssna på tal, rätt att läsa skrifter och trycksaker och titta på bildframställningar samt rätt att sprida skrifter och trycksaker. Vidare hör rätten att framföra skådespel och visa filmer till yttrandefriheten. Grundlag-

sutskottet har utvidgat rättigheterna i regeringsformens bestämmelse om yttrandefrihet att gälla även rundradio- och kabelsändningsverksamhet (se GrUU 8/1961 rd, 2/1986 rd, 14/1993 rd, 23/1993 rd).

Bestämmelsen tryggar utövande av de rättigheter som ingår i yttrandefriheten "utan att hinder läggs i förväg". Till denna del förbjuder bestämmelsen förhandsgranskning av meddelandets innehåll och övrigt förhindrade i förväg som innebär ingrepp i yttrandefriheten. Att göra yttrandefriheten tillståndspliktig är primärt förbjudet. Men reglerna om yttrandefrihet hindrar inte upprätthållande av koncessionssystem inom rundradio- och kabelsändningsverksamheten, ifall systemets nödvändighet kan motiveras på ett sätt som är acceptabelt ur yttrandefrihetens synvinkel (se RP 309/1993 rd, s. 57-58).

I samband med riksdagsbehandlingen av grundrättighetsreformen fogades till yttrandefrihetsbestämmelsen en s.k. regleringsreservering enligt vilken "närmare bestämmelser om yttrandefriheten utfärdas genom lag" (se GrUB 25/1994 rd, s. 9). I bestämmelsen inskrevs en grundläggande utgångspunkt, enligt vilken alla bestämmelser som är väsentliga ur yttrandefrihetens synvinkel skall utfärdas genom lag (se RP 309/1993, s. 57). A andra sidan innebär regleringsreserveringen att lagstiftaren är förpliktad att utfärda bestämmelser som preciserar grundrättigheterna (se GrUB 25/1994 rd, s. 6).

Bl.a. av ovan nämnda skäl pågår vid justitieministeriet ett lagstiftningsprojekt som bereder ett förslag till lag om yttrandefrihet på masskommunikationens området. Avsikten är att genom denna lag upphäva motsvarande bestämmelser i tryckfrihetslagen (1/1919), radioansvarighetslagen (219/1971) och kabelsändningslagen (307/1987).

Yttrandefrihetsbestämmelsen innehåller även en särskild begränsningsklausul (ett s.k. kvalificerat lagförbehåll) som befullmäktigar att stifta lag om begränsningar av nödvändiga bildprogram i syfte att skydda barn. Detta har betydelse för lagstiftningen om förhandsgranskning av filmer och andra bildprogram. Bestämmelsen förutsätter inte att granskningen av bildprogram skall grunda sig uttryckligen på förhandsgranskning, men den ger begränsat möjligheter till detta. Begränsningsfullmakten är dock betydligt snävare än film- och videogränsningsområdet i dag eftersom den tillåter begränsningar av nöd-

vändiga bildprogram endast i syfte att skydda barn (se RP 309/1993 rd, s. 57). Undervisningsministeriet tillsatte i augusti 1996 en kommission vars uppdrag var att före den 31 augusti 1997 uppgöra en regeringsproposition med förslag till totalreform av lagstiftningen om förhandsgranskning av filmer och andra bildprogram, särskilt med hänsyn till barnskyddet. Arbete pågår dock ännu.

Lagen om radioanläggningar och bestämmelser utfärdade med stöd av den

Lagen om radioanläggningar. Lagen om radioanläggningar är mycket kortfattad och innehåller i sin nuvarande form endast nio paragrafer.

Enligt lagens 1 § 1 mom. är det förbjudet att utan vederbörligt tillstånd utföra eller nyttja elektriska anläggningar för trådlös telegrafering, lyssnande eller åskådande. Ursprungligen gällde radioanläggningslagen alla radioanläggningar, men sedan den nya radiolagen (517/1988) trädde i kraft har den gamla lagen endast reglerat utövande av rundradioverksamhet samt bruk av mottagare för mottagning av rundradiosändningar (1 § 3 mom.).

Enligt lagens 2 § krävs det tillstånd för konstruktion och bruk av radioanläggning. Detta tillstånd är tidsbegränsat (högst tio år) och ges på de villkor som det anses nödvändigt att ställa. Sålunda meddelas de föreskrifter som skall iakttas i sändningsverksamheten i villkoren till koncessioner som beviljas med stöd av 2 §.

Med stöd av lagens 4 § kan statsrådet fastställa avgifter som skall uppbäras för utförande och nyttjande av radioapparater samt för inspektion som utförs på basis av denna lag. Med stöd av 3 mom. i samma paragraf uppbärs avgifter för tillstånd som behövs för bruk av radioanläggningar som mottar rundradiosändningar till en särskild fond, vars medel efter statsrådets övervägande kan användas för att främja rundradioverksamheten. Lagen innehåller också en straffbestämmelse (5 §) och en bestämmelse om befogenhet att utfärda förordningar. Det har gjorts smärre ändringar i lagen 1977, 1988 och 1995.

Förordningen om radioanläggningar. Den ursprungliga förordningen om radioanläggningar härstammade även den från 1927. Den ikraftvarande förordningen (859/1992) är från 1992. I förordningen för-

eskrivs att rätten att utöva rundradioverksamhet ges av statsrådet, men rätt att utöva lokal rundradioverksamhet för tre månader eller kortare tid ges dock av trafikministeriet (3 §). Förordningen innehåller även bestämmelser om televisionslicensen (4 - 10 §) och befogenheter att meddela närmare föreskrifter om tillämpningen av förordningen.

Statsrådets beslut om avgifter för televisionslicens. Till denna lagstiftningshelhet hör även statsrådets beslut om avgifter för televisionslicens (861/1992), genom vilket statsrådet fastställer storleken på avgiften för televisionslicens samt utfärdar bestämmelser bl.a. om betalning och återbetalning av avgift för televisionslicens och om avgifter som skall uppbäras för olovlig användning av en television. Teleförvaltningscentralen har dessutom den 18 november 1992 med stöd av 11 § förordningen om radioanläggningar meddelat föreskrifter om tillämpningen av förordningen om radioanläggningar.

Statens radiofond. Liksom det framgår ovan av avsnittet om lagen om radioanläggningar har statens radiofond uppstått på basis av 4 § 3 mom. lagen om radioanläggningar från 1927. Närmare bestämmelser om statens radiofond framgår ur förordningen om statens radiofond (1000/1980) och ur statsrådets beslut om användningen av statens radiofonds medel (1090/1980). Till lagstiftningshelheten hör också ovan nämnda förordning om radioanläggningar och statsrådets beslut om avgifter för televisionslicens.

Det finns även bestämmelser om radiofonden i 4 kap. lagen om Rundradion Ab (1380/1993).

Lagen om Rundradion Ab

Lagen om Rundradion Ab trädde i kraft i början av 1994. Lagen reglerar Rundradion Ab:s ställning och dess rätt att direkt med stöd av lagen utöva rundradioverksamhet (1 §). I de allmänna bestämmelserna ingår också paragrafer om bolagets ägoförhållanden och verksamhetsbetingelser (2—3 §). 2 kap. i lagen behandlar bolagets förvaltning och 3 kap. dess uppgifter. Bolagets uppgift att tillhandahålla allmännyttig rundradioverksamhet fastställs i lagens 7 §. Bolaget har även rätt att utöva övrig verksamhet om förutsättningarna i lagens 8 § finns. Lagens 4 kap. behandlar finansieringen av bolaget. Bestäm-

melserna grundar sig på ikraftvarande bestämmelser som utfärdats med stöd av lagen om radioanläggningar angående uppbörd av avgifter för televisionslicenser till statens radiofond och angående användning av radiofondens medel för att finansiera och främja allmännyttig rundradioverksamhet. Enligt lagens 11 § kan statsrådet även besluta om uppbärande till radiofonden av andra intäkter i anslutning till rundradioverksamheten. Bolaget får inte på de radio- och televisionskanaler som det förfogar över sända affärsreklam eller annan därmed jämförbar reklam. Statsrådet har dock rätt att av särskilda skäl bevilja bolaget tillstånd att i samband med enskilda program sända sådan reklam (12 §). Statsrådet har under de senaste åren årligen beviljat sådant undantag till i medeltal fem idrottsevenemang, tävlingar på olympisk nivå och på världsmästerskapsnivå.

Enligt förordningen har Rundradion Ab getts i uppgift att förmedla myndighetsmeddelanden när detta är nödvändigt för att rädda eller skydda människor eller på grund av överhängande risk för betydande skador på egendom eller miljö. Vid sändning och mottagande av myndighetsmeddelanden under undantagsförhållanden iaktas vad som särskilt bestäms.

Kabelsändningslagen och bestämmelser utfärdade med stöd av den

Kabelsändningslagen. Lagens (307/1987) tillämpningsområde är fastställt i 1 §. Den gäller kabelsändningsverksamhet förutom telefonsjänster som förmedlas över de allmänna telenäten; sändning av bilder, ritningar och text inom ett informationssöknings-system; verksamhet för sändning av enbart musik; distribution av rundradiosändningar via centralantennsystem; verksamhet, inom vilken sändningarna kan mottas endast i en till verksamheten ansluten byggnad som används av en högskola eller annan läroanstalt eller av ett sjukhus, hotell eller varuhus eller i en byggnad med motsvarande verksamhet eller i sådana byggnader som finns nära varandra och ringa kabelsändningsverksamhet.

Rätt att utöva verksamhet har ett finskt samfund, eller en utländsk näringsidkare vars filial införts i Finlands handelsregister och som beviljats koncession (3 §). Koncessionen beviljas av statsrådet efter rättsprövning. Över ansökningen om koncession

skall utlåtande inhämtas av de kommuner inom vilka kabelsändningsverksamheten kommer att utföras (3 och 4 §).

I lagens 3 kap. finns bestämmelser om användning av ledningsnät och programkanal. Den som äger ett ledningsnät är skyldig att upplåta en outnyttjad del av disponibelt ledningsnät till var och en som har rätt att utföra kabelsändningsverksamhet (6 §). Den som utför kabelsändningsverksamhet skall reservera en programkanal eller programtid i en kanal för lokal programverksamhet. Den som utför kabelsändningsverksamhet är skyldig att till andra som bedriver programverksamhet upplåta en sådan programkanal och sådan programtid som inte används för hans egen programverksamhet (7 §). Villkor för upplåtande bestäms i 8 §.

I lagens 4 kap. finns bestämmelserna om programutbud. Förutom de allmänna principerna finns det en bestämmelse om inhemska program (10 §), enligt vilken en tillräcklig del av programutbudet skall vara av finländskt ursprung. Denna andel skall i koncessionen fastställas att utgöra 15 - 20 % beräknat för varje period om ett halvt år. För reklamens del har gränsen fastställts till 11 % av programtiden för varje period om en månad för var och en som utför kabelsändningsverksamhet (11 §). För satellitprogrammets del finns bestämmelser som avviker från ovanstående ifall utländska utövare av sändningsverksamhet förmedlar utländskt program via en förmedlingssatellit och programmet vidareändas samtidigt och oförändrat i en för ändamålet särskilt reserverad programkanal. Program och reklam som sänds från Finland via en förmedlingssatellit skall vara i enlighet med EU:s televisionsdirektiv (12 §). Ett program får inte innehålla rätt våld eller vara skadligt för den psykiska hälsan eller osedligt (13 §). Den som utför kabelsändningsverksamhet är även skyldig att sända meddelanden från myndigheterna enligt vad som närmare bestäms i 14 §.

Lagens 5 kap. innehåller bestämmelser om distribution av rundradiosändningar. Den som utför kabelsändningsverksamhet är skyldig att distribuera 1) de rundradiosändningar som är avsedda för hela landet, och 2) Rundradio Ab:s andra rundradiosändningar som är avsedda att tas emot inom koncessionssområdet för den som utför kabelsändningsverksamhet (16 §) (must carry-bestämmelsen).

I lagens 6 kap. finns bestämmelser om straffrättsligt ansvar, skadeståndsansvar och ansvar för distribution. I samma kapitel finns en bestämmelse om rättelse av felaktig uppgift (20 §).

Av varje program som sänts via kabel skall finnas en inspelning i Finland. Inspelningen får inte förstöras förrän minst tre månader har förflutit från det att programmet sändes (21 §).

Trafikministeriet är den högsta ansvarsmyndigheten i fråga om tillsyn över lagen. Lagens 7 kap. innehåller straffstadganden, möjlighet att återkalla koncession och möjlighet att förbjuda distribution.

Kabelsändningsförordningen. I kabelsändningsförordningen (526/1987) finns närmare bestämmelser om ansökan om koncession, användning och villkor för upplåtande av telenät, programkanal och programtid och bestämmelser om satellitprogram, distribution av rundradiosändningar, tillsyn och kontroll, ansvarig programredaktör, anteckningar som skall göras i registret och lämnande av uppgifter ur registret samt möjlighet att ta del av inspelat program.

Trafikministeriets beslut. Dessutom har trafikministeriet utfärdat ett beslut om ringa kabelsändningsverksamhet (1408/1992), enligt vilken sagda lag inte tillämpas på

1) kabelsändningsverksamhet som utövas av bostads- eller fastighetsaktiebolag i byggnad eller byggnader som bolaget äger, om verksamhetens syfte inte är att inbringa vinst;

2) kabelsändningsverksamhet i ett telenät till vilket högst 200 hushåll eller enheter som utgör en motsvarande helhet är anslutna; samt

3) även annan sådan kabelsändningsverksamhet inom vilken en utövare av affärs- eller annan sådan verksamhet sänder meddelanden och tillkännagivanden, som hänförs sig till denna verksamhet, till sina egna verksamhetsställen så, att sändningarna kan mottas endast av personer i hans tjänst.

Trafikministeriet har även meddelat ett beslut om kontroll av kabelsändningsverksamhet (1407/1992), ett beslut om reklam i kabelsändningar (560/1989) och ett beslut om kabelsändningsverksamhetens tekniska utrustning (561/1987).

Övrig lagstiftning om elektronisk kommunikation

Bestämmelser om begränsningar av innehållet i masskommunikation finns i strafflagen och övrig strafflagstiftning, t.ex. lagen angående undertryckande av osedliga publikationers spridning (23/1927).

Bestämmelser om granskning av filmer och andra bildprogram har utfärdats genom lagen om filmgranskning (299/1965) samt genom lagen om granskning av videoprogram och andra bildprogram (697/1987). Bestämmelser om statens filmgranskningsbyrå har utfärdats genom lagen om förrättande av filmgranskning (300/1965).

Bestämmelser om reklam och begränsning av reklam har utfärdats närmast genom konsumentskyddslagen (38/1978), lagen om otillbörligt förfarande i näringsverksamhet (1061/1978), värdepappersmarknadslagen (495/1989), alkohollagen (1143/1994), lagen om åtgärder för inskränkande av tobaksrökning (693/1976) samt läkemedelslagen (395/1987).

Till lagstiftningshelheten om elektronisk kommunikation hör även telemarknadslagen (396/1997). Bestämmelser om innehav och användning av radioanläggningar samt om skyddande av radiokommunikation mot störningar har utfärdats genom radiolagen. Grundläggande bestämmelser om radio- och teleförvaltningen har utfärdats genom lagen om teleförvaltningen (518/1988) jämte ändringar.

Bestämmelser om upphovsrätten har utfärdats genom upphovsrättslagen (404/1961).

För närvarande pågår dessutom ett lagstiftningsprojekt vars syfte är att uppgöra ett förslag till lag om yttrandefrihet inom masskommunikation. Lagen skall gälla även elektronisk masskommunikation.

Televisionsdirektivet

Syftet med EG:s televisionsdirektiv och 1997 års ändring av detta är att främja spridning av europeiska televisionsprogram och främja framväxten av en gemensamt europeiskt marknadsområde för televisionsprogramtjänster. I detta syfte harmoniserar direktivet bl.a. bestämmelser om reklam i televisionsändningar och om programutbudet.

Televisionsdirektivet är till sin natur ett s.k. minimidirektiv. Medlemsstaterna kan för televisionsbolag inom sitt jurisdiktionsområde fastställa strängare bestämmelser för programverksamhet och reklam. Direktivet utgår från principen om ursprungsland. Enligt denna kan en annan medlemsstat inte förutom i undantagsfall förhindra distribution och mottagning av programutbud såvida det program som skall sändas uppfyller de krav som i dess ursprungsland och i televisionsdirektivet ställs på ett företag som utövar televisionsverksamhet.

Televisionsdirektivet blev i Finland ett bindande regelverk då EES-avtalet trädde i kraft i början av 1994. Direktivets centrala artiklar har trätt i kraft i Finland genom bestämmelser i följande författningar och föreskrifter:

Lagen om radioanläggningar (8/1927)
Kabelsändningslagen (307/1987)
Radioansvarighetslagen (219/1971) jämte ändringar (1148/1992)
Trafikministeriets beslut om reklam i kabelsändningsverksamhet (89/560)
5 kap. alkohollagen (1145/1994)
Lagen om åtgärder för inskränkande av tobaksrökning (693/1976)
Läkemedelslagen (395/1987)
Läkemedelsverkets föreskrift om marknadsföring av läkemedel nr 8/1993
Lagen angående undertryckande av osedliga publikationers spridning (23/1927)
11 kap. 8-9 § strafflagen (578/95)
Regelverk för MTV Ab:s och Oy Ruutunelonen Ab:s programverksamhet, fastställt av trafikministeriet

I koncessionen som beviljades MTV Ab den 2 september 1993, sedermera överförd på det nygrundade MTV Ab den 21 augusti 1997, och i koncessionen som beviljades Oy Ruutunelonen Ab den 26 september 1996 finns det villkor, enligt vilket båda bolagen är skyldiga att efterleva televisionsdirektivets bestämmelser om programverksamhet.

Rundradion Ab:s förvaltningsråd har med anledning av trafikministeriets brev i ärendet förpliktigt bolaget att i sin programverksamhet iakttä ifrågavarande direktiv.

Europeiska gemenskapernas kommission har den 22 september 1997 sänt Finland ett meddelande, ur vilket det framgår att den finländska lagstiftningen på televisionsdirektivets tillämpningsområde inte är helt i en-

lighet med direktivet och att vissa bestämmelser inte integrerats i Finlands lagstiftning på ett ändamålsenligt sätt.

Televisions-, radio- och kabelsändningsverksamhet i Finland

Televisionsverksamhet. Landsomfattande televisionsverksamhet utövas i Finland på fyra televisionskanaler. Dessutom finns det i södra Finland en programkanal som består av program samlade från Sveriges kanal 1 och kanal 2 (TV 4). Rundradion Ab ansvarar för verksamheten i TV 1 och TV 2 med stöd av lagen om bolaget, och för verksamheten i TV 4 med stöd av den koncession som beviljats bolaget för tiden mellan den 21 april 1994 och den 21 april 2002. För verksamheten i MTV 3 svarar MTV Ab för med stöd av den koncession som beviljats bolaget för tiden mellan den 2 september 1993 och den 14 december 1999 samt den koncession som den 21 augusti 1997 beviljats det nya bolaget med samma namn. För verksamheten i en fjärde landsomfattande televisionskanal svarar Oy Ruutunelonen Ab, som beviljats koncession för tiden mellan den 1 oktober 1996 och den 30 september 2001.

Lokal televisionsverksamhet som sker med radiovågor som utpreder sig fritt förekommer sparsamt i Finland. I Närpes och Kristinestad har sådan verksamhet utövats sedan 1993 och i Tammerfors sedan 1995.

Finlänarna tittade 1997 på television inklusive video i medeltal 2 timmar 38 minuter per dag. Under den tid Oy Ruutunelonen Ab verkat var andelen TV-tittande för Rundradion Ab:s båda kanaler ca 48 % och andelen för MTV Ab:s kanal 39 %. Oy Nelon Ab:s andel av tittandet uppgick till ca 4 % och satellitkanalernas andel likaledes till ca 4 %. Andelen videotittande uppgick till ca 5 %.

Andelen inhemska program är relativt stor i Finland. 1996 var den 52 % vid Rundradion. Andelen europeiska program enligt EU:s televisionsdirektiv uppgick till 78 % och program köpta av oberoende producenter till 13 %. För MTV Ab:s del uppgick andelen inhemska program 1996 till 58 %, andelen europeiska program till 57,4 % och program köpta av oberoende producenter till 20,7 %.

Kabelsändningsverksamhet. Statsrådet har för kabelsändningsverksamhet beviljat unge-

fär 190 koncessioner. Kabeltelevision-sanslutningar finns för närvarande i ca 910 000 hushåll. Således är ungefär en tredjedel av hushållen kopplade till ett kabeltelevisionsnät.

Programutbudet i kabeltelevisionsnäten består förutom av de ovan nämnda landsomfattande kanalerna av i huvudsak utländska satellitkanaler. 1996 distribuerade kabeltelevisionsbolagen 43 utländska kanaler, av vilka en del är s.k. gratiskanaler även om huvuddelen av kanalerna är avgiftsbelagda. Den mest populära satellitkanalen kan ses i ca 890 000 kabelhushåll.

Direkt satellitmottagning blev allmännare under början av 1990-talet. Via parabolantenn kan ca 8 % av hushållen följa med sändningar, d.v.s. ca 190 000 hushåll. Satellitförmedlat programutbud som är på finska eller som är textat till finska blir allt vanligare.

Radioverksamhet. Rundradion Ab:s finskspråkiga utbud av radioprogram består av tre finskspråkiga radiokanaler som profilerat sig på olika sätt. Dessa kanaler är Ylen Ykkönen med utbud av klassisk musik och kulturprogram, Radio Mafia för unga vuxna med utbud av populärmusik och Radio Suomi med utbud av aktualitetsprogram och lokala sändningar. De finskspråkiga landsomfattande kanalerna sänder program 24 timmar i dygnet. Regionala program sänds i 20 regioner över Radio Suomi. Svenskspråkigt programutbud erbjuds av Rundradion Ab på två kanaler. Dessa är Radio Vega, som koncentrerar sig på nyhets- och aktualitetsprogram, och Radio Extrem med program som riktar sig till unga och unga vuxna. Dessutom sänder Sámi Radio program på de tre samiska språken i Lappland.

Lokalradioverksamheten inleddes 1985 i Finland. För närvarande utövar 58 lokalradiostationer verksamhet. Förutom dessa har statsrådet beviljat s.k. specialradiokoncessioner för kanaler som sänder ungdomsmusik inom Helsingforsregionen, Aboregionen, Tammerforsregionen och Uleåborgsregionen samt för ett tiotal specialradiokanaler som i olika regioner tillhandahåller klassisk musik. Lokalradiostationernas och specialradiostationernas sändningar når ungefär 4 milj. finländare.

1997 inledde även den första landsomfattande kommersiella radiostationen Radio Nova sin verksamhet. Radion använder för sina sändningar Rundradion Ab:s distribu-

tionsnät och dess sändningar täcker för närvarande ungefär 85 % av Finlands areal.

Den tid som 1997 i medeltal användes för att lyssna på radio var 3 timmar 25 minuter per dag. Radion nådde dagligen i medeltal 82 % av den befolkning som fyllt 9. Radions räckvidd var 96 % per vecka. Rundradion Ab:s och de kommersiella radiostationernas andel av lyssnarna har under de senaste åren varit rätt stabil. Rundradion Ab:s andel av den genomsnittliga dagliga lyssnartiden var 1996 67 % och de kommersiella radiostationernas del 33 %. Radio Novas entré på kommunikationsmarknaden kommer förmodligen att ändra - kanske t.o.m. betydligt - inte bara förhållandet mellan Rundradion Ab:s och de kommersiella stationernas andelar av lyssnartiden utan även förhållandet mellan de kommersiella kanalernas andel av lyssnartiderna.

Ny teknologi. DAB-systemet som utvecklats inom projektet Eureka 147 för att sända och motta radioprogram är färdigt att tas i bruk. Rundradion Ab har för avsikt att 1998 och 1999 bygga ut ett heltäckande regionalt nät på det gamla Nylands läns område samt dessutom en del av ett landsomfattande nät i Tammerfors- och Lahtisregionen. Regelbunden sändningsverksamhet kan troligen inledas i slutet av 1998.

Även inom televisionsverksamheten har en övergång till digital sändningsteknik inletts. Rundradion Ab har redan inletts tekniska experiment i anslutning till ärendet och de egentliga provsändningar fås troligen till stånd tillsammans med MTV Ab och Oy Ruutunelonen Ab i början av 1999.

Med hjälp av digitalteknik kan frekvenser utnyttjas effektivare, vilket möjliggör att programtjänsterna ökar och blir mer mångsidiga. Förutom de traditionella programtjänsterna kan det dessutom via det digitala distributionsnätet sändas s.k. datatjänster, t.ex. internetsidor.

Masskommunikationens ekonomi

Masskommunikationens totala omsättning i Finland ökade reellt under 1980-talet och blev en och en halv gång större. I början av 1990-talet minskade den totala omsättningen betydligt p.g.a. recessionen. Sedan 1994 har tillväxten varit kraftig. 1996 uppgick masskommunikationens totala omsättning till ungefär 17,6 mrd. mk, vilket är ca 5 % mer än under föregående år. Enligt förhandsupp-

gifter blir den totala omsättningen för 1997 ca 18,6 mrd., vilket motsvarar nivån 1990 före recessionen.

I förhållande till bruttonationalprodukten var masskommunikationens andel 1996 över 3,1 %.

Till skillnad från den europeiska utvecklingen har den grafiska kommunikationen (tidningar, böcker, reklamtryck) behållit sin ställning på kommunikationsmarknaden. Den grafiska kommunikationen utgjorde med sin totala omsättning på 12,6 milj. mk 1996 71,7 % av den totala omsättningen.

Den relativa andelen av elektronisk masskommunikation (television, radio, onlinetjänster) växte klart under 1990-talets första år, vilket närmast berodde på att recessionen slog kraftigare mot pressens inkomster än mot televisionsverksamhetens inkomster. 1996 uppgick den elektroniska kommunikationens andel av den totala omsättningen till 20,4 %.

Av den elektroniska kommunikationens totala omsättning på 3,4 milj. mk består tre fjärdedelar av den landsomfattande rundradioverksamhetens omsättning. Till denna räknades 1996 Rundradion Ab och MTV Ab.

Kabeltelevisionensnätet utvidgades i slutet av 1980-talet i en takt av ca 100 000 anslutningar per år. Under 1990-talet hejdade sig tillväxten av antalet anslutningar klart. Omsättningen på kabeltelevisionensområde uppgick 1996 till 332 milj. mk, varav 45 % var årsavgiftsinkomster och 35 % inkomster från betal-TV.

De lokala radiostationernas omsättning har under de senaste åren sjunkit. Som högst var omsättningen 1990 med 235 milj. mk. 1996 uppgick omsättningen till ca 180 milj. mk och 1997 uppgick den också enligt förhandsuppgifter till ca 180 milj. mk.

Det finns tills vidare förhållandevis lite tillförlitlig statistik att hämta om de nya tjänsterna ur Statistikcentralens uppgifter om masskommunikation. Den enda tjänst som det finns statistikuppgifter om är onlinetjänsterna, vilka till största delen utgörs av ekonomiska datatjänster för företag. Omsättningen i branschen har vuxit snabbt och uppgick 1996 till 415 milj. mk.

I Finland fanns det 1996 några få masskommunikationsföretag med en miljardomsättning. Den största av dessa var Rundradion, vars omsättning 1996 uppgick till 2037 milj. mk. Sanoma Oy:s omsättning var 1824

milj. mk, Aamulehti-koncernens 1623 milj. mk, WSOY:s 1136 milj. mk, Helsinki Media Company Oy:s 1131 milj. mk och MTV Ab:s 975 milj. mk.

2.2. Den internationella utvecklingen och lagstiftningen i utlandet

Internationella avtal som binder Finland

Förutom EG:s televisionsdirektiv, som presenterades i kapitel 2.1., har Finland förbundit sig att följa den europeiska konventionen om television över gränserna (FördrS 87/1994) nedan Europarådets televisionskonvention. Televisionskonventionen motsvarar till sitt sakinnehåll EU:s televisionsdirektiv. Dess syfte är att ömsesidigt underlätta sändning och distribution av televisionsprogramtjänster över avtalsparternas gränser. Vid ömsesidiga arrangemang EU-länder emellan iaktas alltid bestämmelserna i televisionsdirektivet.

Yttrandefriheten regleras i flera internationella avtal som förpliktigar Finland. I 10 art. konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och grundläggande friheterna (FördrS 19/1990), nedan Europeiska människorättskonventionen, försäkras var och en yttrandefrihet. Det är dock möjligt att på nationell nivå göra radio-, televisions- och filmbolagen tillståndspliktiga.

Europeiska människorättskonventionen yttrandefrihetsartikel har även påverkat gemenskapsrätten. EU-domstolen är i sin praxis bunden att iaktta de mänskliga rättigheter som konventionen skyddar. T.ex. i inledningen till ovan nämnda televisionsdirektiv finns hänvisningar till 10 art i konventionen.

Enligt 19 art. 2 punkten i den internationella konventionen om medborgerliga och politiska rättigheter, som godkänts av Förenta nationernas generalförsamling (FördrS 8/1976), nedan MR-konventionen, åtnjuter var och en yttrandefrihet. Artikeln innehåller en förteckning över godtagbara grunder för begränsning av yttrandefriheten. Förteckningen är dock mer kortfattad än motsvarande förteckning i Europeiska människorättskonventionen.

De europeiska organen för mänskliga rättigheter, d.v.s. den europeiska domstolen för de mänskliga rättigheterna och den europeiska kommissionen för de mänskliga rättigheterna har strävat efter att tolka europeiska människorättskonventionens yttrandefrihet-

sartikel på ett sätt som motsvarar tanken i MR-konventionen.

13 art. konventionen om barnets rättigheter (FördrS 60/1991) tillförsäkrar barnet yttrandefrihet.

Radiofrekvenser i rundradiotrafiken:

Med tanke på den i detta sammanhang aktuella lagstiftningen har användningen av radiofrekvenser en särskilt stor betydelse. Användningen av Finlands radiofrekvenser i rundradiotrafiken berörs också av många internationella avtal, av vilka de mest centrala nämns nedan.

Finland har anslutit sig till den internationella teletrafikkonventionen (FördrS 5/1986) år 1986. Det har gjorts ändringar i konventionen 1992 och 1994. Dessa ändringar trädde i kraft i Finland den 28 maj 1996. Samtidigt sattes Internationella telekommunikationsunionens (ITU, International Telecommunication Union) stadga i kraft (FördrS 94/1996).

I stadgans 4 art. avtalas att alla medlemmar binds bl.a. av radioreglementet (Radio Regulations), där grunderna för användningen av frekvenser bestäms. Reglementet kan numera ändras i samband med radiokommunikationskonferensen som arrangeras vartannat år. Ändringsprocessen är vanligen tung p.g.a. olika länders motstridiga intressen och ändringarna kräver en lång och omsorgsfull beredning.

Stadgan och konventionen möjliggör uppgörande av preciserade regionala avtal (Regional Agreement). I dessa avtal kan t.ex. radiotekniska parametrar som skall användas definieras. Finland har godkänt avtalen om television (Stockholm 1961), om långvågs- och medelvågsljudradio (Genève 1975) samt om ULA-ljudradio (Genève 1984) samt de frekvensplaner som hänför sig till dessa avtal. I frekvensplanerna ingår bl.a. stationsvis uppräknade tillåtna frekvenser, strålningseffekt och antennhöjd. I de slutna avtalen ingår rätt att i rundradioverksamheten använda de frekvenser som uppräknas. Alla ändringar i frekvensplanerna måste förhandlas med de länder vars radiotrafik kan beröras av ändringarna.

Ett avtal om kortvågsradio (Genève 1987) har även godkänts, men till denna hänför sig inga frekvensplaner. I detta avtalas endast om förfarandet vid ibruktage av kortvågsfrekvenser.

Förutom ovan nämnda avtal har radioförvaltningarna i de stater som är medlemmar av Europeiska post- och telesammanslutningen CEPT (Conférence Européenne des Administrations des Postes et des Télécommunications) ingått avtal om frekvensarrangemang (DAB) med stöd av möjligheterna i radioreglementet (Special Arrangement, Wiesbaden 1995). I juli 1997 avtalades om samordningsvillkor för digitaltelevisionens kanalarangemang (Chester 1997).

Inom CEPT fattas även beslut, till vilka förvaltningarna kan binda sig. EU-kommissionen har uppmanat CEPT-länderna att omfatta en gemensam linje. Målet är att de beslut som faller inom CEPT:s verksamhetsområde skall kunna fattas såväl inom CEPT som inom EU. Detta förutsätter i sin tur att CEPT:s medlemsstater är redo att godkänna de beslut som fattats inom CEPT.

Reglering av rundradioverksamhet och kommunikation i vissa andra länder

Allmänt. Televisionsverksamhet som förmedlas med radiovågor kan numera indelas i två typer: s.k. public service-televisionsverksamhet och kommersiell televisionsverksamhet. I allmänhet är public service-televisionsverksamheten relativt detaljerat reglerad i lag. Olika "offentliga" organisationer utövar denna verksamhet. Den kommersiella televisionsverksamheten regleras vanligen med koncessioner som påbjudits i lag. Företag med olika affärsverksamhetsprinciper utövar denna verksamhet.

Televisionsföretag för public service-tjänster finansieras huvudsakligen med licensmedel, men även andra finansieringsarrangemang och olika kombinationer av finansieringssätt förekommer. Sådana finansieringskällor är t.ex. reklam och statsbidrag. De kommersiella televisionsföretagen finansierar sin verksamhet så gott som uteslutande med reklam.

Regleringen av kommersiell televisionsverksamhet skiljer sig markant i de olika västeuropeiska länderna. I bakgrunden finns historiska, samhällspolitiska och kulturella faktorer. Det går dock att urskilja tre typer av reglering på basis av var tyngdpunkten ligger, även om kombinationer av dessa typer även förekommer:

* reglering där kommersiell televisionsverksamhet förutsätts erlagga olika typer av av-

gifter (Storbritannien och Sverige),

* reglering där kommersiell televisionsverksamhet binds till olika detaljerade krav (ett flertal länder),

* annan typ av reglering, där utövaren av kommersiell televisionsverksamhet förutsätts delta i stor omfattning i t.ex. förhandsfinansiering av filmproduktion och dessutom använda sig av utomstående produktion (särskilt Frankrike).

Regleringen av kommersiell televisionsverksamhet är i vissa länder så omfattande att hela televisionssystemet i dessa länder beskrivs som ett public service-system, och regleringen täcker såväl public service-bolag som reglerade kommersiella televisionsbolag. Sådana länder är t.ex. Storbritannien, Norge och Sverige. Bl.a. av denna orsak är de en del av kommersiella televisionsbolagen i Västeuropa medlemmar i, EBU, den europeiska sammanslutningen av public service-rundradiobolagen. Ett sådant bolag är också det finländska MTV Ab. I Europa finns det även länder där regleringen av televisionsverksamheten är rätt begränsad. Ett typiskt sådant land är Italien.

Storbritannien. Verksamheten vid British Broadcasting Corporation, nedan BBC, som utövar public service-rundradioverksamhet, grundar sig på ett kungligt koncessionsbrev (Royal Charter, första gången beviljat 1926) som regelbundet skall förnyas och godkännas av drottningen (Queen in Council). Det ikraftvarande koncessionsbrevet är från 1996 och gäller för en tioårsperiod.

De egentliga rundradiolagarna i Storbritannien i dag (Broadcasting Act) är från 1990 och 1996. Målet för dessa lagar är reklamfinansierad rundradioverksamhet (en omfattande privat radio- och televisionsverksamhet och public service-televisionsbolaget Channel 4). Televisionsbolaget Channel 4 har grundats som en stiftelse (trustee) genom en lag från 1982 och de ikraftvarande författningar som gäller bolaget ingår i lagen från 1990.

I BBC:s koncessionsbrev ingår bestämmelser om BBC:s uppgifter, autonoma ställning, licensavgiftsfinansieringen, främjande av bolagets kommersiella verksamhet och digitala sändningsverksamhet samt om BBC:s och dess högsta förvaltningsorgans (Board of Governors) förpliktelser. BBC får inte utöva televisionsreklamverksamhet. Dessutom träffar BBC och kulturministeriet ett mer detaljerat avtal om programverksamheten. Minis-

teriet beslutar om licensavgifter. 1996 fattades ett beslut som gällde årliga höjningar av licensavgiften under den därpå följande femårsperioden som gäller till år 2002.

Drottningen utnämner BBC:s förvaltningsråd. Förvaltningsrådet har 12 medlemmar. Förvaltningsrådet utnämner en generaldirektör. Den operativa verksamheten bestäms av en Executive Committee bestående av direktörer (10 medlemmar) och av Board of Management som består av ledningen på bredare bas (ovan nämnda 10 medlemmar + 6 medlemmar).

Kulturministeriet (Department of Culture, Media and Sports) ansvarar för utvecklandet av rundradioverksamhetens allmänna politik. Koncessioner beviljas i praktiken av särskilda kommunikationsråd tillsatta på basen av rundradiolagstiftningen av regeringen/ministeriet. Kommunikationsråden har även tillsyn över verksamheten och har för detta ändamål möjlighet att ta till tvångsmedel. Kommunikationsråden har även andra uppgifter, t.ex. främjande av mångsidighet och konkurrens i rundradioverksamheten.

Radioverksamhetsrådet benämns Radio Authority (RA, grundat 1992; föregångare Independent Broadcasting Authority/radiofrågor), och televisionsverksamhetsrådet benämns Independent Television Commission (ITC, grundat 1992; föregångare Independent Broadcasting Authority/televisionsfrågor samt Cable Authority). Till ITC:s uppgifter hör även beviljande av koncession för satellit- och kabelsändningsverksamhet.

Processen för beviljande av koncessioner grundar sig på anbud och anbudstävlingar mellan dem som på televisionens område ansöker om koncession. I anbudet beaktas såväl programverksamhet som koncessionsavgifter. Anbudsförfarandet är fastställt i lag. I princip vinner den som erbjuder den högsta koncessionsavgiften, men anbudet måste förutom vara realistiskt även uppnå en viss kvalitetsnivå beträffande programverksamheten. Prövningsrätten tillkommer i detta fall ITC. Koncessionerna är på televisionens område tioåriga. Koncessionsinnehavaren måste primärt uppfylla löftena i sitt anbud, vilka även utgör en del av den rätt detaljerade koncessionen. I koncessionsavgiften ingår en fast årlig avgift som är bunden till televisionsreklamens omsättning.

Beviljande av koncession för radioverksamhet är betydligt enklare än den ovan beskrivna processen.

Arrangemang beträffande digital sändningsverksamhet och principerna för beviljande av koncession reglerades i lag 1996. Arrangemangen i ärendet har redan vidtagits och ITC har beviljat koncessioner på televisionens område 1997. ITC även har tillsyn över BBC:s kommersiella digitalsändningsverksamhet och beviljar koncession för detta.

Sverige. Sveriges splittrade rundradiolagstiftning samlades till största delen i en enda lag som stiftades 1996 (Radio- och TV-lagen). Lagstiftningen gäller även satellit- och kabelsändningsverksamhet och innehåller bestämmelser om att sätta EG:s televisionsdirektiv i kraft.

Det krävs koncession för radio- och televisionsverksamhet men inte för kabelsändningsverksamhet. Regleringen av marksändningsverksamheten är indelad i tre delar på basis av olika utgångspunkter. Den landsomfattande marksändningsverksamheten beviljas koncession av landets regering, den lokalradioverksamhet som föreningar utövar av Radio- och TV-verket och den lokala radioverksamheten av Radio- och TV-verket på basis av en särskild lag.

Koncessionsvillkoren för den landsomfattande televisionsverksamheten finns detaljerat reglerade i lag. Detsamma gäller reklam, principer för och innehåll i programverksamhet samt tillsyn över koncessionerna. Villkoren för koncession måste godkännas av den som skall beviljas koncession. Vid brott mot bestämmelserna om koncession utdöms en särskild avgift, som kan uppgå till högst 5 milj. kr. En koncession kan även återkallas.

Bestämmelser om Sveriges Television (SVT), som är ett public service-televisionsbolag samt om Sveriges Radio (SR), som är ett public service-radiobolag och Utbildningsradion (UR), utbildningsradiobolag, regleras i radiolagen och skilt för sig i lagen som riksdagen godkände 1996. Dessa tre är aktiebolag. Tidigare träffade bolagen med statsmakten tidsbegränsade avtal om principerna för programverksamheten.

Sedan början av 1997 faller bolagen helt inom koncessionsförfarandet enligt radiolagen. SVT:s och SR:s ikraftvarande femåriga koncessioner gäller åren 1997-2001. I lagen förutsätts endast en tidsbegränsad koncession. UR:s koncession är tvåårig (1997-1998) eftersom utbildningsradions roll och uppgifter måste utredas som en del av en

större reform av vuxenutbildningen. I koncessionerna ingår bl.a. allmänna bestämmelser om principerna för programverksamhet.

SVT, SR och UR ägs av särskilda stiftelser. Avsikten är att koncentrera egendomen till en enda stiftelse. Programbolagens verksamhet finansieras med licensavgifter, vars grunder och storlek särskilt bestäms i lag. Det är Kulturdepartementet som bereder rundradiofrågor medan landets regering avgör frågor om den fasta fördelningen av licensavgifter mellan SVT, SR och UR. Stiftelsernas styrelser utnämner största delen av medlemmarna i programbolagens styrelser. Antalet medlemmar är 9. I detta tal ingår personalorganisationernas representanter, som till sitt antal är 2. Landets regering utnämner en ordförande och en suppleant. Styrelserna väljer programbolagens verkställande direktörer, vilka även sitter i styrelsen.

På televisionens område har endast en kommersiell koncession beviljats, nämligen 1988 till bolaget TV 4. Bolagets ikraftvarande koncession är femårig och gäller åren 1997 - 2001. I Sverige anses även det reklamfinansierade privatägda TV 4 vara ett public service-bolag. Bolaget betalar årligen en indexbunden koncessionsavgift till staten och erlägger dessutom en del av sin omsättning till staten på basis av en progressiv tabell.

Koncessioner för digital rundradioverksamhet kommer att grunda sig på ikraftvarande lagstiftning. Sveriges regering fattade i slutet av 1997 ett principbeslut om att snabbt inleda digital sändningsverksamhet och ett beslut om principerna för denna verksamhet.

2.3. Bedömning av nuläget

Reformbehovet i lagstiftningen om television- och radioverksamhet

Verksamhetsförutsättningarna och verksamhetsmiljön beträffande elektronisk masskommunikation har i takt med samhällets ekonomiska och kommunikationstekniska utveckling förändrats och denna förändring fortgår. I fråga om distribution av program har en övergångsperiod inletts från analog sändnings- och distributionsteknik till digital dito. Den digitala distributionstekniken möjliggör nya kanaler, varför en tillväxt av såväl nya tjänster som av antalet utövare av television- och radioverksamhet är att vän-

ta. Förutom de traditionella distributionsnäten kan televisions- och radioprogram redan nu nå allmänheten via olika telenät.

I den nya kommunikationsmiljön blir förhållandet mellan bestämmelserna om masskommunikation, som utgår från rundradio-lagstiftningen, och bestämmelserna om målgruppskommunikation, som utgår från tele-lagstiftningen, allt mer diffus. På grund av detta har det ifrågasatts i vilken mån det ännu är nödvändigt med skild reglering för masskommunikation och målgruppskommunikation. Tills vidare är de s.k. nya kommunikationstjänsternas betydelse inom masskommunikationen till den stora allmänheten ganska liten, och de påverkar inte i någon större utsträckning den traditionella televisions- och radioverksamhetens ekonomi. Europeiska gemenskapernas kommission publicerade i januari 1998 en grönbok om regleringseffekterna till följd av konvergen-sen inom telekommunikation, audiovisualisering och datateknik. Med grönboken som grund kommer kommissionen att göra ett förslag till fortsatta åtgärder före utgången av 1998.

Den gamla lagen om radioanläggningar är såväl i sak som i lagstiftningstekniskt hän-seende föråldrad. I samband med riksdags-behandlingen av propositionen till lag om Rundradion Ab konstaterade grundlag-sutskottet följande om det rättstillstånd som råder på rundradioverksamhetens område (GrUU 23/1993 rd.): "Lagen angående radioanläggningar från 1927 är ohjälpligt för-åldrad med tanke på yttrandefriheten. Till-sammans med det föreliggande lagförslaget erbjuder den inte ens en lagtekniskt duglig grund för reglering av rundradioverksamhe-ten. Utskottet förutsätter att regeringen med det snaraste låter bereda en totalreform av lagstiftningen med målet att utarbeta ett för-slag till rundradiolagstiftning eller till lag-stiftning om hela den elektroniska kommuni-kationen som tar tillbörlig hänsyn till det som stadgas om yttrandefriheten i regerings-formen."

Då reformen av de grundläggande rättig-heterna trädde i kraft den 1 augusti 1995, bekräftades betydelsen av det krav som grundlagsutskottet i citatet ovan framförde. Enligt 16 a § regeringsformen skall det all-männa se till att de grundläggande rättighe-terna och de mänskliga rättigheterna respek-teras. Ett av de viktigaste sätten att trygga dessa rättigheter är att i enlighet med vad

som nämns i regeringens proposition som ledde till en reform av lagstiftningen om grundläggande rättigheter (se RP 309/1993 rd, s. 80), stifta lagar som preciserar ut-övningen av dessa grundläggande fri- och rättigheter. Enligt regeringens proposition stöder den nya yttrandefrihetsbestämmelsen utvecklandet av lagstiftningen om elektronisk kommunikation, och då skulle även regle-ringen av denna typ av kommunikation full-ständigare än nu grunda sig på lagen (se RP 309/1993 rd, s. 61 - 62). Enligt 10 § rege-ringsformen skall närmare bestämmelser om yttrandefriheten ges genom lag.

Statsrådets justitiekansler ansåg i sitt utlå-tande (29.3.1996, dnr 7/20/96) till yttrande-frihetskommisionens mellanbetänkande (kommittébetänkande 1996:2) att beredning-en av lagstiftningen om elektronisk mass-kommunikation är ett brådskande ärende. Enligt justitiekanslerns utlåtande förutsätter regeringsformens yttrandefrihetsbestämmelse lagstiftning även till denna del.

Europeiska gemenskapernas domstol har nyligen behandlat grunderna för definiering av jurisdiktionen beträffande televisionsverk-samheten. Domstolen beslöt att utövare av televisionsverksamhet på gemenskapens om-råde hör till den medlemsstats jurisdiktion-sområde där utövaren är registrerad obero-ende av var satellitsändningsstationen är belä-gen. Endast i det fall att utövaren av televi-sionsverksamhet inte är placerad i någon av gemenskapens medlemsstater, avgörs juris-diktionen på basis av tekniska kriterier. En-ligt Finlands nuvarande lagstiftning definie-ras Finlands jurisdiktion för utövare av tele-visionsverksamhet uteslutande enligt teknis-ka kriterier. I fråga om satellitverksamhet innebär detta att verksamhetsutövaren är in-om Finlands jurisdiktion endast då den jord-station som används i verksamheten är pla-cerad i Finland. Finlands nuvarande lagstift-nings står således klart i strid med gemen-skapslagstiftningen.

Europeiska gemenskapernas kommission sände den 22 september 1997 Finland ett officiellt meddelande som gäller genom för-andet av televisionsdirektivet. Förutom den ovan nämnda frågan om placering av tele-visionsbolagen anser kommissionen att en del av direktivets bestämmelser inte integre-rats i Finlands lagstiftning och att en del av bestämmelserna inte integrerats i Finlands lagstiftning på ett korrekt sätt. Det grundläg-gande problemet för Finlands del då det gäl-

ler att sätt direktivet hänför sig till den s.k. hänvisningstekniken, som kommissionen inte anser vara ett korrekt sätt att genomföra direktivet.

Europaparlamentet och rådet utfärdade den 30 juni 1997 ett direktiv (nr 97/36/EG) om ändring av rådets direktiv 89/552/EEG om samordning av vissa bestämmelser som fastställts i medlemsstaternas lagar och andra författningar om utförandet av sändningsverksamhet för television. Direktivets artiklar skall sättas i kraft före den 31 december 1998.

I den nuvarande regleringen av televisions- och radioverksamheten finns det många brister och problem. Avsaknaden av kriterier för förfarandet vid beviljande av koncession för televisions- och radioverksamhet som sker via fri våg kan anses utgöra ett av dessa problem, liksom även principer för koncessionsprövning. De allmänna principerna för koncessionslagstiftningen måste regleras i lag, liksom ovan konstateras, eftersom det i koncessionssystemet är fråga om ett system som rör yttrandefriheten.

Lagen om radioanläggningar innehåller inte nästan alls i sak några bestämmelser om utövande av rundradioverksamhet. Dessa bestämmelser ingår för närvarande i koncessionsvillkoren. Denna reglering harmoniserar inte med regeringsformens yttrandefrihetsbestämmelse, eftersom denna förutsätter reglering på lagnivå (se RP 309/1993 rd, s. 61 - 62).

Kabelsändningslagen kräver att utövare av verksamhet innehar koncession. I ljuset av kommunikationsteknikens och kommunikationsmiljöns utveckling kan det inte längre på något sätt anses motiverat med tillståndsplikt för verksamheten. Bl.a. med tanke på kraven på tillsyn i televisionsdirektivet måste dock verksamheten, till den del som gäller frågan om verksamhet som utövas inom Finlands jurisdiktion, anses vara anmälningspliktig.

Det finns skäl att på nytt diskutera frågor kring finansieringen av Rundradion Ab i samband med utvecklandet av lagstiftningen.

Koncessionssystemet som regleras i lagen om radioanläggningar gäller även användande av mottagare avsedda för mottagning av rundradioprogram. Till denna del står den nuvarande regleringen i strid med den princip om att fritt få motta meddelanden som ingår i yttrandefriheten. Riksdagens grundlagsutskott har 1961 i sitt utlåtande angåen-

de detta anmärkt följande (GrUU 8/1961 rd): "(...) stadgandet (...) enligt vilket för innehav av radioanläggning eller således även av rundradiomottagarapparat tillstånd bör införskaffas, kränker den i yttrandefrihetens princip ingående friheten att lyssna. (...) En annan sak är, att innehavare av dylik radioapparat (...) kan åläggas att erlägga lyssnaravgift." (se även GrUU 23/1993 rd). Ordnan- det av finansieringen av allmännyttig rundradioverksamhet med alla koncessionsavgifter och public service-avgifter som hänför sig till detta är alltså en av de viktigaste frågorna som måste fås att motsvara de aktuella förhållandena.

Av Rundradion Ab:s inkomster utgörs ca 14 % av s.k. public service-avgifter. Det finns inga bestämmelser om avgiften på lagnivå, utan den grundar sig på avtalet mellan MTV Ab och Rundradion Ab samt för Oy Ruutunelonen Ab:s del på ett villkor i koncessionen. P.g.a. den snabba förändringen inom kommunikationsmiljön och inom den allmänna rättssäkerheten måste bestämmelser om avgiftssystemet utfärdas på lagnivå. Samtidigt kan radioverksamheten integreras i systemet.

Som ett sammandrag kan det konstateras att televisions- och radioverksamhetens nuvarande regleringssystem måste förnyas i sin helhet.

Behovet av att revideralagen om Rundradion Ab

Lagen om Rundradion Ab är förhållandevis ny. Den trädde i kraft i början av 1994. Efter att lagen trädde i kraft har bolagets styrelse valts på föredragning av verkställande direktören och den har bestått av de olika sektoreernas chefer. Eftersom en av styrelsens viktigaste uppgifter är tillsynen över verkställande direktörens verksamhet, är modellen där verkställande direktören är föredragande i styrelsevalet inte längre den bästa tänkbara. I den nuvarande allt mer konkurrensbetonade situationen blir styrelsens roll allt viktigare. Enligt den nya ordalydelsen kan det till bolaget väljas en utomstående styrelse. Övriga behov av ändringar i lagen beror bl.a. på ändring av lagstiftningen och är därför av teknisk natur.

2.4. Nya masskommunikationstjänster

Då de gällande lagarna om rundradioverk-

samhet eller över huvudtaget om kommunikation stiftades var det inte möjligt att ta hänsyn till nya kommunikationsmedier och kommunikationsformer som uppstått den senaste tiden.

Samhället genomgår för närvarande ett brytningsskede med övergång till datasamhället. Detta innebär en kraftig tillväxt av elektronisk dataöverföring och en kraftig tillväxt i mångfalden av produktion av dessa tjänster. Utvecklingen på detta område hänför sig väsentligt till det faktum, att telenätet allt mer börjat utnyttjas för kommunikation riktad till allmänheten. Det finns många exempel, av vilka det kan nämnas t.ex. telefon-tjänster för den stora allmänheten, där meddelandet för varje kund användare upprepas på ljudbandet med samma innehåll (audio-on-demand). Detta är masskommunikation som avviker från den traditionella såtillvida att den inte sänds till någon, men ändå ställs till allmänhetens förfogande.

Som andra exempel på tjänster i snabb utveckling kan nämnas t.ex. beställ-tv (pay-per-view), som erbjuder tittarna en möjlighet att välja vad de vill ha av programutbudet och betala endast för program som de verkligen tittar på. Dessa tjänster räknas till rundradiotjänster, eftersom sändningar med hjälp av tjänster erbjuds allmänheten. Allmänheten begränsar sig förvisso till dem som innehar en adekvat mottagaranläggning. Tittarens valmöjligheter begränsas i tekniskt hänseende till att han kan besluta vilka delar av kodade sändningar han avkodar och tittar på. Denna tjänst kallas "point-to-multipoint", vilket betyder sändning från en sändningspunkt till flera mottagarpunkter.

Beställvideosystemet (video-on-demand) erbjuder å sin sida konsumenterna ett urval av avgiftsbelagda tjänster alltifrån beställfilmer till distansbankverksamhet och distansköp. Konsumenten har möjlighet att välja det material han önskar vid den tid han önskar. Liksom alla tjänster som verkligen växelverkar är även denna en telekommunikationstjänst, där tittaren själv startar programsändningen. Här är det fråga om en tjänst kallad "point-to-point", d.v.s. sändning från en punkt till en mottagningspunkt.

Till ett datasamhälle i utveckling hör även en kontinuerlig utbyggnad av datanäten. Gränserna för den traditionella masskommunikationen har i takt med detta blivit mer diffusa. Användarna av datorer och andra motsvarande terminaler som kopplats till tele-

nätet kan dra nytta av de servrars datasystem som är kopplade till datanätet. Användarna kan därmed på olika sätt stå i förbindelse med varandra. Datanäten kan vara slutna eller öppna, lokalnät eller världsomspännande. Den kändaste av de sistnämnda är Internet, med vars hjälp dataanvändare runt om i världen kan dra nytta av datasystemen i de datorer som är kopplade till Internet. I Internet är det fråga om ett världsomspännande datornät, där datorerna kan kommunicera sinsemellan tack vare länkprotokoll. Internet, som ursprungligen uppkom i Förenta staterna för militära ändamål och senare övertogs av universitets- och forskningssamfund, har blivit den stora allmänhetens världsomspännande nät först under de senaste fem åren. Uppskattningarna om antalet användare varierar; det har framkastats gissningar på 30 - 50 miljoner och tillväxten är exponentiell. På grund av detta förändras Internet mycket snabbt. Tills vidare används Internet i huvudsak för informationssökning och e-post-korrespondens, men nätet kan bli ett medel för otaliga kommersiella tjänster.

Det traditionella televisionsprogrammet, som man tittar på från början till slut, är till sin natur lineariskt. Växelverkan, som kommit in i bilden som ett nytt element, ger i sin tur möjlighet att frånga manuset. Det uppstår allt fler blandformer där t.ex. spel, reklam och information förenas. De nya televisionstjänsterna, t.ex. betal-tv (pay-per-view), ökar individens valfrihet. Dessa tjänster skiljer sig från den s.k. massinformationen där tittaren väljer om han vill titta på programmet eller ej, och programmen kommer nära s.k. editionsmodellen där tittaren ur ett stort urval väljer vad han vill se. Online-tjänsterna för ytterligare utvecklingen vidare mot den individuella kommunikationsmodellen.

De nya masskommunikationstjänsterna håller i allt högre grad på att bli en del av vårt masskommunikationssystem. I den mån de fungerar som distributionskanaler (luftledes distribuerade program, satellitprogram, kabeldistribuerade program och program i telenätet) borde de alla regleras enligt samma principer. Inte i något av dem får det erbjudas "förbjudna" program, till vilka man i alla fall räknar kriminella programtjänster (t.ex. uppmaning till rashets, barnpornografi) och troligen även s.k. skadliga programtjänster (t.ex. utnyttjande av barn, främjande av droganvändning). Bestämmelser om dem

kan i stor utsträckning utfärdas i samma lag.

Upprätthållande av datasystem är också dyrt. En stor del av databaserna upprätthålls med allmänna medel som en del av olika institutioners verksamhet. Redan nu har det förekommit fall där finansiering ordnas genom att mot betalning placeras reklam bland informationen. Det torde stå klart att när utbudet utvidgas i riktning mot de egentliga programmen, blir detta fenomen vanligare.

Annu i detta skede är det att märka att de nya elektroniska kommunikationstjänsternas ekonomiska betydelse i samhället inte tills vidare har tagit särskilt stora proportioner. Rundradioverksamhetens omsättning i Finland uppgick 1996 till ca 3,2 mrd. mk (1996 den landsomfattande rundradioverksamheten 2615 milj. mk, lokalradiostationerna 180 milj. mk, kabeltelevisionskanalerna 374 milj. mk). Det finns inga statistikuppgifter om de nya kommunikationstjänsternas omsättning till andra delar än vad som gäller online-datatjänsterna, vilka riktar sig till företag. Online-datatjänsterna omsatte 1995 415 milj. mk. Därför är det inte ännu i detta skede möjligt att jämföra verksamhetens ekonomiska betydelse med den traditionella rundradioverksamhetens betydelse.

Det är att förmoda att de nya tjänsterna utvecklas och blir mångsidigare under de närmast kommande åren, och att de uppnår en betydande ställning inom masskommunikationen såväl på grund av sin spridning som på grund av sin ekonomiska betydelse. Deras utveckling är dock beroende av en flexibel miljö särskilt vad gäller reglering. Regeringen kommer därför att ge akt på den globala utvecklingen inom de nya elektroniska masskommunikationstjänsterna och lagstiftningsprojekten om dessa.

3. Finansieringen av Rundradion Ab

3.1. Nuläge

Rundradion Ab

Finansieringen av Rundradion Ab grundar sig för närvarande i huvudsak på avgifter som uppbärs av konsumenterna (76 %) och av s.k. public service-avgifter som erläggs av MTV Ab (14 %). Rundradion Ab:s omsättning var 1996 2036 mrd. mk, av vilka licensintäkterna uppgick till 1551 mrd. mk och public service-avgifterna till 281 367

mk. Bolagets övriga intäkter är relativt små. Den kommersiella avkastningen består av avkastning från programverksamheten och den tekniska verksamheten samt av försäljning av bandinspelningar och publikationer.

Bolagets verksamhet består av televisions- och radiosektorn samt av den svenskspråkiga sektorn. Televisionsverksamhetens andel av utgifterna 1997 var ca 67 % och radioverksamhetens ca 33 %. Den svenskspråkiga programverksamhetens andel var ca 16 %.

Televisionslicensavgifterna

Televisionslicensavgifternas andel av Rundradion Ab:s totalfinansiering har i någon mån varierat under de senaste 15 åren. Andelen steg märkbart under recessionsåren. Antalet televisionslicenser är ca 1,9 milj. st. Televisionslicensens pris är för närvarande 882 mk för 12 månader. För televisionslicensförvaltningen svarar Teleförvaltningscentralen, som både uppbär televisionslicensavgifterna och svarar för televisionslicenskontrollen. Ersättningarna till Teleförvaltningscentralen för indrivning av licensavgifter och licenskontroller har i årtal konstant utgjort ca 2,3 % av hela licensavgiftsinflödet. Fr.o.m. 1994 har Rundradion Ab betalt moms för de medel bolaget får från radiofonden. Momsen uppgår för närvarande till 8 %.

Public service-avgifter

MTV Ab. Den public service-avgift som MTV Ab erlägger till Rundradion Ab grundar sig på ett avtal mellan bolagen. Det avtal som för närvarande gäller löper ut 1999. Enligt avtalet skall MTV Ab till Rundradion Ab betala en viss procentandel av sina reklamintäkter. Procentandelens storlek fastställs vid de underhandlingar bolagen årligen för. Utöver detta erlägger MTV Ab till Rundradion Ab näthyra, som 1996 uppgick till 116 004 000 mk. 1996 uppgick den public service-avgift MTV Ab betalade till 281 367 000 mk.

Den andel av Rundradion Ab:s finansiering som består av MTV Ab:s ersättningar minskade betydligt under recessionsåren i början på 1990-talet. Andelen har stigit igen sedan 1993. Public service-avgifternas nivå har de senaste åren utvecklats på följande sätt:

År	Public service avgift
1993	27,3 %
1994	29,5 %
1995	31,6 %
1996	29,9 %
1997	27,6 %

Enligt 12 § lagen om Rundradion Ab får bolaget inte på de kanaler det förfogar över sända affärsreklam eller annan därmed jämförbar reklam. Statsrådet har dock rätt att av särskilda skäl bevilja bolaget rätt att i samband med enskilda program sända sådan reklam. Statsrådet har sedan 1994 årligen beviljat Rundradion Ab sådan rätt i samband med i medeltal fem stora internationella idrottsevenemang. De intäkter Rundradion fått av denna reklam har ingått i den avgift MTV Ab betalt, eftersom MTV Ab hittills har sålt reklamtid även till Rundradion Ab:s kanaler. Intäkternas storlek har varierat mellan 16 och 30 milj. mk.

Oy Ruutunelonen Ab. Statsrådet beviljade i september 1996 Oy Ruutunelonen Ab koncession för utövande av kommersiell televisionsverksamhet. Koncessionsperioden löper ut i september 2001. I koncessionen ingår skyldighet att erlagga public service-avgift, vilken fastställs som en procentuell andel av omsättningen för försäljning av bolagets reklamtid. I enlighet med koncessionen skall bolaget 1998 betala 10 % public service-avgift till Rundradion, 1999 20 % och därefter samma procentuella andel som de övriga utövarna av landsomfattande televisionsverksamhet. Liksom MTV Ab har även Oy Ruutunelonen Ab hyrt sitt sändningsnät av Rundradion Ab.

3.2. Radio- och televisionsfonden, som står utanför statsbudgeten

Den nuvarande regleringen av statens radiofond har behandlats ovan i avsnitt 2.1. Regleringen är splittrad och relativt komplicerad. Inte heller de bestämmelser som getts på lägre nivå än lagnivå har till alla delar harmoniserat med de bestämmelser om fonden som utfärdats på lagnivå. Fondens förvaltning och skötsel har ordnats på ett i dagens läge onödigt tungt och komplicerat sätt. Därför måste regleringen övervägas på nytt i samband med lagstiftningsreformen på området.

Frågor som rör statens radiofond hänfö-

sig i väsentlig grad till finansieringen av Rundradion Ab:s verksamhet och till ordnandet av denna i framtiden. Finansieringen av Rundradion Ab skall även i fortsättningen ordnas så att den förstärker bolagets självständiga och oberoende ställning. Eftersom statens radiofond med de licensavgifter fonden uppburit i detta hänseende har fungerat relativt väl, finns det inte i sig något skäl för att lägga ned dess verksamhet.

Då nya lagar stiftas är det dock skäl att bedöma ställningen för denna fond, som står utanför statsbudgeten, ur statsförfattningsrättens synvinkel. Då grundlagarnas statshållningsbestämmelser reviderades 1991, ströks ur regeringsformen en bestämmelse om att det är möjligt att med stöd av lag grunda fonder som står utanför statsbudgeten för andra ändamål än statens årliga behov. Numera kan fonder utanför statsbudgeten grundas endast genom lag som stiftas i den ordning som gäller för stiftande av grundlag. Reformen rörde dock inte redan grundade fonders rättsliga ställning. De gamla fonderna återstår fortfarande efter reformen (se RP 262/1990 rd., s. 34 - 35 och 46). Å andra sidan kan gamla fonders uppgifter eller medel inte i alla fall i någon högre grad utvidgas genom en vanlig lag (GrUB 17/1990 rd). Förbudet att att någon större mån utvidga gamla fonders uppgifter och medel har utfärdats med tanke på ändringar av undantagslagar i enlighet med en s.k. teori om luckor i lagen som utvecklats i grundlagssutskottet (se GrUU 20/1994 rd). Utskottet har i sin hävdvunna tolkningspraxis utgått från att undantagslagarna kan ändras genom lag som stiftas i normal lagstiftningsordning, ifall lagändringen utvidgar det undantag från grundlagen som redan gjorts genom den lag som ändras. Vidare har utskottet ansett att sådana tillägg och ändringar som är oväsentliga ur helhetssynvinkel, och som i sig innebär en ringa utvidgning av grundlagsundantaget, kan göras i normal lagstiftningsordning om naturen och sakinnehållet i det helhetsarrangemang som på sin tid reglerades inte på detta sätt ändras väsentligt (se t.ex. GrUU 24/1994, GrUU 21/1995). Enligt utskottet gäller dessa principer även i fall då bestämmelser som utfärdas som undantag från grundlagen överförs till en ny lag genom att den gamla undantagslagen upphävs (se t.ex. GrUU 1/1988 rd, GrUU 10/1990 rd, GrUU 1/1994 rd).

Principerna om luckor i lagen kan utnytt-

jas då vid tolkningen av förbudet att utvidga gamla fonder, även då den gamla fonden inte skulle ha grundats genom undantagslag. Grundlagsutskottet har i sitt utlåtande 20/1994 rd konstaterat att förbudet att utvidga gamla fonder kan fogas till tolkningspraxisen beträffande ändringen av undantagslagarna, d.v.s. teorin om luckor i lagen.

Statens radiofond är en s.k. gammal fond. I enlighet med vad som framgår i det föregående kan regleringen av denna verkställas genom en vanlig lag på villkor att fondens uppgifter och storlek inte väsentligt utvidgas. Likaså kan de nuvarande bestämmelserna om fonden i lagen om radioanläggningar och lagen om Rundradion Ab eller de bestämmelser som i sak motsvarar dessa liksom även bestämmelserna i förordningen och statsrådets beslut om radiofonden överflyttas till en ny lag. En sådan överflyttning av regleringen eller en höjning av lagstiftningsnivån innebär inte att en ny fond grundas ifall fondens natur (dess uppgifter och syfte) och betydelse i sak (närmast fondens storlek) inte samtidigt ändras.

Alla ändringar i den gamla fondens uppgifter eller syfte står dock inte i strid med grundlagen. Lagen om fonden måste på grund av förbudet att ändra på fondens ändamål stiftas i grundlagsordning endast om fondens uppgift väsentligt utvidgas. Inskränkning av fondens uppgift eller ändamål kan därför i likhet med smärre utvidgningar av uppgiften ske genom en vanlig lag. T.ex. bestämmelsen om precisering av radiofondens uppgifter i 9 § 1 mom. lagen om Rundradion Ab kunde på sin tid utfärdas genom lag i normal lagstiftningsordning (GrUU 23/1993).

Graden av väsentlighet i ändringar av fonders ändamål kan bedömas skilt från fall till fall och från fond till fond. En ovillkorlig regel är dock att ändringen av en fonds uppgift eller ändamål inte i sak får innebära att en ny fond grundas (GrUU 8/1996 rd). I enlighet med 4 § 3 mom. lagen om radioanläggningar kan radiofondens medel användas för att främja rundradioverksamheten och i enlighet med lagen om Rundradion Ab kan dess medel användas för att finansiera den allmännyttiga rundradioverksamheten. I enlighet med det ovan anförda kan radiofondens ändamål inom dessa ramar preciseras genom en vanlig lag och i mindre mån eventuellt även utvidgas. Fondens uppgift och ändamål skall även efter en möjlig änd-

ring kvarstå inom ovan nämnda ramar.

Storleken på en gammal fond kan inte heller utvidgas väsentligt genom en vanlig lag. Smärre utvidgningar är alltså möjliga. Graden av väsentlighet i ändringen skall naturligtvis även i detta fall bedömas från fall till fall. Då bestämmelserna om statens bostadsfond 1996 ändrades, fäste grundlagsutskottet uppmärksamhet bl.a. vid att lagen om statens bostadsfond ursprungligen hade lämnat frågan om fondens storlek öppen (GrUU 5/1996 rd). Ändringen kunde därför göras genom en vanlig lag. Statens radiofond är på samma sätt öppen eftersom de medel som finns till fondens förfogande i huvudsak är beroende av storleken på televisionslicensavgiften och av antalet betalda televisionslicenser. Därför varierar storleken på fondens medel från år till år. Vidare kan konstateras att grundlagsutskottet i sitt utlåtande om förslaget till ny lag om Rundradion Ab ansåg att även övriga avgifter i anknytning till rundradioverksamheten - förutom televisionslicensavgifterna - i alla fall i någon mån kunde styras till radiofonden ifall dessa avgifter är ändamålsenligt reglerade (GrUU 23/1993 rd). Avsikten är att i detta sammanhang i lag reglera de koncessionsavgifter som utövare av radio- och televisionsverksamhet skulle vara skyldiga att erlagga till radiofonden. Koncessionsavgiften skulle i sak utgöra en efterföljare till den nu i bruk varande s.k. public service-avgiften. I lagförslaget föreslås en progressiv koncessionsavgiftsskala. Storleken på den summa som härigenom inflyter till radiofonden skulle i princip förbli öppen eftersom den är beroende av antalet verksamhetsutövare och av storleken på koncessionsavgiften. På basis av detta anser regeringen att saken kan regleras genom en vanlig lag.

3.3. De allmännyttiga rundradiobolagens finansieringssystem i Europa

De allmännyttiga eller s.k. public service rundradiobolagen i Europa kan i huvudsak på basis av sina finansieringskällor indelas i fem olika grupper: licensfinansiering, licensfinansiering och public service-avgifter, licensavgifter och reklam, reklam och budgetfinansiering. Indelningen har huvudsakligen gjorts på basis av finansieringskällorna. I flera fall kommer finansieringen från många olika källor.

Vanligast är ett system där rundradiobola-

gens intäkter består av licensfinansiering och reklam (Tyskland, Frankrike, Danmark, Österrike, Italien, Irland och Nederländerna). Även det finländska systemet (licensavgifter och public service-avgifter) påminner i viss mån om detta, men i de andra länderna skaffar de allmännyttiga rundradiobolagen själva sina reklamintäkter i stället för att som i det finländska systemet få del av dem i form av en avgift från kommersiella televisionsbolag.

I Portugal och Spanien är de reklamfinansierade allmännyttiga rundradiobolagen i huvudsak hänvisade till reklamintäkterna, men utöver detta får de av staten budgetmedel, vars andel av bolagens totala finansiering utgör ca 30 %.

Licensavgiftssystemet är i bruk i tolv av EU-länderna. Endast i Luxemburg, Portugal och Spanien uppbärs ingen licensavgift. Ett system helt baserat på licensavgifter finns i Storbritannien (BBC), Norge (NRK), Sverige (SVT) och Danmark (DR). Statsbudgetfinansiering tillgrips endast i Belgien. Till det belgiska finansieringssystemets särdrag hör att trots att de belgiska hemhushållen till staten betalar licensavgift som hänför sig till televisionsmottagarförvaltningen, är den finansiering rundradiobolaget får oberoende av detta. Grunden för televisionslicensavgiften är vanligen innehav av televisionsmottagare. Nivån på televisionslicensavgifterna fastslås vanligen av regeringen eller riksdagen.

3.4. Europeiska unionen och finansiering av allmännyttiga rundradiobolag

EG:s televisionsdirektiv innehåller inte bestämmelser som skulle kunna påverka medlemsstaterna eller medlemsstaternas myndigheter att ta ansvar för finansieringen av televisionssändningsverksamhet och programverksamhet.

En konferens för regeringarna inom Europeiska gemenskapen antog i Amsterdam i juni 1997 en protokoll, där avtalsparterna ansåg att systemet för radio och TV i allmänhetens tjänst i medlemsstaterna har ett direkt samband med de demokratiska, sociala och kulturella behoven i varje samhälle och med behovet att bevara mångfalden i medierna. Avtalsparterna enades om följande tolkningsbestämmelser, som skall fogas till Fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen (EG-fördraget): "Bestämmelserna i Fördraget om upprättandet av Euro-

peiska gemenskapen skall inte påverka medlemsstaternas behörighet att svara för finansiering av radio och TV i allmänhetens tjänst i den utsträckning som denna finansiering beviljas radio- och TV-organisationerna för att de skall utföra det uppdrag att verka i allmänhetens tjänst som har tilldelats dem, utformats och organiserats av varje medlemsstat och i den utsträckning som finansieringen inte påverkar handelsvillkoren och konkurrensen inom gemenskapen i en omfattning som kan strida mot det gemensamma intresset, varvid kraven på att utföra uppdraget att verka i allmänhetens tjänst skall beaktas."

Den protokoll som fogats till EG-fördraget innebär att en betydande del av beslutanderätten även i fortsättningen stannar på medlemsstatsnivå beträffande finansieringen av allmännyttig rundradioverksamhet.

4. Propositionens mål och de viktigaste förslagen

4.1. Mål

Propositionens viktigaste mål är att få lagstiftningen om televisions- och radioverksamhet på den nivå som 10 § regeringsformen förutsätter och samtidigt å jourföra den att motsvara de nutida kraven. De nuvarande bestämmelserna om televisions- och radioverksamhet är föråldrade och bristfälliga. De är även splittrade över flera lagar, förordningar och statsrådsbeslut, varför det är svårt att få en helhetsbild av lagstiftningen.

Målet är även att med omsorg genomföra televisionsdirektivet och direktivet om sändning av detta.

I samband med den snabba utvecklingen av elektronisk masskommunikation och rundradioverksamhetens övergång till den digitala eran, uppkommer frågan om hur finansieringen av rundradioverksamheten skall ordnas. Till detta hänför sig bl.a. ordnandet av de ekonomiska förhållandena mellan den kommersiella rundradioverksamheten och den s.k. allmännyttiga (public service) rundradioverksamheten. Förslaget till lag om statens televisions- och radiofond strävar efter att klargöra hur Rundradion Ab skall finansieras samt lösa frågan om de nämnda avgifterna för public service.

Dessutom är målet att modernisera lagen om Rundradion Ab.

4.2. De viktigaste förslagen

Utövande av televisions- och radioverksamhet

Allmänt. I propositionen föreslår det att det stiftas en lag om televisions- och radioverksamhet, vars viktigaste innehåll skulle utgöras av bestämmelser som krävs för att televisionsdirektivet skall kunna genomföras ordentligt, och av bestämmelser om koncessionsprocessen.

Koncession och anmälan. Den televisions- och radioverksamhet som ekonomiskt och samhälleligt är mest betydande grundar sig på utnyttjande av radiovågor som utbreder sig fritt. Enligt propositionen skall statsrådet fastställa en generalplan som grund för koncessionsförfarandet. Antalet radiofrekvenser är begränsat och därför måste antalet aktörer begränsas. Därför föreslås att det av utövare av televisions- och radioverksamhet krävs koncession som i regel skall beviljas av statsrådet. I lagförslagets föreslås ingå bestämmelser om ansökan om koncession, beviljande av koncession och villkor som ansluter sig till detta. Det är skäl att i lagstiftningen fästa särskild uppmärksamhet vid att kraven på objektivitet och rättssäkerhet vid val av aktörer uppfylls.

Koncessionerna för televisions- och radioverksamhet som utövas via telenät och satellit är inte längre motiverade och föreslås därför slopas. Av tillsynsskäl föreslås dock verksamhetsutövare med placering i Finland ha anmälningsplikt.

Digitaliseringen av distributionssystem som utnyttjar radiovågor som utbreder sig fritt och de frågor som detta föranleder har beaktats i propositionen genom att ge statsrådet rätt att utfärda bestämmelser om kanalknippen som rör digitala sändningar och samarbete i anslutning till detta, transmissionskapacitet och övrig användning av transmissionskapacitet.

Programverksamhet, reklam och teleköpsändningar. Propositionens allmänna bestämmelser och tidsbegränsningar om programverksamheten, reklam och teleköp motsvarar bestämmelserna i televisionsdirektiv. Dessa bestämmelser skall gälla all televisionsverksamhet. I fråga om den koncessionspliktiga verksamhetens skall statsrådet enligt propositionen dessutom få rätt att utfärda närmare föreskrifter som är nödvändiga för att trygga programutbudets mångsidighet.

Enligt propositionen skall huvudsakligen samma principer gälla såväl radioverksamheten som televisionsverksamheten. Bestämmelserna om tidsbegränsning motsvarar de nuvarande koncessionsvillkoren. Mer detaljerad reglering av programverksamheten utfärdas enligt prövning av den som beviljar koncessionen.

I propositionen ges även de föreskrifter som EG:s televisionsdirektiv förutsätter beträffande utnyttjande av ensamrätt vid samhälleligt betydande evenemang, d.v.s. i praktiken stora idrottsevenemang. Enligt propositionen skall statsrådet kunna bestämma vilka evenemang som är av så stort samhälleligt intresse i Finland att de skall nå allmänheten genom direktsändning.

Bestämmelserna om distributionsskyldighet (must carry) i lagen om kabelsändningsverksamhet föreslås bli upphävda och överförda till en ny lag. Samtidigt som bestämmelsen om distributionsskyldighet tas in i en ny lag, föreslås bestämmelsen i 25 § mom. upphovsrättslagen ändras.

Finansieringen av Rundradion Ab

Allmänt. I propositionen föreslås det att det stiftas en särskild lag om statens televisions- och radiofond. I denna skall ingå alla detaljerade bestämmelser om avgifter som skall uppbäras till fonden, om skötsel av fonden och om bruk av fondens medel. Det är skäl att samla bestämmelserna om finansieringen till en skild helhet, eftersom de innehållsmässigt betydligt avviker från bestämmelserna om koncessionspolitik, programverksamhet och reklam, vilka utgör det huvudsakliga innehållet i lagen om televisions- och radioverksamhet.

Televisionsavgift. Grunden för finansieringen av Rundradion Ab är för närvarande den särskilda avgift i form av televisionslicensavgift som uppbärs av innehavare av televisionsmottagare. Det finns ca 1 900 000 licensinnehavare. Licensavgiften är för närvarande 882 mk för 12 månader. Licensintäkterna utgör ca 76 % av bolagets inkomster. Resten av inkomsterna får bolaget via s.k. public service-avgifter, som betalas på basis av ett ömsesidigt avtal mellan Rundradion Ab och MTV Ab (ca 14 % av bolagets inkomster), näthyra (ca 6 % av bolagets inkomster) och övriga inkomster (ca 4 %). I Oy Ruutunelonen Ab:s koncession ingår ett villkor som förutsätter att bolaget deltar i

betalningen av ifrågavarande avgift 1998.

Det finns alternativa lösningar beträffande finansieringen av Rundradion Ab. Bolagets verksamhet kan t.ex. finansieras med skattemedel ur budgeten eller också kan bolaget ges rätt att sända reklam.

Regeringen anser att det är skäl att i landet upprätthålla en institution som Rundradion Ab, som (icke-kommersiellt) betjänar alla medborgare inklusive minoritetsgrupper. Enligt den västerländska demokratiuppfattningen skulle det inte heller vara korrekt att sköta en betydande informationskanals finansiering via statsbudgeten. Därför föreslås att huvuddelen av finansieringen fortsättningsvis skall utgöras av avgifter som uppbärs av medborgarna. Den televisionslicens som för närvarande är ett krav för att få inehålla rundradiomottagare kan i sig anses stå i strid med yttrandefriheten. Ur yttrandefrihetens synvinkel finns det dock inte något hinder att kräva en viss mottagaravgift av televisionens användare. I lagen föreslås att denna avgift skall kallas televisionsavgift, och varje fysisk eller juridisk person som innehar en televisionsmottagare skall vara skyldig att erlägga en sådan.

Det föreslås att tillståndsplikten för innehav av television skall slopas och ersättas av en televisionsavgift som uppbärs för användning av television. I stället för förfarandet att ansöka om licens föreslås användaren göra en anmälan till Teleförvaltningscentralen att han tagit i bruk en anläggning. Televisionsavgiften skall faktureras på samma sätt som televisionslicensavgiften för närvarande faktureras. Då en användare slutar använda television, skall han meddela detta till Teleförvaltningscentralen, varvid faktureringen upphör på samma sätt som nu är fallet med televisionslicensavgiften.

Tillsynen över systemet föreslås i princip bli ordnat enligt samma kontrollsystem som nu gäller för televisionslicenserna. Till vissa delar föreslås systemet dock bli reformerat. I stället för den retroaktiva televisionslicensavgiften som uppbärs för tiden av olovligt tittande föreslås en retroaktiv televisionsavgift som skulle utgöra en avgift för den tid som televisionen varit i bruk. Den nuvarande retroaktiva televisionslicensavgiften kan utmätas på basis av tingsrättens beslut. I tingsrätterna behandlas för närvarande årligen närmare 1000 mål som gäller olovligt bruk av television. I dessa fall är det oftast frågan om fall där den person som blivit fast

för olovligt bruk av television inte frivilligt har betalt den retroaktiva televisionslicensavgift som påförts honom. Detta system har kritiserats eftersom det oskäligt belastar domstolsväsendet och är ett tungt förfarande med tanke på ärendets art. I stället föreslås ett förfarande där Teleförvaltningscentralen fattar ett beslut om betalningsskyldighet och retroaktiv betalningsskyldighet för den televisionsanvändare som försummat den anmälan som krävs enligt lagen och sänder televisionsanvändaren ett beslut tillsammans med en faktura. Den som är missnöjd med beslutet skall kunna kräva rättelse av Teleförvaltningscentralen inom 30 dagar efter fakturans förfallodag. Rättelsebeslutet kan vid behov överklagas till länsrätten enligt det normala systemet för ändringssökande. Därför skall ärenden som rör retroaktiv televisionsavgift vid behov behandlas i länsrätten i stället för i tingsrätten. Antagligen leder rättelseförfarandet till att även antalet rättelseyrkanden skulle minska jämfört med nuläget. Det retroaktiva televisionsavgiftsbeslutet är utmätningbart utan dom eller beslut, vilket även föreslås för de övriga avgifterna i lagen, d.v.s. televisionavgiften, dröjsmålsavgiften och kontrollavgiften.

Televisionsavgiftens storlek skall fortfarande fastställas av statsrådet och för uppbärandet av den skall Teleförvaltningscentralen svara. Medlen skulle liksom nu gå till statens televisions- och radiofond, varifrån de anvisas vidare för att finansiera Rundradion Ab:s verksamhet, för att främja rundradioverksamheten och för att täcka indrivningskostnaderna.

Koncessionsavgift. I de flesta industriländer har man infört ett tudelat system för rundradioverksamheten. Å ena sidan finns det rundradioverksamhet som stöder sig på reklamförsäljning och finansierar sin verksamhet med inkomsterna från detta och å andra sidan rundradioverksamhet som till sitt innehåll är tänkt att vara en motvikt till det kommersiella utbudet och erbjuda en sådan del av rundradioverksamheten som fattas i den kommersiella verksamheten vad mångsidigheten och pluralismen anbelangar. Det förstnämnda kallas kommersiell verksamhet och det senare allmännyttig verksamhet.

Även i Finland är samma typ av rundradio införd. Basen för rundradioverksamheten utgörs av Rundradion Ab:s televisions- och radioprogram och vid sidan av detta tillåts

uppkomsten av ett kommersiellt utbud, som först erbjöds av ett bolag och sedan av allt flera bolag. En situation där det skulle vara befogat att samhället grundar ett nytt rundradiobolag vid sidan av det nuvarande är inte att vänta. På så sätt är all kommande verksamhet finansierad av den kommersiella verksamheten.

Då man i tiderna diskuterade möjligheten att inleda kommersiell verksamhet i Finland, stannade man i den politiska diskussionen för en modell där utövaren av kommersiell televisionsverksamhet till utövaren av allmännyttig verksamhet erlägger en del av sina inkomster som en s.k. public service-avgift. Samma princip har även tillämpats i den senare beviljade koncessionen. Utgångspunkten har varit att bolagen sinsemellan överenskommer om avgifter och erläggandet av dessa.

En motsvarande avgift finns i många länder. I vissa länder uppbärs avgiften på en gång genom att ordna anbudsgivning om koncessionen innan den egentliga verksamheten inleds. I jämförelse med den finländska praxisen är sådan anbudsgivning problematisk för verksamhetsutövaren, eftersom inlöandet av koncessionen ökar på antingen det främmande kapitalet i det bolag som skall inleda verksamhet eller minskar på det egna kapitalet. Den finländska praxisen är att avgiften uppbärs från intäkterna av affärsverksamheten takt med att de inflyter.

I alla de länder där avgift uppbärs är motiveringen för praxisen densamma. Fördelningen av de frekvenser som behövs i verksamheten överenskomms internationellt självständiga länder emellan på den internationella frekvenskonferensen, som vid behov kompletteras med detaljer enligt behov i bilaterala avtal. Till följd av avtalsmekanismerna anses frekvenserna utgöra en naturresurs som förvaltas av respektive stat. Det beror på varje enskild stats beslut på vilket sätt denna naturresurs används å ena sidan för allmännyttiga tjänster och å andra sidan för kommersiella tjänster. På samma sätt beror det på varje enskild stats beslut vilken ersättning statens anser vara rättmätig för kommersiellt bruk av de frekvenser de förvaltar.

I Finland har Rundradion Ab och MTV Ab sinsemellan avtalat om en public service-avgift, som utgör ca 14 % av Rundradion Ab:s årliga intäkter. Rundradion Ab:s inkomster måste anses vara parlamentariskt

godkända eftersom bolaget behöver sina intäkter för att täcka de verksamhetsutgifter som det av riksdagen valda förvaltningsrådet godkänner.

Det är att vänta att antalet utövare av kommersiell televisions- och radioverksamhet inom de närmaste åren ökar från nuvarande nivå. Å andra sidan är det inte att vänta att Rundradion Ab:s utgifter väsentligt skulle minska. Under den tid MTV Ab ensam har betalat public service-avgift har det betalats från televisionsreklamen i sin helhet, eftersom ingen annan har sålt televisionsreklam. Utgångspunkten för denna proposition är att avtalförhållandet mellan de båda bolagen i fortsättningen är för svag och att det kan leda till en ojämlig behandling av företag, vilket skulle stå i strid med EU:s regler för den inre marknaden. Avsikten är att i lag bestämma om public service-avgiften så att den faller på alla verksamhetsutövares lott på lika villkor.

Utgångspunkten har vidare varit att summan av de public service-avgifter som Rundradion Ab får på basis av nuvarande försäljning av televisionsreklam skall vara lika stor som den avgift som grundar sig på avtalet med MTV Ab. Å andra sidan har målsättningen även varit en fungerande konkurrens på televisionsreklamens område. Därför borde public service-avgiften för företag som skall inleda sin verksamhet inte få vara så stor att den hindrar en sund utveckling av verksamheten. Företag som skall inleda verksamhet är ändå tvungna att investera såväl i verksamhetsområden och studioteknik som i personal.

Då försäljningen av televisionsreklam ökar vill Rundradion Ab till sitt förfogande få en del av ökningen i syfte att kunna utveckla sin egen verksamhet så att den ständigt är jämförbar med den kommersiella verksamheten. Samtidigt borde dock möjligheten att sänka reklamens enhetspriser bevaras eftersom detta har direkt effekt på den konkurrenslagda verksamhetens prisutveckling mot kostnadsmotsvarighetsnivå. Reklamens pris utgör en del av konsumentindex. Därför skall ökningen av den del som Rundradion Ab får i fortsättningen vara så moderat som möjligt.

För att i lagförslaget uppnå de ovan nämnda kraven har en modell för fastställande av public service-avgiften uppgjorts. Enligt denna modell börjar betalningsplikten först då affärsverksamheten uppnått en rimlig ni-

vå och ökar sedan progressivt då reklamförsäljningen ökar. Enligt modellen kommer public service-avgiftens andel av försäljningen stanna på en nivå under 27 % med den försäljningsvolym som förväntas. Även om modellen tillämpas på var och en av de kommersiella aktörerna skilt för sig måste man komma ihåg att Rundradion Ab:s inkomst är den gemensamma summan av de avgifter som alla aktörer erlägger.

I jämförelse med nuläget skulle modellen leda till att den public service-avgift som MTV Ab erlägger relativt skulle minska då Oy Ruutunelonen Ab börjar erlägga public service-avgift.

Det ovan nämnda gäller även den kommersiella radioverksamheten med den skillnaden att radioreklamens volym förväntas vara bara en tiondel av televisionsreklamens volym. Därför har samma modell tillämpats på kommersiell radioverksamhet, men värdena på skalan har ändrats.

För att verksamhetsutövarna inte skall försöka kringgå avgifterna har reklamförsäljningen definierats på ett sätt som beaktar kända metoder att kringgå lagen, och därför utgörs grunden av försäljningens totalvolym.

Förslagen till ändring av lagen om Rundradion Ab

I propositionen föreslås att lagen om Rundradion Ab utvecklas. Förvaltningsrådet skall ges friare händer än nu vid val av styrelse. Detta är viktigt under en tid då kommunikationssektorn utvecklas snabbt och konkurrenssituationen på många sätt stramas åt.

5. Propositionens verkningar

Förslaget till lag om televisions- och radioverksamhet utgör en enhetlig ram för televisions- och radioverksamheten. Även de juridiska ramarna skall vara klarare än nu. Onödig licensförvaltning föreslås bli nedskuren och bestämmelser om televisionsverksamhet skall motsvara det europeiska regelverket. Propositionen har inte omedelbara verkningar på den praktiska televisions- och radioverksamheten.

Det går inte exakt att förutspå hur systemändringen från televisionslicens till televisionsavgift och från bötesstraff till kontrollavgift påverkar hela licensavgiftsinflödet. Vad gäller förslaget till lag om statens tele-

visions- och radiofond, kan kostnadseffekterna däremot uppskattas. 1997 uppgick televisionslicenstjänsternas totalutgifter till ca 40 milj. mk. Det nya systemet kommer att kräva en tilläggspersonal på 6–7 årsverken bl.a. inom koncessionsavgiftsfaktureringen. Övriga tilläggskostnader uppstår t.ex. av vissa delgivningar som skall ske bevisligen och som nämns i propositionen.

Inalles förväntas tilläggskostnaderna uppgå till ca 3 000 000 mk. I det nya systemet ersätts bötesstraffet med en inspektionsavgift som går till fonden. Till fonden går även retroaktiva televisionsavgifter. Dessa poster tros inbringa ca 3 000 000 mk mer än nu.

Sammanfattningsvis kan konstateras att trots att inkomsterna jämfört med nuläget skulle öka med ca 3 000 000 milj. mk, kommer även utgifterna att öka i motsvarande grad. På så sätt kommer tilläggsintäkterna att täcka tilläggsutgifterna. Det nya systemet minskar på polisens, åklagarnas och tingsrätternas arbetsbörda, men ökar i viss mån länsrättens arbetsmängd.

6. Beredningen av propositionen

Trafikministeriet uppgjorde och sände i mars 1997 till intressegrupperna en diskussionspromemoria om utvecklingsalternativen för lagstiftningen om rundradioverksamheten och den elektroniska masskommunikationen. Över 70 utlåtanden inbegärdes om denna promemoria. I maj 1997 arrangerades offentligt hörande på bred bas för remmittenter och andra intresserade. En detaljerad sammanfattning har uppgjorts på basis av diskussionspromemorian och de utlåtanden som inkom i samband med hörandet. Undervisningsministeriet och trafikministeriet har med anledning av artikel 3 a om idrottssändningar i televisionsdirektiv arrangerat två informations- och diskussionstillfällen för de viktigaste idrottsorganisationerna och utövarna av televisionsverksamhet. I beredningskedet fördes kontinuerligt diskussioner med aktörer på området och andra intressegrupper. Inom regeringen har en särskild ministergrupp berett ärendet. Regeringens proposition har på basis av detta uppgjorts som ett tjänstemannauppdrag vid trafikministeriet. På grund av pressade tidtabellen har inte utlåtanden avseende regeringens proposition i dess helhet inbegärts.

I de utlåtanden och vid det hörande som nämndes ovan stöddes propositionens mål-

sättningar på bred bas. På basen av under lagberedningen inkomna utlåtanden har ändringar gjorts i lagpropositionen.

7. Andra omständigheter som inverkat på propositionens innehåll

7.1. Samband med andra propositioner

Lagen om yttrandefrihet inom masskommunikation är under beredning vid justitiedepartementet. I denna skall bl.a. bestämmelser-

na om rätt till genmäle införas. Därför föreslås det inte i förevarande regeringsproposition ändringar i dessa. Avsikten är att radioansvarighetslagens och radioansvarighetsförordningens (621/1971) bestämmelser tillämpas till dessa delar.

En totalreform av personregisterlagen är för tillfället aktuell. Regeringens proposition i ärendet torde avges till riksdagen på våren 1998. Vid beredningen av paragraferna i 4 kap. lagen om statens televisions- och radiofond har detta beaktats.

DETALJMOTIVERING

1. Lagförslag

1.1. Lag om televisions- och radioverksamhet

I följande motsvarighetstabell presenteras förslaget tillgenomförande av rådets direktiv 89/552/EEG om samordning av vissa bestämmelser som fastställs i medlemsstaternas lagar och andra författningar om utförandet av sändningsverksamhet för television samt Europaparlamentets och -rådets direktiv 97/36/EG om ändring av förstnämnda direktiv.

DIREKTIV	FÖRSLAG
Definitioner	Definitioner
1 artikeln	2 §
a) televisionsverksamhet	1 mom.
b) utövare av televisionsverksamhet	3 mom.
c) televisionsreklam	8 mom.
d) smygreklam	21 § motivering
e) sponsring	9 mom.
f) teleköpsändning	10 mom.
Allmänna bestämmelser	
2 artikeln	
1 och 2 punkten	3 § 1 och 2 mom. Tillämpningsområde
3 och 4 punkten	5 § Etablering
	6 § Etablering i vissa undantagsfall
3 artikeln	36 §
2 punkten	Tvångsmedel
	37 § Återkallelse av koncession och meddelande av sändningsförbud
3 punkten	Lagen om förvaltningsförfarande
3a artikeln	20 § Utövande av ensamrätt
Främjande av distribution och produktion av TV-program	
4 artikeln	
1 punkten	16 § Europeiskt programutbud
5 artikeln	17 § Oberoende producenters program

DIREKTIV

6 artikeln
Tv-reklam, sponsring och köptvreklam

10 artikeln

11 artikeln

12 artikeln

13 artikeln

14 artikeln

15 artikeln

16 artikeln

17 artikeln
1 punkten

2 och 3 punkten

4 punkten

18 artikeln

18a artikeln

19 artikeln

19a artikeln

Skydd av minderåriga och allmän ordning

22 artikeln
1 punkten

FÖRSLAG

Särskild förordning utfärdas

21 §
Allmänna principer

22 §
Placeringen av reklam och teleköpsändningar

23 §
Etiska principer för reklam och teleköpsändningar

24 §
Tobaksprodukter och alkoholdrycker

Läkemedelsverkets bestämmelse Nr: 3/1997

24 §
Tobaksprodukter och alkoholdrycker

25 §
Skyddande av minderåriga

26 §
Krav som ställs på sponsrade program

27 §
Förbjuden sponsring

28 §
Förbud mot sponsring av nyhets- och aktualitetsprogram

29 §
Tidsbegränsning av teleköpsändningar och televisionsreklam

31 §
Tidsbegränsning av teleköpprogram

32 §
Kanaler reserverade för teleköpsändningar

33 §
Kanaler reserverade för säljfrämjande verksamhet

Lagen angående undertryggande av osedliga publicationers spridning (23/1927)
RP 6/1997 (strafflagen) 17 kap.
19 och 20 §

DIREKTIV

2 punkten

3 punkten

22a artikeln

Rätt till genmäle
23 artikelnIkraftträdande av direktivet
27 artikeln
1 punkten**FÖRSLAG**19 §
Program skadliga för barns utveckling
1 mom.

2 mom.

11 kap. 8 § strafflagen (578/1995)

6 a § radioansvarighetslagen (1148/1992)

Ikraftträdande
44 §**1 kap. Allmänna bestämmelser**

1 §. *Lagens syfte.* Den föreslagna lagen bildar en klar och enhetlig juridisk ram för utövandet av televisions- och radioverksamhet. Onödiga bestämmelser har utmönstrats, vilket gör det lättare för nya företagare att komma ut på marknaden och erbjuda nya tjänster. Genom de förpliktelser som uppställs för den som beviljar koncession strävar man förutom efter att förbättra den allmänna rättssäkerheten även efter att säkerställa ett mångsidigt urval av tjänster.

2 §. *Definitioner.* Paragrafen föreslås innehålla definitioner av begrepp som används i lagen.

1) Definitionen av televisionsverksamhet motsvarar definitionen av "television broadcasting" i televisionsdirektivet och Europarådets televisionskonvention. Till televisionsverksamhet skall hänföras inte bara sändning av ett sedvanligt programutbud utan också sådana programtjänster som sänds ringformigt eller upprepas på bestämda tider (near video on demand). I fråga om satellitsändningar räknas till televisionsverksamhet även överföring av programutbud från en jordstation till en satellit. T.ex. skall det inte anses som televisionsverksamhet enligt denna lag att upprätthålla realtidssystem för videokonferenser eller att leverera program mot beställning till en bestämd mottagare (video on demand).

2) Definitionen av radioverksamhet motsvarar i sak definitionen av televisionsverksamhet. Samtidigt bekräftas i definitionen att radioverksamhet betyder i denna lag framför allt s.k. ljudradioverksamhet.

3) Eftersom enligt denna lag en del av televisionsverksamheten bara skall vara beroende av anmälan, är det bl.a. för klarläggande av ansvarsfrågorna nödvändigt att tydligt definiera utövare av televisionsverksamhet. Den föreslagna definitionen motsvarar definitionen av "broadcaster" i televisionsdirektivet.

4) Definitionen av utövare av radioverksamhet motsvarar i sak definitionen av utövare av televisionsverksamhet.

5) Enligt definitionen avses med programutbud en på förhand utvald helhet av televisions- eller radioprogram som erbjuds allmänheten på en viss programkanal. I televisionsprogramutbudet skall programmen huvudsakligen bestå av rörliga bilder och i radioprogram av ljud. Programmen skall även i regel vara redigerade eller registrerade.

6) Med allmänheten avses i förslaget en inte på förhand utvald personkrets som tar emot televisions- eller radioprogram samt ett betydande antal på förhand bestämda personer som tar emot program. Personkretsen som tar emot program skall inte anses vara utvald på förhand, om i princip vem som helst kan ta emot programmet med hjälp av en apparat som är alltför tillgänglig. Frågan om när en på förhand bestämd personkrets som tar emot ett program bör anses utgöra allmänheten bör vanligen bestämmas särskilt för varje fall.

7) Definitionen av en oberoende producent motsvarar Europeiska gemenskapernas kommissions förslag till en dylik definition (CCTVSF(98)4). För trygghet av en jämbördig konkurrensställning för finska produ-

center är det ändamålsenligt att kriterierna för en oberoende producent motsvarar europeisk nivå.

8) Definitionen av reklam motsvarar definitionen i Europarådets televisionskonvention. Definitionen skiljer sig från den i televisionsdirektivet såtillvida att det i direktivet inte betraktas som reklam att främja en sak eller en ideologi mot ersättning. Definitionen täcker inte sådana fall då reklamtavlor eller logotyper visas i samband med televisering av olika evenemang, om denna reklam inte visas upprepade gånger eller synnerligen ofta och ingen särskild sändningsteknik används för att förmedla reklamen.

9) Definitionen av sponsring motsvarar definitionen i televisionsdirektivet. Utomstående kan delta i finansieringen av ett program antingen direkt eller indirekt. Med indirekt deltagande avses bl.a. upplåtelse av varor eller material som behövs vid en produktion eller överlåtelse av vinster för tävlingar eller spel. Sponsring skiljer sig från reklam i det avseendet att inkomsterna av sponsring är bundna vid en särskild budget för programmet eller programserien, medan inkomsterna av reklam går till den allmänna budgeten hos utövaren av sändningsverksamhet. Deltagande i kostnader för att förvärva föreläsningssättigheter och i utsändningskostnader betraktas inte som sponsring.

Den föreslagna definitionen skall i regel inte gälla sponsring av evenemang som televiseras eller radieras, om utövaren av verksamheten inte får ekonomiskt stöd för sändningen av den som sponsrar evenemanget.

10) Definitionen av teleköpsändningar motsvarar definitionen i televisionsdirektivet. Definitionen täcker både korta köpinslag som påminner om vanlig reklam och programartade sändningar. Teleköpsändningar skiljer sig från reklam i det avseendet att det klart bör framgå var det som presenteras i sändningen kan beställas.

3 §. *Tillämpningsområde.* 4 §. *Begränsningar av tillämpningsområdet.* Enligt den föreslagna 3 § tillämpas lagen på televisionsverksamhet som en fysisk person eller sammanslutning eller stiftelse som har etablerat sig i Finland utövar i en eller flera stater som hör till Europeiska ekonomiska samarbetsområdet eller som är part i Europarådets televisionskonvention. Även Finland räknas till dessa stater.

En utgångspunkt har varit den princip om en enda kontroll som ingår i televisionsdi-

rektivet och i Europarådets televisionskonvention. Principen innebär att varje medlemsstat eller konventionsstat skall säkerställa att utsändningar som utövar av televisionsverksamhet inom dess jurisdiktion gör stämmer överens med lagstiftningen om televisionsverksamhet i staten i fråga. De mottagande staterna skall även garantera friheten att ta emot televisionssändningar från andra medlemsstater eller konventionsstater och får bara i vissa undantagsfall begränsa vidare-sändningen av sådana utsändningar som uppfyller villkoren. I 38 § i denna lag bestäms om förutsättningarna för att Finland skall kunna ingripa i vidaresändningen av program.

Det föreslås att lagens tillämpningsområde inte skall täcka sådan televisions- eller radioverksamhet som sker i mindre distributionsnät med de undantag som anges i 19 och 38 §. Om verksamheten kan anses vara obetydlig vid tillämpningen av lagen, skall lagen inte heller tillämpas på sådan televisions- eller radioverksamhet i vilken används andra distributionsnät än sådana vanliga nät som huvudsakligen används för distribution av televisions- och radioprogram. Här avsedd verksamhet skall bl.a. vara sändande av televisions- eller radioprogram via Internet.

Beträffande radioverksamhet finns det inga EG-rättsakter som harmoniserar medlemsländernas lagstiftning. För programverksamhet i radio har inte heller uppgjorts andra internationellt ratificerade avtal. Därför föreslås med avvikelse från vad som bestäms om televisionsverksamhet att lagens tillämpningsområde skall omfatta bara sådan radioverksamhet i vilken används en radiofrekvens som har upplåtits av Finland eller ett i Finland beläget distributionsnät.

5 §. *Etablering* och 6 §. *Etablering i vissa undantagsfall.* Det i paragraferna föreslagna förfarandet för bestämning av var ett televisionsbolag har etablerat sig motsvarar det förfarande som anges i artikel 2.3 och 2.4 i televisionsdirektivet. Ett förfarande som baserar sig på vissa kriterier och en inbördes rangordning mellan dessa kriterier har ansetts vara nödvändigt för att man tillräckligt klart skall kunna bestämma var en utövare av televisionsverksamhet har etablerat sig. I praktiken är saken av betydelse när man bestämmer var sådana multinationella televisionsbolag som förmedlar programutbud över satellit är etablerade och när man avgör

inom vilket lands jurisdiktion en utövare av televisionsverksamhet faller.

Det förfarande som föreslås i paragraferna baserar sig främst på funktionella kriterier, såsom verksamhetsstället, den ort där besluten om programutbudet fattas samt den ort där den största delen av de anställda arbetar. Tekniska kriterier, såsom upplåtandet av radiofrekvensen, skall komma i fråga bara i undantagsfall.

I fråga om radioverksamhet skall området för finsk jurisdiktion bestämmas enligt tekniska kriterier.

2 kap. Utövande av televisions- och radioverksamhet

7 §. *Rätt att utöva televisions- och radioverksamhet.* Enligt förslaget skall televisions- och radioverksamhet med hjälp av radiovågor som utbreder sig fritt alltså vara beroende av tillstånd. Televisions- och radioverksamhet i s.k. mikrovågsnät skall vara beroende av tillstånd, om nätet inte är en del av ett distributionsnät som huvudsakligen används för kabelsändningsverksamhet.

Enligt 1 § 2 mom. lagen om Rundradion Ab har bolaget rätt att utan koncession enligt lagen angående radioanläggningar (8/27) bedriva rundradiosändningsverksamhet över de kanaler och frekvenser som bolaget i behörig ordning har tilldelats eller tilldelas. Avsikten är att lagen angående radioanläggningar upphävs i samband med att denna lag ges. Därför bör en motsvarande bestämmelse om befrielse från koncession för Rundradion Ab tas in i denna lag. För att frekvensbehoven för andra utövare av televisions- och radioverksamhet samt för Rundradion Ab skall kunna samordnas på ett ändamålsenligt sätt, bör Rundradion Ab:s befrielse från koncession likväl bindas vid den i 8 § avsedda planen för användningen av frekvenser, vilken fastställs av statsrådet.

Enligt förslaget skall koncession inte behövas för annan än i 1 mom. avsedd televisions- och radioverksamhet, utan verksamheten skall vara beroende av anmälan. Dylik verksamhet kan vara t.ex. att programutbud sänds till allmänheten i kabeltelevisionsnät eller över satellit.

8 §. *Plan för användningen av frekvenser.* Enligt förslaget skall för användningen av de frekvenser som har reserverats för televisions- och radioverksamhet uppgöras en plan, som fastställs av statsrådet. En dylik

plan bör anses vara nödvändig för att olika parter skall kunna bilda sig en klar uppfattning om de specialvillkor som i koncessionsprocessen skall beaktas angående frekvenser. Dessutom bör koncessionsmyndigheten känna till Rundradion Ab:s frekvensbehov. En plan för användningen av frekvenser har ansetts vara nödvändig även för en behärskad övergång från analoga distributionssystem till digitala distributionssystem. Statsrådet bör när planen för användningen av frekvenser fastställs beakta Rundradion Ab:s allmännyttiga verksamhet.

9 §. *Koncessionsmyndighet.* Antalet frekvenser som står till buds för televisions- och radioverksamhet samt förmedlingskapaciteten på dessa frekvenser kommer trots ibruggandet av digital distributionsteknik att vara begränsade, och därför är det möjligt att bevilja bara några koncessioner. Med beaktande av denna tekniska begränsning och den samhälleliga betydelsen av sådan televisions- och radioverksamhet som sker med hjälp av ljudvågor som utbreder sig fritt, har statsrådet ansetts vara den lämpligaste myndigheten att bevilja koncessioner. För att säkerställa att alla instanser med intresse för televisions- och radioverksamhet har lika tillgång till information skall koncessionerna enligt paragrafen ledigförklaras.

Eftersom avsikten är att koncessionen som gäller en kort tid, högst tre månader, framtiden skall beviljas i huvudsak för radiering av olika evenemang, såsom stora religiösa evenemang, har det inte ansetts vara ändamålsenligt att särskilt ledigförklara dylika koncessioner.

10 §. *Förutsättningar för beviljande av koncession.* Enligt förslaget skall statsrådet i koncessionsprocessen beakta det befintliga programutbudet och den helhet som uppkommer när en koncession har beviljats. Vid prövningen skall man utgå från de allmänna linjerna i programutbudet utan att närmare göra intrång i den rätt som utövaren av televisions- eller radioverksamhet har att besluta om innehållet i sitt programutbud.

När koncessioner beviljas skall uppmärksamhet även fästas vid att telekommunikationen inte koncentreras på ett sätt som är ägnat att äventyra yttrandefriheten.

Eftersom koncessionshavarens yttrandefrihet begränsas genom koncessionsbestämmelserna, förutsätts att statsrådet särskilt ges rätt att meddela dylika bestämmelser.

Enligt förslaget kan koncession beviljas

bara en sökande som uppfyller allmänna solvensvillkor. Den som ansöker om koncession skall anses vara solvent, om inte annat framgår av handlingarna. Vid bedömning av om de ekonomiska resurserna är tillräckliga skall även verksamhetens art och omfattning beaktas. Enligt en utredning bör koncessionsmyndigheten kunna försäkra sig om att sökanden har tillräckliga ekonomiska resurser för sådan regelbunden verksamhet som koncessionen avser.

11 §. *Koncessionsbestämmelser.* Enligt förslaget skall koncessionsmyndigheten på samma sätt som nu kunna meddela allmänna bestämmelser om innehållet i programutbudet. T.ex. ingår i Classic Radio Öy:s nuvarande koncession ett villkor enligt vilket programutbudet huvudsakligen skall bestå av klassisk musik. När bestämmelser meddelas om innehållet i programutbudet skall koncessionsmyndigheten beakta även de ekonomiska förutsättningarna för verksamheten.

En koncession för televisions- eller radioverksamhet skall primärt innebära rätt att sända ett programutbud inom det område som angetts i koncessionen, samtidigt och med samma innehåll, från de sändare som står till buds för verksamheten. Enligt 2 mom. 1 punkten kan koncessionsmyndigheten meddela närmare bestämmelser om användningen av distributionsnätet. Det kan vara fråga om sedvanliga bestämmelser om verksamhetsområdet samt bestämmelser bl.a. om skyldighet att sända regionala utsändningar eller om rätt till lokal reklam.

Enligt 2 mom. 2 punkten skall till en koncession kunna fogas bestämmelser om sändningstiden per dygn. Denna bestämmelse har ansetts vara nödvändig för att säkerställa att radiofrekvenserna utnyttjas effektivt och av tillsynsorsaker.

I nuvarande koncessionspraxis har en utgångspunkt varit att en koncession även medför rätt till de radiofrekvenser som sändningsverksamheten förutsätter. I samband med ibruktagandet av digital distributionsteknik måste denna praxis frångås, eftersom i ett digitalt system flera utövare av verksamhet måste utnyttja ett knippe kanaler som sänds på samma frekvens (multiplex). Sålunda skall även en bestämmelse om sändningstekniken framtida fogas till koncessionen.

I digital sändningsteknik förutsätter olika programtjänster olika överföringskapacitet. T.ex. i radioverksamhet fordrar förmedling av klassisk musik ungefär fyra gånger mer

överföringskapacitet än förmedlingen av talprogram. För att en ändamålsenlig användning av den digitala överföringskapaciteten och klara inbördes förhållanden mellan koncessionshavarna skall kunna säkerställas bör i koncessionerna bestämmas om den maximikapacitet och det kanalknippe som reserveras för det programutbud som koncessionen avser. För att säkerställa ett rättvist multiplexsamarbete mellan koncessionshavarna kan koncessionsmyndigheten bli tvungen att meddela mer detaljerade bestämmelser om saken. En utgångspunkt bör dock vara att de som utövar verksamhet sinsemellan avtalar om samarbetet.

I ett digitalt distributionsnät är det möjligt att till mottagarna förmedla även andra tjänster än televisions- eller radioprogram. Fastän en utgångspunkt bör vara att de koncessioner som beviljas med stöd av denna lag skall medföra rätt bara till televisions- eller radioverksamhet och att frekvenserna uttryckligen har anvisats för detta ändamål, kan det på grund av att nya multimediatjänster har utvecklats vara motiverat att sända data genom multiplex. Dessa tjänster skall dock huvudsakligen ha nära koppling till den televisions- eller radioverksamhet som koncessionen avser.

Sådana meddelanden som avses i 2 mom. 5 punkten är närmast nödanrop och nödanmälaningar för räddning av människoliv eller egendom samt meddelanden om omfattande beredskapsövningar som hålls med tanke på undantagsförhållanden.

En effektiv marknadsföring av programutbud som distribueras genom digitala distributionssystem förutsätter att tjänsterna erbjuds konsumenterna i form av programpaket. För att sådana paket skall kunna bildas förutsätts dock samarbete och långtgående överenskommelser mellan flera utövare av verksamhet. Enligt paragrafen skall statsrådet som en helhet kunna behandla ansökningar som gäller programutbud avsedda för samma kanalknippe.

12 §. *Giltighetstiden för koncessioner.* Utövandet av televisionsverksamhet förutsätter i allmänhet att man gör omfattande investeringar i anläggningar och binder sig vid långvariga avtal. Därför är det motiverat att koncessionernas giltighetstider är relativt långa. Å andra sidan är det bl.a. på grund av den snabba utvecklingen inom telekommunikationstekniken skäl att bereda koncessionsmyndigheten en möjlighet att bevilja kon-

cessioner även för kortare tid.

Om en koncessionshavare medan koncessionen är giltig inte kan anvisas en radiofrekvens som behövs i verksamheten, skall koncessionen kunna återkallas med stöd av 37 §. En dylik situation kan uppstå t.ex. när man på grund av internationella avtal om frekvenser blir tvungen att ändra nationella frekvensplaner.

13 §. *Överföring av koncession.* På grund av televisions- och radioverksamhetens stora samhälleliga betydelse och de synpunkter gällande yttrandefrihet och dylikt som enligt denna lag skall beaktas när koncessioner beviljas är det skäl att sådana förändringar i äganderättsförhållandena som innebär överföring av den faktiska bestämmanderätten underställs koncessionsmyndighetens prövning.

Vid granskning av om en viss aktieägare har bestämmanderätten i ett bolag bör bolagets hela ägarstruktur beaktas. Sålunda skall det granskas särskilt för varje enskilt fall om kriterierna för bestämmanderätt uppfylls. Det är inte ändamålsenligt att i lagen ta in detaljerade kriterier som skall uppfyllas för att bestämmanderätt skall anses uppstå.

Om en koncessionshavare försätts i konkurs, skall koncessionen omedelbart upphöra att gälla. Att koncessionshavaren försätts i konkurs innebär en klar överföring av bestämmanderätten. Eftersom därvid även de omständigheter på basis av vilka koncessionen beviljats har upphört, bör det anses vara motiverat att koncessionen omedelbart upphör att gälla.

14 §. *Förfallande av koncession.* För säkerställande av att radiofrekvenserna utnyttjas effektivt skall en koncession anses ha förfallit, om koncessionshavaren av någon orsak inte inleder sådan verksamhet som koncessionen avser inom ett år från att koncessionen första giltighetsdag eller om verksamheten har avbrutits för en längre tid än 30 dygn.

15 §. *Anmälan om verksamhet.* Eftersom bestämmelserna i denna lag om programutbud, reklam och teleköpverksamhet i huvudsak gäller även verksamhet i kabelnät och över satellit, är det motiverat att förutsätta att de som utövar verksamhet gör en anmälan som innehåller vissa grundläggande uppgifter. En sådan anmälan behövs även för att man på ett tillförlitligt sätt skall kunna utreda om en utövare av verksamhet faller inom finsk jurisdiktion.

Enligt förslaget skall anmälan göras till Teleförvaltningscentralen. Verksamheten får inte inledas förrän Teleförvaltningscentralen har bekräftat att anmälningen innehåller alla de uppgifter som krävs enligt 3 mom.

3 kap. Programutbud

16 §. *Europeiskt programutbud.* Med paragrafen genomförs artikel 4.1 i televisionsdirektivet. I direktivet bestäms även detaljerat hurdana program som skall anses vara europeiska program. Huvudregeln är att ett program anses vara europeiskt om det härstammar från en stat som hör till Europeiska ekonomiska samarbetsområdet eller från en tredje stat som har ratificerat Europarådets televisionskonvention. Ett program kan i vissa fall anses vara europeiskt även om en betydande del av dess producenter eller sådana personer som på ett centralt sätt deltar i produktionen kommer från en eller flera ovan nämnda stater. Bestämmelsen om programutbudets europeiska ursprung gäller i praktiken närmast den andel av programutbudet som utgörs av filmer, televisionsserier och dokumentärprogram.

17 §. *Oberoende producenters program.* Med paragrafen genomförs artikel 5 i televisionsdirektivet. Med bestämmelsen strävar man efter att utveckla den produktionssektor som är oberoende av utövarna av televisionssverksamhet och därigenom att förbättra konkurrensmöjligheterna för den europeiska audiovisuella industrin såväl i Europa som i hela världen.

18 §. *Lokal televisionsverksamhet.* Televisionsdirektivet ger en möjlighet för medlemsstaterna att i fråga om lokala sändningar eller sändningar till områden utanför medlemsstaterna avvika från bestämmelserna om europeiskt programutbud och om oberoende producenters andel. Med beaktande av förhållandena i Finland och den utveckling som skett inom tekniken för informationsöverföring kan det inte anses vara ändamålsenligt att tillämpa bestämmelserna på lokal televisionsverksamhet. Paragrafen hindrar dock inte att statsrådet meddelar bestämmelser som avses i 11 § 1 mom.

19. *Program skadliga för barnens utveckling.* Genom 1 mom. genomförs artikel 22.2 i televisionsdirektivet. Enligt momentet skall genom valet av sändningstid eller med tekniska medel säkerställas att minderåriga inom sändningsområdet inte vanligen hör eller

ser sådana program som kan skada deras fysiska, psykiska eller moraliska utveckling. Om ett televisionsprogram har granskats av statens filmgranskningsbyrå, bör vid placeringen av televisionsprogrammet i tillämpliga delar iakttas de åldersgränser som anges i lagarna som gäller filmer samt video- och andra bildprogram. En utövare av televisionsverksamhet skall, om han så önskar, även kunna låta statens filmgranskningsbyrå förhandsgranska ett program som han ämnar sända.

Genom 2 mom. genomförs artikel 22.3 i televisionsdirektivet. Direktivet förpliktar medlemsstaterna att uppställa en förpliktelse för dem som utövar televisionsverksamhet, att när program som kan skada minderårigas fysiska, psykiska eller moraliska utveckling sänds i okodad form, säkerställa att en varningssignal sänds före programmet eller att en symbol som anger att programmet är skadligt syns under hela programmet. Utövaren av televisionsverksamhet skall själv få välja lämpligt varningssätt och åldersgränser.

20 §. *Utövande av ensamrätt.* Med 1 mom. genomförs artikel 3 a.3 i televisionsdirektivet, vilken fogats till direktivet genom ändringsdirektivet. Syftet med bestämmelsen är att tillförsäkra allmänheten en möjlighet att följa evenemang av särskild samhällelig betydelse över avgiftsfria televisionskanaler.

På grund av att televisionsverksamheten och handeln med ensamrätter till televisionssändningar har en internationell prägel, fordras övernationella arrangemang för att allmänheten skall kunna tillförsäkras en sådan möjlighet. Därför innehåller artikel 3a ett system med inbördes erkännande. Artikel 3a.3 uppställer förpliktelser också för sådana till Europeiska ekonomiska samarbetsområdet hörande stater som inte själva anser det vara motiverat att upprätta listor som begränsar utövandet av ensamrätt i fråga om viktiga evenemang.

Att utövandet av ensamrätt till televisionssändningar begänsas kan förmodas inverka på de inbördes förhållandena mellan dem som utövar televisionsverksamhet. Därför är saken även förbunden med konkurrenspolitiska frågor. Att utövandet av ensamrätt begränsas kan även inverka på de inkomster som arrangörerna av olika evenemang - i praktiken stora sportevenemang - får av televiseringsrättigheterna. Av dessa orsaker har kommissionen getts en central ställning när systemet genomförs. Enligt artikel 3 a.2

skall medlemsstaterna utan dröjsmål underätta kommissionen om sådana åtgärder genom vilka utövandet av ensamrätter till televisionssändningar begränsas. Kommissionen bekräftar inom tre månader från anmälan att åtgärderna är förenliga med gemenskapsrätten och underrättar de andra medlemsstaterna om åtgärderna.

Systemet i artikel 3 a i direktivet gäller enbart sådana evenemang som är av särskild vikt för samhället. Enligt stycke 21 i ingressen till direktivet avses med dessa evenemang sådana som är unika och av allmänt intresse inom Europeiska unionen eller i en viss medlemsstat eller i en viktig del av en viss medlemsstat och anordnas i förväg av en arrangör som lagligen får sälja rättigheterna till detta evenemang. I stycke 18 i ingressen har som exempel nämnts olympiska spel samt världs- och europamästerskapet i fotboll.

Med en betydande del av allmänheten avses i detta sammanhang för Finlands del den allmänhet som nås av de riksomfattande, markbundna televisionskanalerna.

Definitionen av evenemang av särskild vikt för samhället skall naturligtvis basera sig på ett öppet och klart förfarande. Utövarna av televisionsverksamhet, arrangörerna av evenemang och olika länders myndigheter som ansvarar för tillsynen över televisionsverksamheten bör i god tid ha vetskap om eventuella begränsningar av televiseringar. Därför är det motiverat att i fråga om televisionssändningar till Finlands territorium bestämma på statsrådsnivå vilka evenemang som är av särskild vikt för samhället. Detta är motiverat även därför att ett beslut om televiseringar av evenemang uppställer förpliktelser för myndigheterna i alla länder som hör till Europeiska ekonomiska samarbetsområdet.

4 kap. Reklam, teleköpsändningar och sponsring

21 §. *Allmänna principer.* Med paragrafen genomförs artikel 10 i televisionsdirektivet. Bestämmelserna motsvarar även artikel 13 i Europarådets televisionskonvention. Paragrafens 2 mom. motsvarar artikel 13.4 i konventionen. Bestämmelserna har ansetts vara tillämpliga som sådana även på radioreklam.

Syftet med bestämmelsen i 1 mom. är att hindra att reklam och teleköpprogram sam-

manblandas med andra programtjänster. På detta sätt strävar man efter att säkerställa att televisionen och radion är tillförlitliga förmedlare av kunskap, kultur, samhällsdebatt och underhållning. Principen motsvarar även de regler som antagits av Internationella handelskammaren.

Syftet med bestämmelsen i 2 mom. är att förtydliga bestämmelsen i 1 mom. och betona den principen att reklam och teleköpsändningar skall kunna åtskiljas från andra programtjänster.

Enligt 3 mom. skall reklam i regel sändas i block som innehåller flera reklaminslag. Undantag från bestämmelsen kan likväl göras, om ett reklaminslag är synnerligen långt eller programmet är av sådan art att ett längre reklamavsnitt inte på ett naturligt sätt kan placeras i anslutning till programmet.

Enligt 4 mom. är det förbjudet att i reklam använda sådana metoder som påverkar det undermedvetna, såsom bilder och ljud som man inte medvetet kan uppfatta. Det strider även mot bestämmelsen i 1 mom. att använda metoder som påverkar det undermedvetna.

Med smygreklam skall i denna lag avses att en varu- eller serviceproducents varor, tjänster, namn, varumärke eller verksamhet i ord eller bild framställs i ett program, om utövaren av sändningsverksamheten har för avsikt att använda framställningen i reklam-syfte och allmänheten därvid kan bli vilseledd beträffande naturen av framställningen. En sådan framställning anses vara avsiktlig särskilt i sådana fall då den sker mot betalning eller annan ersättning. Enligt 5 mom. är smygreklam förbjuden. Bestämmelsen gäller dock inte förevisning av varor eller tjänster i sådana fall då syftet är att sprida allmän information eller då det är nödvändigt att förevisa varorna eller tjänsterna för att programmet skall kunna genomföras, t.ex. i samband med olika tävlingar eller sådana program som presenterar filmer eller böcker.

22 §. *Placeringen av reklam och teleköpsändningar.* Med paragrafen genomförs artikel 11 i televisionsdirektivet. Syftet med bestämmelserna är att sammanjämka utövarens av televisionsverksamhet, annonsörernas, tittarnas och programmakarnas intressen.

Enligt 1 mom. skall reklam och teleköpsändningar i regel placeras mellan programmen. I sådana fall som nämns i de övriga momenten kan reklam och teleköpsändningar placeras även på annat sätt, förutsatt att

det inte kränker programmets enhetlighet och värde eller någon upphovsmans rättigheter.

Om ett program består av fristående delar, såsom olika program av magasintyp, eller om det finns pauser i programmet, skall reklamen placeras mellan delarna eller under pauserna.

I 3 mom. anges de villkor på vilka reklam och teleköpsändningar kan placeras i samband med filmer och andra audiovisuella verk vars längd överstiger 45 minuter. Enligt bestämmelsen skall en film som är 90 minuter lång kunna avbrytas två gånger på grund av reklam eller teleköpsändningar. Om en film är 110 minuter lång, skall dock ett extra avbrott vara tillåtet. Utövaren av televisionsverksamhet skall själv kunna välja tidpunkter för avbrotten, dock med beaktande av bestämmelserna i 1 och 4 mom.

I 4 mom. bestäms närmare om placeringen av reklam och teleköpsändningar i samband med andra program än sådana som nämns i 2 mom. Enligt bestämmelsen skall programets längd vara minst 20 minuter mellan varje reklaminslag eller teleköpsändning.

Syftet med den första meningen i 5 mom. är att framhäva de religiösa programmens särart. Bestämmelsen motsvarar den praxis som utövarna av televisionsverksamhet har anammat. Med bestämmelsen i den andra meningen önskar man framhäva nyhets-, aktualitets- och dokumentärprogrammets särskilda informationsförmedlande uppgift, undvika att någons religiösa övertygelse kränks samt skydda minderåriga mot alltför mycket reklam.

23 §. *Etiska principer för reklam och teleköpsändningar.* Med paragrafen genomförs artikel 12 i televisionsdirektivet. Paragrafen skyddar människans grundläggande fri- och rättigheter samt skyddar omgivningen mot kränkande och skadlig marknadsföring. Den bestämmelse harmonierar med de avtal om mänskliga rättigheter som Finland godkänt och med strafflagens bestämmelser om diskrimination. Riktlinjer för tolkningen av bestämmelsen kan fås från praxis vid avgöranden som gällt tolkning av den general-klausul i 2 kap. konsumentskyddslagen som reglerar marknadsföring. Den föreslagna bestämmelsen har dock ett vidare tillämpningsområde än bestämmelserna i konsumentskyddslagen, eftersom den gäller alla slag av televisions- och radioreklam. Förutom på kommersiell reklam skall lagen till-

ämpas på samhällelig och politisk reklam.

24 §. *Tobaksprodukter och alkoholdrycker.* Enligt 8 § lagen om åtgärder för inskränkande av tobaksrökning är reklam och indirekt reklam som gäller tobaksprodukter förbjuden. Genom denna bestämmelse genomförs artikel 13 i televisionsdirektivet, vilken artikel förbjuder reklam och teleköpsändningar som gäller tobaksprodukter. Genom bestämmelserna i 5 kap. alkohollagen har artikel 15 i televisionsdirektivet genomförts. I artikeln bestäms om reklam och teleköpsändningar som gäller alkohol. Enligt artikel 3.1 i televisionsdirektivet kan medlemsländerna kräva att utövare av televisionsverksamhet inom deras jurisdiktion iakttar mer detaljerade eller strängare regler i ärenden som hör till tillämpningsområdet för televisionsdirektivet. Reglerna om reklam i Finlands alkohollag är strängare än reglerna i televisionsdirektivet såtillvida att reklam, indirekt reklam och säljfrämjande verksamhet som gäller starka alkoholdrycker är förbjudna.

25 §. *Skyddande av minderåriga.* Med paragrafen genomförs artikel 16 i televisionsdirektivet. Principer med samma innehåll ingår även i de internationella grundregler för reklam som uppgjorts av Internationella handelskammaren och i andra anvisningar som baserar sig på självreglering och i den praxis som uppkommit på basis av dem.

Marknadsföring som riktar sig till barn har haft en central ställning vid avgöranden som baserat sig på konsumentskyddslagen. Barn har på grund av sin begränsade kunskap och erfarenhet ansetts vara i behov av särskilt skydd och den marknadsföring som riktats till dem har kritiserats strängare än normalt. Barn och ungdomar är på grund av sin roll som framtida konsumenter en intressant målgrupp för marknadsförarna. Utöver sin egen konsumtion inverkar de på hela familjens inköp. Reklamen får inte ifrågasätta föräldrarnas beslutanderätt eller ge barnen en felaktig uppfattning om deras befogenheter. Viktiga inköpsbeslut fattas av barnens förmyndare. På grund av sin begränsade livserfarenhet är barnen beroende av sina fostrare. Vuxna som har mera kunskap än barn har en särskild auktoritet som inte får utnyttjas ansvarslost i reklam. Barnen söker en modell för sin egen uppväxt. Därför bör vid bedömningen av reklam särskild uppmärksamhet fästas vid hur de personer som barnen sannolikt identifierar sig med uppför

sig i reklamen.

Barn kan inte alltid på ett tillförlitligt sätt bedöma hur farlig en situation är. Om barn förekommer i reklam i farliga situationer, kan andra barn förmoda att situationen är trygg och börja göra efter den verksamhet som beskrivs i reklamen. Därför är det förbjudet att visa barn i farliga situationer. Att visa farliga situationer i reklam som riktar sig till barn kan anses vara olämpligt även i sådana fall då det inte förekommer barn i de farliga situationerna.

I televisionssändningar får barn inte uppmanas att ingå avtal om köp eller hyrning av varor eller tjänster. Minderåriga kan göra sådana inköp som på basis av åldern betraktas som sedvanliga. Sådana teleköp som barnen gör utan samtycke av förmyndaren hör inte till sedvanliga inköp. Därför får barn inte uppmanas att ingå avtal om köp eller hyrning.

26 §. *Krav som ställs på sponsrade program.* Med paragrafen genomförs artikel 17.1 i televisionsdirektivet. Syftet med 1 mom. är att framhäva att utövaren av televisions- eller radioverksamhet har fullt ansvar för innehållet i ett program och dess placering. Enligt 2 mom. skall sponsrade televisions- och radioprogram klart kunna igenkännas som sådana genom att sponsorns namn eller logotyp anges i början eller slutet av programmet. Sponsorns namn eller logotyp skall även kunna anges i samband med reklam- eller teleköpsinslag i anslutning till programmet. Symbolen av sponsorn kan antingen syfta på bolagets namn eller ett känt varumärke som bolaget har.

Syftet med 3 mom. är att i enlighet med definitionen av sponsring göra åtskillnad mellan säljfrämjande och sponsring. Direkt säljfrämjande som sker genom sponsring skulle även strida mot 21 § 1 och 5 mom.

I samband med olika spel och tävlingar skall man för att informera tittarna muntligt eller visuellt kunna förevisa namnen på de varor eller tjänster som är vinster eller sponsorernas namn.

27 §. *Förbjuden sponsring.* Med paragrafen genomförs artikel 17.2 och 17.3 i televisionsdirektivet. Syftet med förbudet mot sponsring av tobaksprodukter är att hindra att det totalförbud mot reklam som ingår i artikel 13 kringgås. I fråga om medicinska produkter och medicinska behandlingar har det ansetts vara ändamålsenligt att bara förbjuda referenser till sådana produkter eller

behandlingar som i medlemslandet i fråga endast kan fås på läkarordination.

28 §. *Förbud mot sponsring av nyhets- och aktualitetsprogram.* Med paragrafen genomförs artikel 17.4 i televisionsdirektivet. Syftet med paragrafen är att säkerställa att nyhets- och aktualitetsprogrammen är mångsidiga, tillförlitliga och oberoende. Med aktualitetsprogram avses i detta sammanhang program som har anslutning till nyheter, t.ex. program som utreder och analyserar den politiska bakgrunden till nyheter eller som annars kommenterar dem.

29 §. *Tidsbegränsning av teleköpsändningar och televisionsreklam.* Med paragrafen genomförs artikel 18 i televisionsdirektivet. Strävan med de nämnda begränsningarna är att trygga televisionens ställning som förmedlare av kunskap, kultur, samhällsdebatt och underhållning. Syftet med 2 mom. är att hindra att reklam i alltför stor utsträckning koncentreras till de tider då antalet tittare är störst. Som sådana i 3 mom. avsedda produkter med direkt anknytning till programmen betraktas bl.a. bandupptagningar och böcker med anknytning till språkprogram.

30 §. *Tidsbegränsning av radioreklam.* På grund av att radioverksamhet är av annan art och man följer radio på ett annat sätt är det inte ändamålsenligt att uppställa samma tidsbegränsningar för radioreklam som för televisionsreklam. De föreslagna tidsbegränsningarna motsvarar bestämmelserna i nuvarande koncessioner för kommersiell radioverksamhet.

31 §. *Tidsbegränsning av teleköpprogram.* Genom paragrafen genomförs artikel 18 a i televisionsdirektivet. Enligt förslaget skall de tidsbegränsningar som gäller programplatser reserverade för teleköpsändningar åtskiljas från de begränsningar som gäller reklam. Samtidigt ökar maximitiden per dygn från en och en halv till tre timmar. För att programplatserna tydligt skall kunna åtskiljas från vanliga reklamslag och teleköpsändningar, skall de vara minst 15 minuter långa och förses med en optisk eller akustisk symbol.

32 §. *Kanaler reserverade för teleköpsändningar.* 33 §. *Kanaler reserverade för säljfrämjande verksamhet.* Artiklarna 19 och 19 a i televisionsdirektivet ger medlemsländerna en möjlighet att avvika från bestämmelserna i direktivet när det gäller kanaler reserverade för teleköpsändningar och kanaler reserverade för sådan säljfrämjande verk-

samhet som utövaren av televisionsverksamhet själv bedriver. De sistnämnda kanalerna är i detta sammanhang t.ex. en av bolaget Microsoft planerad kanal på vilken förevisas sådana produkter som bolaget utvecklat och ges instruktioner om deras användning. Sedvanlig televisionsreklam skall även vara tillåten på dessa kanaler.

5 kap. Styrning och tillsyn

34 §. *Allmän styrning, utvecklande och tillsyn.* De uppgifter som nämns i paragrafen sköts för närvarande av trafikministeriet.

35 §. *Tillsynsmyndigheter.* Enligt 22 § lagen om ändring av kabelsändningslagen ankommer det på Teleförvaltningscentralen att utöva tillsyn över att kabelsändningslagen och med stöd av den utfärdade bestämmelser iakttas. Enligt förslaget skall Teleförvaltningscentralen utöva tillsyn även över annan televisions- och radioverksamhet, med undantag av 23 och 25 § i lagen.

Det är ändamålsenligt att bestämma att konsumentombudsmannen skall utöva tillsyn över att 23 och 25 § iakttas, eftersom det då är möjligt att iakttas en enhetlig linje i fråga om tillsynen över innehållet i reklam. Dessutom är televisions- eller radioreklam ofta en del av en större reklamkampanj, som det är förnuftigt att behandla som en helhet.

6 kap. Tvångsmedel, påföljder och ändringsökande

36 §. *Tvångsmedel.* För säkerställande av att bestämmelserna i denna lag iakttas föreslås att tillsynsmyndigheten skall ha rätt att ge anmärkningar och uppmaningar samt att förelägga vite. I fråga om de i 35 § nämnda bestämmelser som konsumentombudsmannen övervakar föreslås dock att vad som bestäms i 2 kap. 7, 8, 9 och 10 § konsumentskyddslagen och i lagen om marknadsdomstolen skall iakttas.

37 §. *Återkallande av koncession och avbrytande av verksamhet.* Den mest betydande påföljden av brott mot bestämmelserna i lagen skall för en utövare av televisions- eller radioverksamhet vara att koncessionen för verksamheten återkallas eller att det bestäms att verksamheten skall avbrytas. Enligt paragrafen är det alltid statsrådet som skall återkalla en koncession eller bestämma att verksamheten skall avbrytas. Detta bör anses vara motiverat på grund av åtgärdens betyd-

delse.

Det kan bli aktuellt att återkalla en koncession eller bestämma att verksamheten skall avbrytas närmast i sådana fall då andra i detta kapitel nämnda åtgärder har visat sig vara ineffektiva eller det finns skäl att förmoda att de vore resultatlösa.

38 §. *Avbrytande av vidaresändning.* Enligt artikel 2 a.1 i televisionsdirektivet skall medlemsstaterna trygga friheten att på sitt territorium ta emot televisionssändningar från andra medlemsländer och får de inte begränsa vidaresändandet av utsändningar av skäl som hör under områden som omfattas av direktivet.

Enligt artikel 2 a.2 i televisionsdirektivet kan medlemsländerna likväl tillfälligt avvika från denna bestämmelse, om en televisions-sändning från en annan stat uppenbart, grovt och allvarligt bryter mot bestämmelserna i artikel 22.1 och 22.2 eller artikel 22a.

Enligt artikel 22 a i televisionsdirektivet skall medlemsstaterna säkerställa att sändningarna inte innehåller något som uppviglar till hat grundat på ras, kön, religion eller nationalitet. Denna artikel kan anses ha blivit genomförd genom 11 kap. 8 § strafflagen, i vilken förbuds hets mot folkgrupp.

39 §. *Televisions- och radioverksamhet utan tillstånd.* I paragrafen bestäms om straff för utövande av televisions- eller radioverksamhet utan tillstånd. Bestämmelsen avser verksamhet som sker utan koncession eller anmälan enligt denna lag eller mot ett förbud som meddelats enligt 37 och 38 §. För att säkerställa att lagen följs effektivt även i fråga om sådan verksamhet som sker i kabelnät eller över satellit, för vilken verksamhet anmälan fordras enligt denna lag, är det motiverat att bestämma att även verksamhet som utövas utan anmälan är straffbar verksamhet.

40 §. *Ändringssökande.* Paragrafen innehåller bestämmelser om ändringssökande och om beslutens verkställbarhet. Enligt 1 mom. förvaltningsprocesslagen kan besvär över beslut av statsrådet och ministerier anföras hos högsta förvaltningsdomstolen. Enligt 2 mom. får besvär över beslut av en myndighet som är underställd statsrådet anföras hos länsrätten.

7 kap. Särskilda bestämmelser

41 §. *Rätt till information.* Paragrafen innehåller bestämmelser om rätt för trafikmi-

nisteriet och Teleförvaltningscentralen att av utövare av televisions- och radioverksamhet få information för skötseln av de styrnings- och tillsynsuppgifter som ankommer på dem enligt denna lag. En motsvarande förpliktelse ingår i koncessionsvillkoren i nuvarande koncessioner för televisions- och radioverksamhet.

För säkerställande av att 13 § 1 mom. iakttas effektivt föreslås en särskild bestämmelse enligt vilken en koncessionshavare samt de som är betydande ägare i en koncessionshavare är skyldiga att anmäla förändringar i ägarandelarna.

42 §. *Skyldighet att distribuera vissa televisions- och radiosändningar.* Paragrafen motsvarar den s.k. must carry-bestämmelsen i 16 § kabelsändningslagen så ändrad att det programutbud som omfattas av distributionsförpliktelsen, utöver Rundradion Ab:s regionala och riksomfattande program skall vara endast sådana utsändningar som är avsedda för mottagning i hela landet och som sänds med stöd av en koncession som beviljats av statsrådet. Enligt den nuvarande bestämmelsen kan även sådana rundradiosändningar över satellit som är riktade till Finlands territorium anses vara utsändningar som omfattas av distributionsförpliktelsen.

I fråga om distributionen av sådana regionala och lokala televisions- och radiosändningar som är beroende av koncession fortsätter nuvarande praxis, enligt vilken ordnandet av distributionen är en fråga som skall bygga på ett inbördes avtal mellan utövaren av televisions- eller radioverksamhet och nätinnehavaren. Vid avtal om upplåtelse av nätet skall bestämmelserna i telemarknadslagen eller gällande tariffer iakttas.

Syftet med bestämmelsen är att trygga tillgången till Rundradion Ab:s med licensmedel bekostade programutbud och till det programutbud som sänds av de riksomfattande utövare av televisions- och radioverksamhet vilka betalar betydande koncessionsavgifter, även i de fall då hushållen tar emot programmen över telenät. I dessa fall har hushållen i allmänhet inte ens tillgång till apparater som är lämpliga för enskild mottagning. Förpliktelsen i paragrafen gäller även fastigheternas interna antennnät. Däremot gäller förpliktelsen inte de förbindelser som utövarna av televisionsverksamhet använder för överföring av programmen.

43 §. *Närmare bestämmelser.* Lagförslaget innehåller bemyndigande att utfärda förord-

ningar. Avsikten är att genom förordning mera detaljerat bestämma om bl.a. hurdana program som skall anses som program av europeiskt ursprung.

44 §. *Ikraftträdande.* Lagen avses träda i kraft senast den 1 januari 1999. Senast den nämnda dagen skall medlemsstaterna i EU sätta i kraft den nationella lagstiftning som förutsatts av tv-direktivet och ändringsdirektivet.

45 §. *Övergångsbestämmelser för giltiga koncessioner.* Enligt denna lag skall kabelsändningsverksamhet inte längre förutsätta koncession. Den största delen av dem som nu har kabeltelevisionskoncession utövar sådan verksamhet som enligt denna lag inte ens skall fordra anmälan.

Syftet med 2 mom. är att säkerställa att de utövare av televisions- och radioverksamhet som statsrådet har beviljat koncession för utövande av sändningsverksamhet med hjälp av radiovågor som utbreder sig fritt kan fortsätta sin verksamhet utan avbrott. Om koncessionsvillkoren strider mot bestämmelserna i denna lag, är dock avsikten att denna lag skall iakttas.

1.2. Lag om statens televisions- och radiofond

1 kap. Allmänna bestämmelser

1 §. *Lagens syfte.* Det har stiftats en särskild lag om Rundradion Ab med bestämmelser om bolagets uppgifter och förvaltning. Huvudsyftet med den lag som nu föreslås är att ordna finansieringen av Rundradion Ab. Avsikten är att sammanföra de spridda bestämmelserna från olika författningar till en tydlig helhet. Till vissa delar måste helt nya bestämmelser utformas, och i fråga om vissa bestämmelser måste författningsnivån höjas för att samtliga rättigheter och skyldigheter för medborgarna skall kunna föreskrivas på en lämplig nivå.

Det föreslås att finansieringen av Rundradion Ab alltså skall ordnas med hjälp av en fond som står utanför statsbudgeten. Det andra syftet med lagen är därför att bestämma om arrangemangen för förvaltningen av fonden i fråga, bl.a. om täckandet av kostnaderna för uppbörden av avgifter.

Enligt gällande lagstiftning kan medlen i den nuvarande statens radiofond användas för att främja rundradioverksamheten. Bestämmelsen har tolkats så, att den i huvud-

sak innefattar finansiering av Rundradion Ab:s verksamhet. Av fondens medel har en liten del använts även för andra ändamål, t.ex. för att täcka kostnaderna för uppbörden av avgifter för televisionslicens och för det utrednings- och forskningsarbete kring rundradioverksamheten som utförts under ledning av trafikministeriet. Avsikten är att alltså möjligt göra dylik verksamhet.

2 §. *Definitioner.* Eftersom lagförslaget bygger på begreppen televisionsapparat och användning av en televisionsapparat så, att användningen av en televisionsapparat ålägger användaren en särskild skyldighet att betala för mottagning av televisionsändningar, föreslås att begreppen i fråga definieras så som lagens behov förutsätter.

Som televisionsapparat skall betraktas en apparat eller utrustning med vilken televisionssändningar kan tas emot och följas. I enlighet med gällande praxis omfattar dylika apparater förutom vanliga televisionsapparater också t.ex. mikrodatorer försedda med ett särskilt televisionskort. Definitionen utesluter inte heller den framtida utvecklingen, utan den kan smidigt beaktas när lagen tolkas.

Någon definition på användaren av en televisionsapparat föreslås inte på lagnivå. Med användare avses den ägare eller innehavare (t.ex. i fråga om hyrda televisionsapparater) av en televisionsapparat som ansvarar för betalningen av televisionsavgiften. Varje TV-tittare kan således inte automatiskt betraktas som televisionsapparatens användare enligt den föreslagna lagen.

Det är nödvändigt att definiera begreppet användning av en televisionsapparat för att praxis för uppbörden av avgiften skall bli så enhetlig som möjligt.

Definitionerna motsvarar den praxis som tillämpas vid den nuvarande uppbörden av avgifter för televisionslicens.

2 kap. Statens televisions- och radiofond

3 §. *Statens televisions- och radiofond och avgifter till den.* De nuvarande bestämmelserna om statens radiofond baserar sig på lagen angående radioanläggningar. I avsnitt 3.2. i allmänna motiveringen redogörs ingående för den statsförfattningsrättsliga ställningen för fonder som står utanför statsbudgeten. Statens radiofond är en s.k. gammal fond som kan regleras genom vanlig lag, förutsatt att fondens uppgifter eller storlek

inte utökas i betydande omfattning. Med stöd av den motivering som framförts föreslås att fonden överförs till den nya lagen som en s.k. gammal fond. Det föreslås att namnet ändras till statens televisions- och radiofond, eftersom televisionsverksamheten numera innehållsmässigt och ekonomiskt sett utgör den viktigaste delen av rundradioverksamheten.

Enligt gällande lagstiftning uppbärs avgifterna för televisionslicens till statens radiofond. Det föreslås att motsvarande avgifter av användarna av televisionsapparater alljämt skall uppbäras till fonden. Benämningen på avgiften föreslås bli ändrad till televisionsavgift. Närmare bestämmelser om avgiften föreslås ingå i 3 kap. För närvarande finns det ca 1 900 000 televisionslicensbetalare och avgiften är 882 mk för tolv månader. På årsnivå inflyter således ca 1 688 milj. mk i inkomster av avgifter för televisionslicens. Fonden kan betraktas som en s.k. öppen fond, eftersom det årliga inflödet kan variera i rentav hög grad beroende på å ena sidan antalet betalare och å andra sidan avgiftens storlek vid respektive tidpunkt.

Det föreslås att också dröjsmålsavgifter skall uppbäras till fonden. Bestämmelser om grunderna för dröjsmålsavgifterna föreslås ingå i 13 §. Avgiften hänför sig på ett väsentligt sätt till uppbörden av televisionsavgifter, och det faller sig naturligt att den placeras i televisions- och radiofonden. Den föreslagna regleringen motsvarar gällande praxis. På årsnivå inflyter för närvarande ca 8 milj. mk i form av dröjsmålsavgifter.

Det föreslås att också retroaktiva televisionsavgifter enligt den föreslagna 14 § och kontrollavgifter enligt 35 § skall uppbäras till fonden. Såsom påföljd vid försummelse av televisionsavgiften hänför sig avgifterna på ett väsentligt sätt till systemet.

Storleken på en gammal fond i likhet med statens radiofond kan inte utökas i någon större grad genom en vanlig lag. Smärre ändringar är dock i enlighet med grundlagsskottets ställningstagande möjliga. I den gamla lagen angående radioanläggningar lämnades fondens storlek ursprungligen öppen. Det kan dessutom konstateras att i sitt utlåtande om förslaget till lag om Oy Yleisradio-Rundradion Ab ansåg grundlagsutskottet, att förutom avgifter för televisionslicens kan även andra avgifter i anknytning till rundradioverksamhet - åtminstone i någon mån - dirigeras till radiofonden, förutsatt att

avgifterna helt lagligt kan tas ut på någon annan grund (GrUU 23/1993 rd). I detta sammanhang är avsikten att genom lag bestämma om en koncessionsavgift, som i sak är en fortsättning på traditionen med den avgift för allmännyttig verksamhet som nu används. I lagförslaget föreslås att koncessionsavgiftens storlek skall vara progressiv. Den summa som på så sätt inflyter till fonden blir också i princip öppen, eftersom den beror på antalet utövare av verksamheten och utvecklingen av deras omsättning av verksamheten. Enligt 11 § i den gällande lagen om Rundradion Ab kan statsrådet besluta om uppbärande till radiofonden även av andra intäkter i anslutning till rundradioverksamheten. Det föreslås att formuleringen slopas, eftersom bestämmelser om en sådan avgift - koncessionsavgiften - i detta fall utfärdas på tillbörligt sätt genom denna lag. Med hänvisning till vad som anförts ovan föreslås i denna lag att till statens televisions- och radiofond uppbärs även sådana koncessionsavgifter hos utövarna av televisions- och radioverksamhet för vilka närmare bestämmelser om grunderna föreslås i 5 kap.

Enligt gällande lag svarar Teleförvaltningscentralen för förvaltningen av statens radiofond. Gällande praxis föreslås fortgå.

4 §. *Revisorer och bokslut.* Med hänsyn till fondens betydelse föreslås att statsrådet skall utse fondens revisorer. Avsikter är att den ena revisorn skall företräda Statens revisionsverk. Ifråga om fondens bokföring och revision iakttas bestämmelserna om statsbudgeten. Därtill skall fonden bland bokslutskalkylerna ta in en kalkyl över dispositionsplanens utfall. Bokslutet fastställs av statsrådet.

5 §. *Användningen av statens televisions- och radiofonds medel.* Enligt gällande bestämmelser om statens radiofond används radiofondens medel för främjande av rundradioverksamheten och av fondens medel betalas också kostnaderna för uppbörden av avgifter till fonden. I 9 § lagen om Rundradion Ab har detta preciserats ytterligare genom att bl.a. lönerna till förvaltningsrådets medlemmar och det allmänna utvecklandet av den allmännyttiga rundradioverksamheten har nämnts som användningsändamål för medlen. I praktiken har Rundradion Ab:s verksamhet finansierats med fondens medel. År 1997 anvisades ca 1 700 milj. mk för detta ändamål. Av övriga huvudsakliga an-

vändningsändamål kan nämnas ett litet anslag (500 000 mk år 1997) som har riktats till det främjande av rundradioverksamheten som sköts via trafikministeriet. Denna andel av medlen har huvudsakligen använts för undersökningar och utredningar inom branschen. Med medlen har man dessutom täckt de kostnader som föranletts av uppbörden av avgifter för televisionslicens och av kontroller. Dessa kostnader uppgick till ca 40 milj. mk år 1997.

Med beaktande av att statens radiofond är en s.k. gammal fond som kan nyregleras genom en vanlig lag, förutsatt att fondens uppgifter inte utökas i någon betydande grad, föreslås att användningen av fondens medel förblir oförändrad. För tydlighetens skull föreslås dock att i lagen direkt konstateras att fondens medel skall användas för finansiering av Rundradion Ab:s verksamhet.

I televisionsdirektivet fastställs andelen av programutbudet för producenter som är oberoende av televisionsbolagen till minst 10 %. De finländska televisionsbolagen uppfyller detta minimikrav. Genom att öka mängden oberoende programproduktion kan man stöda inhemsk kvalitetsproduktion och en positiv utveckling för hela branschen. Fondens medel skall alltså huvudsakligen användas för att finansiera Rundradion Ab:s verksamhet. Avsikten är också att stärka produktionsstrukturen för inhemska filmer och televisionsprogram så, att Rundradion Ab i sitt programutbud i allt högre grad kan dra nytta av oberoende producenters produktioner. De organisationer som företräder producenterna och Rundradion Ab har också förhandlat om en dylik utveckling av programstrukturerna. Statsrådet anser att parterna kan förhandla vidare och komma överens om hur oberoende producenters andel skall ökas på kanalerna när producenternas produktionskapacitet ökar. Statsrådet kommer särskilt att följa med ärendet.

Det viktigaste är att man alltid beslutar om dispositionsplanen innan ett nytt kalenderår börjar, så att beslutet gäller fördelningen av medlen under hela kalenderåret. Eftersom det under kalenderåret dock kan föreligga tvingande behov av att ändra beslutet, föreslås att detta skall vara möjligt att särskilda skäl.

För närvarande godkänner statsrådet årligen dispositionsplanen beträffande fondens medel. Arrangemanget har reglerats nog-

grant. Det föreslås att den detaljerade regleringen till denna del slopas, men det föreslås dock att statsrådet fortfarande skall fatta beslut i saken. Härvid har statsrådet bl.a. möjlighet att följa både inflödet av medel till fonden och de kostnader som föranleds av uppbörden samt att ingripa vid behov.

I fråga om utbetalning av fondens medel till Rundradion Ab föreslås att nuvarande praxis får fortsätta. Utbetalningarna sker i poster och vid tidpunkter som godkänns av finansministeriet, enligt dispositionsplanen och bolagets finansieringsbehov..

3 kap. Fastställande av televisionsavgift och betalningsskyldighet

6 §. *Fastställande av televisionsavgiftens storlek.* Användaren av en televisionsapparat betalar för närvarande en avgift för televisionslicens, vars storlek bestäms av statsrådet. På samma grund, dvs. på basis av användningen av en televisionsapparat, föreslås att en motsvarande avgift alltså skall betalas. Det föreslås att benämningen ändras till televisionsavgift.

Statsrådet skall alltså bestämma avgiftens storlek. Förfarandet har hittills förlöpt väl och den behövliga smidigheten har garanterats. I enlighet med 62 § regeringsformen bestäms genom lag bl.a. om de allmänna grunderna för avgifter. I paragrafen föreslås därför bestämmelser om de grunder på vilka, i detta fall, statsrådet skall basera sitt beslut om televisionsavgiftens storlek. Eftersom lagen syftar till att säkerställa finansieringen av Rundradion Ab:s verksamhet skall televisionsavgiftens storlek anpassas till de förpliktelser som uppställts för Rundradion Ab någon annanstans i lagstiftningen. Bolaget utövar sin verksamhet i en konkurrenssituation med kommersiella företag, vilket också bör beaktas. Dessutom gäller det att beakta Rundradion Ab:s ekonomiska möjligheter som en del av den allmänna ekonomiska utvecklingen i samhället.

7 §. *Skyldighet att betala televisionsavgift.* I paragrafen föreslås en grundläggande bestämmelse om när betalningsskyldighet uppkommer. För varje televisionsapparat som används skall betalas en televisionsavgift.

Utöver denna grundläggande bestämmelse föreslås preciserande bestämmelser, som förtydligar de mest allmänt förekommande situationerna. Många familjer använder flera mottagare på den plats där de är stadigva-

rande bosatta. I sådana fall skall det vara tillräckligt med en enda avgift. Om familjen har en mottagare i hemmet och en annan i t.ex. fritidsstugan, är en enda avgift nog, förutsatt att ingen av familjemedlemmarna är stadigvarande bosatta i den andra bostaden. Däremot skall en särskild televisionsavgift betalas för en televisionsapparat som finns i en bostad som används för t.ex. arbete eller studier. Den föreslagna definitionen på familj följer dagens uppfattning om "ett hushåll" eller "ett gemensamt kylskåp". Definitionen tillämpas också för närvarande, och det har visat sig att den fungerar väl uttryckligen i detta sammanhang. Definitionen möjliggör t.ex. ett gemensamt hushåll som består av tre generationer och där man använder samma televisionsapparat eller televisionsapparater. Sådana hushåll är inte ovanliga, i synnerhet inte på landsbygden.

I lagen föreslås också noggranna bestämmelser om televisionsapparater på näringsidkares eller samfunds eller stiftelsens verksamhetsställen och om de avgifter som skall betalas för dem. Med kommunala förvaltningars enheter avses t.ex. skolor, daghem och brandväsendet, vilka var och en skall en separat televisionsavgift. En härbärgeringsrörelse skall för televisionsapparater i inkvarteringsrummen betala en avgift för varje grupp om fyra televisionsapparater eller en del av en sådan grupp. Beräkningen av gruppen skall alltid påbörjas från början på varje verksamhetsställe. Dessutom skall härbärgeringsrörelsen betala en avgift för televisionsapparater som används i härbärgeringsrörelsens övriga utrymmen. Förslaget motsvarar gällande praxis.

Avsikten är att det inte skall finnas några undantag från betalningsskyldigheten. Till denna del föreslås att nuvarande praxis ändras. För närvarande behöver avgift inte betalas, om televisionsapparaten finns på Rundradion Ab:s verksamhetsställe, televisionsapparaten innehas av en person som bor i en vårdinrättning som övervakas av social- och hälsovårdsministeriet eller i en därmed jämförbar vårdinrättning eller i en bostad för öppen vård som innehas av inrättningen, televisionsapparaten innehas av en fånge i en inrättning som lyder under fångvårdsväsendet eller om televisionsapparaten används ombord på ett handelsfartyg i utrikestrafik för vars del Teleförvaltningscentralen på ansökan så beslutat. Det föreslås att dessa grunder för befrielse från avgift slopas, ef-

tersom syftet är att skapa ett så tydligt och rättvist system som möjligt. Om undantag medges, är det svårt att dra upp gränser mellan olika grupper. Det torde vara ett faktum att det i samhället finns också många andra än ovan nämnda instanser för vilka behovet av undantag kan motiveras lika väl som i fråga om gällande praxis. Eftersom systemet dock huvudsakligen syftar till att säkerställa finansieringen av Rundradion Ab:s verksamhet, är det inte rimligt att skapa en omfattande undantagslista för dem som inte skall behöva betala televisionsavgift. Det skulle också bli svårare att övervaka systemet. Enligt rådande uppfattning om yttrandefriheten har alla rätt att få information. Om någon således av ekonomiska orsaker inte har möjlighet att betala televisionsavgift, kan han i enlighet med gällande praxis få utkomststöd enligt prövning för att betala den.

Skyldighet att betala televisionsavgift enligt denna lag gäller inte på Åland (Självstyrelselag för Åland (1144/1991) 18 § 20 punkten).

8 §. *Betalningsskyldighetens uppkomst och upphörande.* Eftersom användaren av en televisionsapparat är skyldig att betala en fastställd avgift, föreslås noggranna angivelser av när betalningsskyldigheten uppkommer och när den upphör. Det föreslås att användaren av en televisionsapparat blir betalningsskyldig när han tar apparaten i bruk. Skyldigheten upphör när Teleförvaltningscentralen har fått anmälan om att televisionsapparaten inte längre används. Betalningsskyldigheten kan uppkomma och upphöra vid vilken tidpunkt som helst, också i mitten av månaden. Den kan också gälla hur länge som helst. Av praktiska skäl som hänför sig till fakturering och övervakning föreslås dock att den kortaste tiden för skyldigheten att betala avgiften i vilket fall som helst skall vara en månad.

9 §. *Anmälningsskyldighet.* En sådan användare av en televisionsapparat som enligt bestämmelserna ovan är betalningsskyldig, skall lämna en anmälan till Teleförvaltningscentralen om att en televisionsapparat har tagits i bruk. I samband med detta skall myndigheten tillställas vissa uppgifter, som skall införas i registret över televisionsanvändare. Skyldigheten att anmäla att en televisionsapparat har tagits i bruk kan fullgöras både muntligen och skriftligen. Det nya förfarandet ersätter det nuvarande förfarandet med ansökan om televisionslicens.

Teleförvaltningscentralen underrättas också om att användningen av en televisionsapparat har upphört. Det är dock inte nödvändigt att denna skyldighet föreskrivs i lagen. Anmälan ligger dock i användarens intresse, eftersom den innebär att skyldigheten att betala televisionsavgift då upphör. Efter att ha fått anmälan om att apparaten har tagits ur bruk avbryter Teleförvaltningscentralen faktureringen och uppgifterna i registret över televisionsanvändare avförs i sinom tid.

Om användaren om televisionsapparat i enlighet med det nuvarande systemet försummar att betala sin televisionslicensavgift, återkallas hans televisionslicens. Efter detta är han en s.k. tittare utan licens. Avsikten är att fortsätta det bruk som ny är rådande. I paragrafens 3 moment framläggs på grund av detta att användaren av en televisionsapparat skall anses ha återkallat sin 1 momentet avsedda lämnade anmälan, om televisionsavgiften skulle ha lämnats obetald under minst sex månaders tid. I detta fall skall Teleförvaltningscentralen först sända en eller flera betalningspåminnelser. Om försummelsen att betala avgifterna skulle fortsätta minst sex månader, skall Teleförvaltningscentralen fatta ett beslut gällande återkallandet av anmälan. Det skall sändas i bevislig skriftlig form till den som är skyldig att betala avgiften. Det är möjligt att någon användare av en televisionsapparat omedelbart efter detta skulle lämna en ny anmälan för att undvika att bli en tittare som har försummat att lämna en anmälan. Man kan emellertid anta att sådana fall knappast skulle förekomma i missbruksavsikt.

10 §. *Kontrollanter.* Till Teleförvaltningscentralens uppgifter hör förutom uppgifter som gäller uppbörden av televisions- och koncessionsavgifter också övervakningen av uppbörden av televisionsavgifterna. I det nuvarande systemet finns televisionslicenskontrollanter för ändamålet. På lagnivå föreslås en ny särskild paragraf där det konstateras att när kontrollanten utför sina kontrolluppgifter skall han alltid uppvisa en tillbörlig utredning om att han har förordnats av Teleförvaltningscentralen. Samtidigt föreslås att kontrollanten skall ha rätt att få vissa upplysningar om omständigheter som hänför sig skötseln av uppdraget. Uppgifterna kan lämnas muntligen, och i propositionen föreslås inte att kontrollanten skall kunna ta sig in i hemmet mot den boendes vilja.

11 §. *Uppbörd av televisionsavgift.* I nor-

mala fall sänder Teleförvaltningscentralen användaren en faktura omedelbart efter att den fått anmälan enligt paragrafen ovan. Med beaktande av att det är fråga om massverksamhet (ca 1 900 000 som skall betala televisionsavgift), är det inte ändamålsenligt att ge ett särskilt skriftligt beslut i varje enskilt fall, utan fakturan ses som ett myndighetsbeslut på vilket lagen om förvaltningsförfarande (598/1982) skall tillämpas. Om faktureringen t.ex. baserar sig på tillämpning av fel lag eller innehåller ett uppenbart skriv- eller räknefel, kan Teleförvaltningscentralen således med stöd av 26 - 28 § lagen om förvaltningsförfarande undanröja sitt felaktiga beslut och avgöra ärendet på nytt eller rätta felet.

12 §. *Beslut om betalningsskyldighet.* I sådana fall då användaren av en televisionsapparat inte själv har anmält, utan Teleförvaltningscentralen på annat sätt får reda på att en televisionsapparat har tagits i bruk, skall Teleförvaltningscentralen fatta beslut om betalningsskyldighet för den som saken gäller och om från vilken tidpunkt skyldigheten gäller. Beslutet skall sändas skriftlig form och på bevisligt sätt till den som är skyldig att betala avgiften.

Ett särskilt beslut om betalningsskyldighet skall fattas också på begäran av användaren av en televisionsapparat.

13 §. *Dröjsmålsavgift.* Enligt gällande praxis bestämmer statsrådet med stöd av lagen angående radioanläggningar en dröjsmålsavgift, om inte den avgift som skall betalas för användningen av en televisionsapparat har betalats inom utsatt tid. För närvarande inflyter dessa avgifter till ett belopp av ca 8 milj. mk årligen. I lagförslaget föreslås att denna praxis skall fortgå.

14 §. *Retroaktiv televisionsavgift.* Hos dem som konstateras ha använt en televisionsapparat utan föreskriven licens uppbärs licensavgiften enligt gällande lagstiftning retroaktivt för den tid mottagaren använts utan licens. I sådana fall uppbärs för närvarande dessutom en dubbel dröjsmålsavgift. Retroaktiva avgifter för televisionslicens betalas för närvarande till ett belopp av ca 3 milj. mk per år. Det föreslås att den dubbla dröjsmålsavgiften avskaffas. När man avskaffar bötesstraffet är det däremot nödvändigt att med olika medel öka benägenheten att uppfylla skyldigheten att betala televisionsavgift. Det föreslås därför att hos den som använder en televisionsapparat utan att

lämna in den anmälan som lagen förutsätter skall retroaktivt uppbäras en dubbel televisionsavgift för den tid som televisionsapparaten har använts. Teleförvaltningscentralen fattar beslut om retroaktiv televisionsavgift på basis av kontrollantens skriftliga anmälan. Beslutet tillställs användaren på bevisligt sätt för kännedom. Den retroaktiva avgiften skall betraktas som ersättning för den obetalda avgiften, och det föreslås att den uppbärs till dubbelt belopp på grund av dess allmänpreventativa verkan och för att den som saken gäller inte skall dra ekonomisk nytta av att försumma anmälan. Av skälighetsorsaker föreslås en maximitid om högst ett år. Det föreslås dessutom att avgiften skall uppbäras till ett belopp av minst 300 mk, eftersom kontrollverksamheten och det bevisliga tillkännagivandet av beslutet till den som saken gäller föranleder kostnader.

15 §. *Utsökning av avgifter.* Det föreslås också att förfarandet enligt vilket televisionsavgifter, retroaktiva televisionsavgifter, dröjsmålsavgifter (och den nu föreslagna kontrollavgiften) kan indrivnas i utskönningsväg skall fortgå. Det är både principiellt och ekonomiskt sett viktigt att denna möjlighet bibehålls. För närvarande lämnar Teleförvaltningscentralen årligen fordringar om ca 60 milj. mk till indrivning antingen genom direkt indrivning eller indrivning med hjälp av en inkassobyrå.

16 §. *Avbrytande av indrivning.* Eftersom det förekommer fall där alla indrivningsförsök är resultatlösa, föreslås att Teleförvaltningscentralen på vissa villkor skall ha rätt att avbryta indrivningen. Detta förutsätter att effektiva indrivningsåtgärder har vidtagits och att det är uppenbart att fortsatta resultatlösa indrivningsförsök endast föranleder onödiga utgifter. På fordran tillämpas preskriptionsbestämmelsen enligt 11 § lagen om indrivning av skatter och avgifter i utskönningsväg (367/1961), dvs. fordran skall indrivnas hos den betalningsskyldige inom fem år räknat från ingången av det år då fordran fastställts eller debiterats.

17 §. *Återbetalning av televisionsavgift.* Återbetalning av televisionsavgiften kommer i fråga i sådana fall då televisionsavgiften betalas för en faktureringspost på t.ex. tolv månader och användningen av en televisionssapparat upphör t.ex. på grund av dödsfall, emigration eller av någon annan orsak så, att en andel av den betalda avgiften förblir oan-

vänd. Teleförvaltningscentralen skall återbetala den oanvända andelen av televisionsavgiften. Eftersom åtgärden föranleder utgifter, skall en återbetalningsavgift kunna avdras från summan. Återbetalningsavgiften föreslås uppgå till 30 mk. I paragrafen föreslås dessutom att riktigt små belopp inte skall återbetalas. Arrangemanget motsvarar gällande praxis.

4 kap. Förande av register över televisionsanvändare

18 §. *Register över televisionsanvändare.* Enligt 8 § 1 mom. regeringsformen är envars privatliv, heder och hemfrid tryggade. I momentet sägs dessutom att om skydd för personuppgifter stadgas närmare i lag. Europaparlamentets och rådets direktiv (95/46/EG) om skydd för enskilda personer med avseende på behandling av personuppgifter och det fria flödet av sådana uppgifter, nedan datasekretessdirektivet, utfärdades den 24 oktober 1995. Medlemsstaterna skall inom tre år vidta de åtgärder som direktivet förutsätter, dvs. före den 24 oktober 1998. I Finland gäller personregisterlagen (471/1987) jämte ändringar. I den övriga lagstiftningen finns dessutom rikligt med bestämmelser om registrering av personuppgifter.

Kravet på ändamålsenlig registerföring förutsätter att användningen av registret är motiverad i sak med tanke på den registeransvariges verksamhet och förvaltningen. Kravet riktas till både nödvändigheten av och syftet med registret. I detta fall är motiveringen det stora antalet användare av televisionsapparater. För att systemet skall kunna administreras och för att garantera rättssäkerheten för användarna av en televisionssapparat är det nödvändigt att föra ett särskilt register över användarna. Användaren av en televisionssapparat införs i registret efter att han har lämnat en anmälan enligt 9 § och gett de uppgifter som skall antecknas i registret och som behövs för uppbörden av televisionsavgifterna och för övervakningen av att lagen följs.

Datainnehållet i personregister regleras generellt med hjälp av anknytningskravet, relevanskravet samt förbudet mot registrering av känsliga uppgifter och undantag från förbudet. Utan den registrerades samtycke får för ett personregister inhämtas uppgifter och dessa införas i registret endast i fråga

om personer som på grund av ett kund- eller tjänstgöringsförhållande, ett medlemskap eller något därmed jämförbart förhållande har en saklig anknytning till den registeransvariges verksamhet. I detta fall kan det anses förhålla sig på detta sätt. Datainnehållet i registret regleras med hjälp av relevanskravet. I registret får införas endast sådana uppgifter som behövs för registrets ändamål. Sådana uppgifter är i detta fall för det första en fysisk persons namn, adress, hemkommun och modersmål. Dessutom behövs personbeteckningen. Generellt sett är det tillåtet att använda personbeteckningen, om personen själv samtycker därtill. I annat fall skall detta bestämmas genom lag. En bestämmelse om detta föreslås ingå i paragrafen. Användningen av personbeteckningen är nämligen nödvändig i registret över televisionsanvändare därför att en entydig identifiering av de registrerade är nödvändig både i fråga om den uppgift som bestäms i lagen och i fråga om de registrerades rättigheter och skyldigheter. Annars är det svårt att säkerställa att indrivnings- och övervakningsåtgärderna riktas till rätt person. Eftersom antalet televisionsapparater som används är av betydelse för avgiftens belopp, införs också denna uppgift i registret. I registret införs motsvarande uppgifter om juridiska personer. Eftersom Teleförvaltningscentralen med tanke på skötseln av uppgiften också kan ha andra men mindre omfattande behov av att få uppgifter, föreslås en fullmakt att i registret införa även andra uppgifter som behövs för att sköta uppbörderna och övervakningen. Dessa uppgifter som inte preciseras i lagen skall uttryckligen vara bundna till skötseln av uppbörderna och övervakningen.

I registret över televisionsanvändare skall också införas motsvarande uppgifter om dem som har konstaterats bryta mot anmälningsskyldigheten enligt 9 §, trots att en televisionsskylt används.

I registret skall också införas uppgifter om uppbörd- och betalningstransaktionerna i fråga om de avgifter som uppbärs för användningen av en televisionsskylt.

19 §. *Rätt att få och registrera uppgifter.* För uppnåendet av lagens syfte, dvs. för uppbörderna av televisionsavgifter och för övervakningen av att lagen följs, är det nödvändigt att Teleförvaltningscentralen får vissa uppgifter ur befolkningsdatasystemet. Uppgifterna gäller fysiska personers namn, adress, personbeteckning och dess ändring

och dödsfall. Dessa uppgifter har redan använts och de har fått tillstånd av befolkningsregistercentralen. Teleförvaltningscentralen har också enligt avtal fått adressuppgifter ur Posten i Finland Ab:s adressregistersystem. Arrangemanget behövs fortfarande. För uppbörderna av televisionsavgifter och för övervakningen av att lagen följs är det också nödvändigt att utveckla nya metoder. En sådan kunde vara möjligheten att ordna särskilda telefonkampanjer. Det planeras att de skall riktas till personer som redan stått som föremål för brevkampanjer och som inte ännu heller har betalt televisionsavgifter. I paragrafen föreslås därför en ny 3 punkt. I fråga om den hänvisas dessutom till det avgörande av högsta förvaltningsdomstolen för vilket redogörs i detaljmotiveringen till 20 §. För tydlighetens skull och delvis för att skriva in vedertagen praxis föreslås att dessa rättigheter skrivs in i lagen.

20 §. *Samkörning av register.* För att iakttagandet av lagen skall kunna övervakas effektivt och ekonomiskt och för att samtidigt undvika att de som betalt sin televisionsavgift störs i onödan genom kontrollåtgärder föreslås att Teleförvaltningscentralen beviljas rätt att samköra sitt register över televisionsanvändare med de uppgifter som den med stöd av föregående paragraf har fått av befolkningsregistercentralen samt ur adressregistersystemet och teleföretagens kundregister. På så sätt kan Teleförvaltningscentralen bilda sådana register som behövs för övervakningen av att lagen följs. För närvarande har datasekretessnämnden årligen gett Teleförvaltningscentralen undantagslov till detta, med undantag av möjligheten att samköra uppgifterna med teleföretagens kundregister. Högsta förvaltningsdomstolen har dock den 15 januari 1998 meddelandet följande avgörande beträffande telefonmarknadsföring (liggare nr 2375/2/ 96): "Enligt lagen angående radioanläggningar krävs tillstånd för användning av televisionsapparater. Detaljerade bestämmelser om hur tillståndet skaffas och när den skall uppvisas för kontrollmyndigheten ingår i förordningen om radioanläggningar (859/1992). Avgifterna har fastställts i statsrådets beslut om avgifter för televisionslicens (861/1992). Enligt 2 § 1 punkten i lagen om teleförvaltningen (518/1988) har Teleförvaltningscentralen till uppgift att dra försorg om tillsynen över att lagen angående radioanläggningar samt de med stöd av den

utfärdade stadgandena, bestämmelserna och tillståndsvillkoren blir iakttagna. De telefonnummer till innehavarna av lägenheter utan televisionsapparater som Teleförvaltningscentralen får med undantagstillstånd skall användas för en telefonkampanj där lägenhetsinnehavarna erinras om den skyldighet att ansöka om televisionslicens som bestämts för användaren av en televisionsapparat. Bildandet av ett register enligt ansökan gör det möjligt att rikta telefonkampanjen till dem som innehar lägenheter där det inte finns någon televisionsapparat och minskar behovet av de kontrollbesök som Teleförvaltningscentralen har riktat till sådana lägenheter. Då det med tanke på ändamålet för det register som skall bildas föreligger vägande skäl enligt 37 § personregisterlagen att ge tillstånd som avses i 5, 19 och 20 § personregisterlagen och då beviljandet av undantag inte kan anses äventyra de registrerades integritet, intressen eller rättigheter, prövar högsta förvaltningsdomstolen rätt att upphäva datasekretessnämndens beslut och returnera målet till datasekretessnämnden för ny behandling." Högsta förvaltningsdomstolens ställningstagande kan ses som en principiellt sett viktig utgångspunkt också för den nya lagstiftningen. Behovet av att samköra registren blir aktuellt speciellt när man planerar att föra en viss televisionsavgiftskampanj av i huvudsak regional karaktär.

21 §. *Utlämnande av uppgifter.* Om utlämnande av uppgifter föreslås bli bestämt särskilt i vissa fall som gäller den speciella karaktären hos den verksamhet som regleras i den föreslagna lagen. I regel iakttas ifrågasvarande bestämmelser i lagen om allmänna handlingars offentlighet och i personregisterlagen. Det kan konstateras att riksdagen som bäst behandlar regeringens proposition med förslag till lag om indrivning av fordringar och lagar om ändring av vissa lagar som har samband med den.

22 §. *Avförande av uppgifter.* Tio år föreslås som den allmänna tiden efter vilken uppgifter skall avföras ur registret över televisionsanvändare. De samkördade registren föreslås däremot bli utplånade omedelbart efter att man har slutat använda dem.

5 kap. Koncessionsavgift

23 §. *Skyldighet att betala koncessionsavgift.* I avsnitt 3.1. i allmänna motiveringen

har redogjorts för grunderna för och beloppet av den public service-avgift som används idag. För att säkerställa Rundradion Ab:s ekonomi föreslås att nuvarande praxis i princip skall fortbestå. I samband med revideringen av lagstiftningen förutsätter detta dock nya bestämmelser om förfarandet.

I paragrafen föreslås att var och en som beviljats koncession med stöd av 9 § i den föreslagna lagen om televisions- och radioverksamhet skall vara skyldig att betala koncessionsavgift. Koncessionsavgiften skall betalas särskilt för televisionsverksamhet och radioverksamhet.

Syftet med 2 mom. är förhindra att koncessionspliktig verksamheten fördelas mellan flera olika bolag så, att följden blir en ogrundad sänkning av koncessionsavgiften. Ett sådant arrangemang är t.ex. avskiljande av reklamförsäljningen till ett bolag som fungerar skilt från programverksamheten. I momentet föreslås att företagsformerna benämns enligt termerna i den nya bokföringslagen. Det är inte motiverat att begränsa koncerndefinitionen, ägarintresseföretagen och intresseföretagen till enbart inhemska företag, trots att grunden för avgiften i enlighet med vad som redogjorts ovan skall utgöras av inkomster av sådana sändningar som är avsedda att ses eller höras uteslutande i Finland. Inom en sådan gemensam verksamhet där det inte finns något ägarförhållande mellan bolagen är det i allmänhet inte möjligt att på ett grundlöst sätt fördela inkomsten mellan de olika företagen. Det anses inte nödvändigt att regleringen särskilt skall omfatta sådana ägarförhållanden som grundar sig på en ägargemenskap som realiseras via en fysisk person eller ett dödsbo.

24 §. *Omsättning som ligger till grund för koncessionsavgiften.* I paragrafen föreslås bli definierat vad som skall ingå i den omsättning som ligger till grund för koncessionsavgiften. Som utgångspunkt ses en bred tolkning av omsättning av verksamhet som är beroende av koncession. Det föreslås således att omsättningen skall omfatta inkomster av reklam och sponsring i anslutning till televisions- eller radiosändningar samt andra inkomster av sändningsverksamhet i enlighet med koncessionen, t.ex. teleköpsändningar. Den omsättning som avses här minskas med de kreditförluster som konstaterats vara slutliga. För tydlighetens skull föreslås att den omsättning som ligger till grund för koncessionsavgiften begränsas till enbart sådana

inkomster som grundar sig på koncession som beviljats i Finland och som gäller sändningar som är avsedda att tas emot i Finland.

I paragrafen skall även ingå bestämmelser om omsättning som skall ligga som grund för koncessionsavgifter för företag som hör till samma företagsgrupp. Denna skall utgöras av den totalomsättning som uppvisas av ett företag som utövar verksamhet med koncession, varefter den skall minskas med motsvarande företagens inbördes omsättning.

Syftet med 2 mom. är att reklamens gångbara värde skall stå som grund för avgiften. Då televisions- och radioreklam säljs i paket tillsammans med medioreklam eller kombinerade med övriga tjänster, skall den influtna helhetsersättningen delas i förhållande till de gångbara värdena. På så sätt kan pris-sänkningarna jämlikt spridas över hela debiteringen.

Enligt 3 mom. skall som värdet på reklamtid eller reklamutrymmen som upplåtits vederlagsfritt betraktas ett värde enligt gängse pris på motsvarande reklamtid eller reklamutrymmen. Detsamma skall gälla sådana fall där reklamtid eller reklamutrymmen har upplåtits mot ett vederlag som i väsentlig grad underskrider gällande prissättning. Det föreslås dessutom att reklamtid eller reklamutrymme skall kunna upplåtas vederlagsfritt för allmännyttiga ändamål utan att värdet räknas in i den omsättning som ligger till grund för koncessionsavgiften. Detta förutsätter dock myndighetens samtycke, och tillståndet skall sökas innan reklamtid eller reklamutrymme upplåts. Bestämmelserna syftar till undvika eventuella stridigheter i frågan.

25 §. *Koncessionsavgiftens storlek.* Koncessionsavgiften skall enligt progressiva skolor bestämmas för omsättningen av televisions- och radioverksamheten. Rundradion Ab:s nuvarande inkomstnivå och bibehållandet av den under den närmaste framtiden har stått som utgångspunkt när skalorna har uppgjorts. Storleken på den koncessionsavgift som varje företagare inom televisions- och radioverksamheten betalar beror alltså på den omsättning som ligger till grund för koncessionsavgiften, vilket innebär att alla företagare behandlas på samma sätt. Av jämlikhetsskäl föreslås att koncessionsavgiften skall riktas till samtliga utövare av televisions- och radioverksamhet. Eftersom televisions- och radioverksamheten dock befinner

sig i olika positioner i fråga om beloppet av reklamintäkter och ekonomisk bärkraft, föreslås att koncessionsavgifterna för televisions- och radioverksamhet skall bestämmas enligt olika skalor och procenter.

Koncessionsavgiften för televisionsverksamhet skall gälla all sådan televisionsverksamhet på riksplanet och på lokal nivå som är beroende av koncessionen. Koncessionsavgifterna skall dock bestämmas progressivt först fr.o.m. 20 milj. mk. Det anses inte ändamålsenligt att små närtelevisionsstationer, såsom När-TV i Närpes, KRS-Tv i Kristinestad eller Skycom Oy i Tammerfors, med en årsomsättning på några hundra tusen till några miljoner mark skall bli tvungna att betala koncessionsavgift. Lokal- eller närtelevisionsverksamheten faller således inte helt och hållet utanför koncessionsavgiften. Den framtida omsättningen av reklamtid för televisionsstationer som utövar lokal televisionsverksamhet i storstadsregionerna kan komma att öka betydligt, och av t.ex. konkurrensskäl skulle det vara orättvist om de inte betalade någon koncessionsavgift.

I fråga om radioverksamheten föreslås också 20 milj. mk som den nedre gränsen för omsättningen av reklamtidförsäljning. Skalan är i övrigt lägre än motsvarande skala för utövare av televisionsverksamhet. Detta grundar sig på att kommersiell radioverksamhet inte är lika lönsam som motsvarande televisionsverksamhet. Det är således viktigt att säkerställa utvecklingsmöjligheterna för den kommersiella radioverksamheten. Den gemensamma omsättningen för lokal kommersiell radioverksamhet, dvs. lokalradioverksamhet, rör sig kring 180 milj. mk. De årliga omsättningarna för lokalradiostationerna fördelar sig enligt den ekonomiska statistiken för 1996 så, att omkring en fjärdedel av lokalradiostationerna står för en omsättning om 2 - 3 milj. mk och hälften för en omsättning om 1 - 3 milj. mk. Cirka 14 % är små företag med en omsättning under 1 milj. mk. Omkring en femtedel är stora företag med en omsättning som överskrider 5 milj. mk. Den riksomfattande reklamradion Radio Nova, som inledde sin verksamhet 1997, har uppskattats ha en omsättning om ca 13 milj. mk under sitt första verksamhetsår.

26 §. *Betalning av koncessionsavgift.* Det föreslås att koncessionsavgiften skall betalas månatligen den 15 dagen i andra månaden efter kalendermånaden. Tidpunkten för be-

talningen sammanfaller då med mervärdes-skatten. Det kan då antas att reklamintäkter har influtit till koncessionshavaren. Bok-föringen bör skötas så, att avgiften kan re-dovisas. Det är motiverat att uppbära avgif-ten månatligen därför att avgiften då skall betalas när de inkomster som ligger till grund för den flyter in. Om en koncessions-havare skulle få betalningssvårigheter, leder en årlig avgift i efterhand sannolikt till att den obetalda andelen blir större.

Utgångspunkten är att en uppskattad årlig genomsnittlig betalningsprocent skall be-stämmas på basis av den progressiva avgift-stabellen. Avgiften skall uppbäras under hela året på basis av denna genomsnittliga avgift och den faktiska faktureringen. Förfarandet motsvarar rådande praxis mellan MTV Oy och Rundradion Ab.

27 §. *Justering av koncessionsavgiften un-der kalenderåret.* Under året kan det ske så-dana förändringar i omsättningen av kons-cessionsbolagets reklamförsäljning som inte har kunnat beaktas i förväg. Det ligger i alla parterns intresse att den koncessionsavgift som betalas är så riktig som möjligt. Det föreslås därför att den uppskattade avgifts-procenten skall kunna justeras efter varje kvartal. Justeringen skall kunna företas på initiativ av både operatören och Teleförvalt-ningscentralen.

28 §. *Justering av koncessionsavgiften ef-ter kalenderåret.* Det föreslås att den årliga totala koncessionsavgiften skall justeras före utgången av mars efter varje kalenderår. Då skall den slutliga redovisningen göras.

29 §. *Kringgående av koncessionsavgift.* Den föreslagna bestämmelsen behövs för att man skall kunna utesluta möjligheten att kringgå koncessionsavgiften. Om arrange-mang för kringgående har inletts, skall Tele-förvaltningscentralen kunna höja koncession-savgiften. Av skälighetsorsaker skall den kunna höjas till högst det dubbla beloppet. I syfte att säkerställa rättssäkerheten för den som är skyldig att betala koncessionsavgift föreslås i 31 § 2 mom. att myndigheten åläggs att på begäran ge förhandsbeslut om omständigheter som hänför sig till grunden för och betalningen av koncessionsavgiften. Genom att begära ett förhandsbeslut och genom att handla i enlighet med det drabbas den betalningsskyldige inte av en förhöjd koncessionsavgift enligt denna paragraf.

30 §. *Dröjsmålsränta.* Det föreslås att dröjsmålsränta enligt räntelagen skall upp-

bäras, om avgiften fördröjs eller om den omsättning som ligger till grund för avgiften har riktats till fel tid. På det belopp som uppbärs eller återbördas i samband med jus-teringen av avgiften efter kalenderåret skall inte uppbäras och inte heller betalas någon ränta.

31 §. *Bemyndigande.* För den praktiska betalningen av avgifterna, det praktiska läm-nandet av uppgifter som hänför sig till fak-tureringen samt den praktiska övervakningen av betalningen av avgifterna är det nödvän-digt att också kunna utfärda bestämmelser som är noggrannare än lagen. Det föreslås därför att ministeriet och Teleförvaltnings-centralen skall ha rätt att utfärda sådana be-stämmelser. Tillsynsmyndigheten skall också ha rätt att på begäran av den betalningsskyl-dige ge ett förhandsbeslut om omständighe-ter som hänför sig till grunden för och betal-ningen av koncessionsavgiften. Detta behövs i synnerhet på grund av bestämmelsen om kringgående i 29 §. I momentet föreslås också att förhandsbeslut inte får överklagas. Bestämmelsen behövs för att besvär inte skall kunna användas i syfte att kringgå be-talningsskyldigheten. Andra beslut som fat-tats med stöd av denna lag får överklagas.

32 §. *Rätt att få upplysningar och tyst-nadsplikt.* För att koncessionsavgiften skall bestämmas till rätt belopp och för att betal-ningen skall kunna övervakas på tillbörligt sätt, dvs. allmänt taget för skötseln av de uppgifter som anges i lagen, föreslås att de övervakande myndigheterna, dvs. ministeriet och Teleförvaltningscentralen, skall ha en omfattande rätt att få upplysningar av dem som utövar televisions- och radioverksam-het. Som motvikt till detta föreslås också en bestämmelse om tystnadsplikt. Myndigheten får inte för någon utomstående röja en sådan omständighet som är en företagshemlighet för den som utövar televisions- eller radio-verksamhet.

6 kap. Tvångsmedel, påföljder, ändringssökande

33 §. *Vite.* Om den som utövar televi-sions- och radioverksamhet beroende av koncession bryter mot verksamhetsbestäm-melserna eller koncessionsvillkoren, kan koncessionen återkallas med stöd av lagen om televisions- och radioverksamhet eller i enlighet med 34 § i denna lag. Återkallande av koncessionen är dock myndighetens yt-

tersta medel för att nå önskat resultat. Hittills har man inte förlitat sig på detta i Finland, och det kan antas att det förhåller sig på samma sätt också i fortsättningen.

Eftersom det föreslås att en sådan ny skyldighet att betala koncessionsavgift tas in i lagen som kan ha en betydande ekonomisk verkan, behövs förutom möjligheten att återkalla koncessionen också andra medel med hjälp av vilka ett eventuellt fel eller en försummelse kan rättas. Som ett sådant medel föreslås att ministeriet och Teleförvaltningscentralen skall ha möjlighet att ålägga koncessionshavaren i fråga att rätta sitt fel eller sin försummelse samt ha rätt att till förstärkning av sitt beslut förelägga koncessionshavaren vite i enlighet med viteslagen.

34 §. *Återkallande av koncession.* Så som konstaterats i motiveringen till 33 § är återkallandet av koncessionen en sträng åtgärd. Det är dock nödvändigt att också en sådan möjlighet står till buds. Det föreslås att statsrådet beslutar om detta. Innan ett sådan avgörande kan fattas, skall koncessionshavaren uppmanas att inom en skälig tid rätta sitt förfarande.

35 §. *Kontrollavgift.* Enligt gällande praxis kan den som ser på TV utan licens på vissa villkor dömas till böter. Om böter inte betalas, kan bötesstraffet omvandlas till frihetsstraff. Detta föreslås bli avskaffat. Bland annat med hänvisning till yttrandefriheten anses det inte tillbörligt att otillåtet TV-tittande ens i teorin kan leda till frihetsstraff.

På grund av dess allmänpreventiva verkan är det dock nödvändigt att också bevara en straffartad påföljd för sådana fall då en televisionsapparat används utan televisionsavgift. Det föreslås därför att en kontrollavgift tas i bruk. Teleförvaltningscentralen skall kunna förordna kontrollavgift i sådana fall som nämns i 1 mom., dvs. om en televisionsapparat används utan den anmälan som förskrivs i lagen. Som otillåten användning av en televisionsapparat utan anmälan enligt 9 § betraktas också sådana fall då användaren av en televisionsapparat i strid med det faktiska förhållandet har meddelat att han har slutat använda televisionsapparaten. I 2 mom. föreslås att Teleförvaltningscentralen ges rätt att pröva saken från fall till fall. Avgiften föreslås uppgå till 500 mk. Det är skäl att notera att också en retroaktiv televisionsavgift enligt 14 § kan bli aktuell, om en televisionsapparat används utan den anmälan som förutsätts i lagen.

36 §. *Ändringssökande.* Det föreslås att förvaltningsprocesslagen skall tillämpas på sökande av ändring. Rättelseförfarandet enligt 2 mom. skall utgöra undantag från detta. Rättelseförfarandet gäller retroaktiv televisionsavgift enligt 14 §. För att säkerställa Rundradion Ab:s regelbundna finansiering föreslås att koncessionsavgiften skall erläggas på förfallodagen oberoende av eventuella sökande av ändring.

7 kap. Särskilda bestämmelser

37 §. *Handräckning.* I lagförslaget föreslås bl.a. att bötesstraffet slopas och å andra sidan föreslås t.ex. en bestämmelse som gäller skyldigheten för koncessionshavare att lämna upplysningar. Bland annat med anledning av dessa nya bestämmelser föreslås att trafikministeriet och Teleförvaltningscentralen skall ha rätt att få handräckning av polisen för verkställigheten av lagen och de bestämmelser som utfärdats med stöd av den.

38 §. *Närmare bestämmelser.* I lagen föreslås ett allmänt bemyndigande att utfärda förordning. Propositionen innehåller många sådana bestämmelser om avgifter i fråga om vilka det kan behövas närmare, mera detaljerade bestämmelser. Behovet av bestämmelser på författningsnivå kan accentueras i fråga om televisionsavgifterna, eftersom det finns ca 1,9 miljoner televisionsavgiftsbetalare i Finland.

8 kap. Ikraftträdelse och övergångsbestämmelser

39 §. *Ikraftträdande.* Lagen föreslås träda i kraft vid ingången av 1999. Det är nödvändigt att åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan den träder i kraft.

40 §. *Övergångsbestämmelse.* Avsikten är sådana avgifter för televisionslicens som gäller automatiskt ändras till televisionsavgifter. Eftersom televisionsavgifterna förfaller till betalning på olika tider under året, kan en televisionslicens gälla nästan ett år efter att den föreslagna lagen har trätt i kraft. Det är därför skäl att bemyndiga Teleförvaltningscentralen att bestämma hur den praktiska faktureringen skall ordnas under övergångsperioden.

På ärenden som är anhängiga när lagen

träder i kraft tillämpas 3 § förordningen om införande av strafflagen (39/1889). I fråga om detta behövs således inget omnämnande i övergångsbestämmelsen.

Det föreslås att skyldigheten att betala koncessionsavgift uppkommer när lagen träder i kraft.

1.3. Lagen om Rundradion Ab

1 § 1 och 2 mom. *Bolagets ställning.* Det föreslås att 1 mom. kompletteras så, att bolaget skall kunna bedriva även annan verksamhet enligt sin bolagsordning eller enligt en koncession som beviljats bolaget. Tillägget anses nödvändigt eftersom Rundradion Ab för närvarande sänder Sveriges Televisions program med stöd av en särskild koncession. Koncessionsförfarandet kan vara nödvändigt också i fortsättningen, om bolaget bedriver annan än allmännyttig televisions- eller radioverksamhet. Enligt förslaget skall 2 mom. ändras eftersom det i den föreslagna lagen om statens televisions- och radiofond föreslås att lagen angående radioanläggningar, till vilken momentet hänvisar, upphävs. Avsikten är nog att bibehålla Rundradio Ab:s ställning som utövare av rundradioverksamhet med direkt stöd av lagen, men avsikten är att bestämmelser om detta, liksom om tillhörande frekvensfrågor, skall finnas i den föreslagna lagen om televisions- och radioverksamhet. Som en teknisk ändring föreslås dessutom att telelagen ändras till telemarknadslagen.

5 § 4 mom. Förvaltningsrådet. För närvarande har en representant för trafikministeriet rätt att närvara och yttra sig vid Rundradion Ab:s förvaltningsråds möten. Detta gäller dock inte programpolitiska frågor. Det föreslås att dessa rättigheter avskaffas, vilket är motiverat därför att rundradioverksamheten har utvidgats under de senaste åren och numera bedrivs av flera aktörer. Det är således inte längre motiverat att ministeriet deltar i en av branschaktörernas förvaltning.

6 § 1 mom. Förvaltningsrådets uppgifter. För närvarande väljs Rundradion Ab:s styrelse i enlighet med 2 punkten på framställning av verkställande direktören. I praktiken har styrelsen varit "intern". Utöver verkställande direktören som styrelseordförande har den bestått av cheferna för televisions- och radioverksamheten samt för den svenska programverksamheten. I styrelsen finns dessutom en personalrepresentant. Avsikten är

att göra det möjligt att välja en utomstående styrelse för bolaget. Det ändrade ordvalet i lagen är motiverat bl.a. därför att en sådan styrelse som valts på framställning av verkställande direktören inte har möjligheter att övervaka verkställande direktören enligt vad som förutsätts i lagen om aktiebolag. Förvaltningsrådet skall fortfarande välja styrelse. Lagen förutsätter att förvaltningsrådet vid valet beaktar att styrelsen företräder båda språkgrupperna och besitter tillräcklig sakkunskap uttryckligen för allmännyttig rundradioverksamhet.

Det föreslås att 3 punkten blir förenlig med bestämmelserna i lagen om aktiebolag. Någon ändring i sak av förvaltningsrådets uppgifter föreslås inte. Det föreslagna ordvalet betonar dock att förvaltningsrådets uppgifter skall omfatta endast större ärenden som avser betydande inskränkningar eller utvidgning av verksamheten eller en väsentlig ändring av bolagets organisation. På så sätt kommer t.ex. alla frågor som gäller förvärv och försäljning av aktier i andra bolag inte längre att beslutas av förvaltningsrådet, utan affärens betydelse för bolaget är avgörande.

På samma sätt föreslås att 8 punkten ändras så, att den överensstämmer med lagen om aktiebolag.

9 - 11 §. Radiofonden. Bruksavgift för mottagare. Andra intäkter. Det föreslås att paragraferna upphävs, eftersom motsvarande bestämmelser föreslås bli införda i lagen om statens televisions- och radiofond.

12 §. Förbud mot reklam. Avsikten är att Rundradion Ab:s verksamhet huvudsakligen skall finansieras med televisionsavgifter och koncessionsavgifter. Bolaget får således inte på de radio- och televisionskanaler som det förfogar över sända affärsreklam eller annan därmed jämförbar reklam. Det föreslås att paragrafen ändras så, att också produktionen av s.k. sponsrade (understödda) program förbjuds. Sponsring har definierats i 2 § 9 punkten lagen om televisions- och radioverksamhet. Program som producerats genom sponsring har knappast alls haft någon ekonomisk betydelse för Rundradion Ab. Förbudet motiveras också av att kommersiella aktörer är skyldiga att betala koncessionsavgift även för inkomsterna av sponsring. Statsrådets rätt att av särskilda skäl bevilja bolaget rätt att sända reklam i samband med enskilda program kvarstår oförändrad.

1.4. Lagen om teleförvaltningen

1 §, 2 § 1 mom. 1 punkten och 3 §. I lagen föreslås sådana ändringar som föranleds av att lagstiftningen revideras.

1.5. Upphovsrättslagen

25 i § 1 mom. Eftersom det föreslås att kabelsändningslagen skall upphävas föreslås att bestämmelsen om distributionsskyldighet skall överföras till 42 § lagen om televisions- och radioverksamhet. Den ifrågavarande bestämmelsen i upphovsrättslagen föreslås därför ändras så att den i terminologiskt hänseende motsvarar ordalydelsen i nämnda lag.

2. Närmare bestämmelser

Enligt 10 § 1 mom. regeringsformen skall närmare stadganden om yttrandefriheten utfärdas genom lag. Ett av huvudsyftena med det första lagförslaget i propositionen är att utfärda sådana närmare bestämmelser enligt vad som förutsatts i regeringsformen om begränsning av yttrandefriheten genom koncessioner i sådana fall där begränsade radiofrekvenser används för televisions- och radioverksamhet. Till denna del innehåller lagen inte någon bestämmelse som bemyndigar till att genom författningar på lägre än lagnivå utfärda bestämmelser om användningen av yttrandefriheten.

Till övriga delar innehåller det första lagförslaget bemyndigande att utfärda förordningar. Avsikten är att genom förordning mera detaljerat bestämma om bl.a. hurdana program som skall anses som program av europeiskt ursprung.

I det andra lagförslaget ingår också bemyndigande att utfärda närmare bestämmelser och bemyndigande för statsrådet att bestämma televisionsavgiftens storlek. Avsikten är att genom förordning mera detaljerat bestämma om t.ex. omständigheter som hänför sig till betalningen av koncessionsavgiften. Statsrådet har av hävd bestämt televisionsavgiftens storlek, och det framförs inte några orsaker till att ändra praxisen. Statsrådet representerar en hög politisk instans för beslutsfattande, men det kan dock handla

med en sådan smidighet som omständigheterna förutsätter. I lagförslaget ingår dessutom ett bemyndigande med stöd av vilket ministeriet och Teleförvaltningscentralen vid behov kan utfärda bestämmelser om betalningen av koncessionsavgift och om den skyldighet att lämna upplysningar som hänför sig därtill.

3. Ikraftträdande

Lagarna föreslås träda i kraft så snart som möjligt efter att de har antagits och blivit stadfästa, dock senast den 1 januari 1999. Bestämmelser som gäller televisions- och koncessionsavgifter föreslås träda i kraft den 1 januari 1999.

4. Lagstiftningsordning

Lagförslagen motsvarar lagförbehållet i 10 § 1 mom. regeringsformen, enligt vilket närmare stadganden om yttrandefriheten skall utfärdas genom lag. Vid beredningen av förslagen har de krav på regleringen av yttrandefriheten som uppställs i grundlagen beaktats.

Förslaget till lag om statens televisions- och radiofond är statsförfattningsrättsligt sett betydelsefull. Ställningen för en fond som står utanför statsbudgeten med tanke på statsförfattningsrätten har bedömts ovan under 3.2. Grundlagsutskottets traditionella tolkningspraxis har setts som utgångspunkt. På de grunder som nämns under 3.2. kan lagen stiftas i den ordning som gäller för en vanlig lag. Förslagen i fråga om den nya lagen om statens televisions- och radiofond står även i övrigt i samklang med grundlagarna, och därför kan den även till övriga delar stiftas i vanlig lagstiftningsordning.

Regeringen anser dock att den föreslagna 20 § i lagen om televisions- och radioverksamhet, vilken gäller utövande av ensamrätt, lämnar rum för tolkning.

Med beaktande av ärendets natur föreslår regeringen att grundlagsutskottets utlåtande bör inhämtas om regeringspropositionen i dess helhet.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

1.

Lag

om televisions- och radioverksamhet

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 kap.

Allmänna bestämmelser

1 §

Lagens syfte

Syftet med denna lag är att främja televisions- och radioverksamheten.

2 §

Definitioner

I denna lag avses med

1) *televisionsverksamhet* ursprunglig sändning eller tillhandahållande av ett televisionsprogramutbud avsett att tas emot av allmänheten, i okodad eller kodad form, över ledning eller med hjälp av radiovågor som utbreder sig fritt, inklusive sändning över satellit,

2) *radioverksamhet* ursprunglig sändning eller tillhandahållande av ett ljudradioprogramutbud avsett att tas emot av allmänheten, i okodad eller kodad form, över ledning eller med hjälp av radiovågor som utbreder sig fritt, inklusive sändning över satellit,

3) *utövare av televisionsverksamhet* den, som har ansvar för planeringen av ett i 1 punkten avsett televisionsprogramutbud och som sänder programutbud eller låter sända sådana genom tredje parter försorg,

4) *utövare av radioverksamhet* den som har ansvar för planeringen av ett i 2 punkten avsett ljudradioprogramutbud och som sänder programutbud eller låter sända sådana genom tredje parter försorg,

5) *programutbud* en på förhand utvald helhet av televisions- eller radioprogram,

6) *allmänheten* en personkrets som inte är utvald på förhand och som tar emot ett pro-

gramutbud samt ett betydande antal på förhand bestämda personer som tar emot kommunikation,

7) *oberoende programproducent* en sådan producent av televisionsprogram av vars aktiekapital en enskild utövare av sändning av televisionsprogram innehar högst 25 procent eller flera utövare av televisionsverksamhet högst 50 procent och som under de senaste tre åren har producerat högst 90 procent av sina program för samma utövare av televisionsverksamhet,

8) *televisions- och radioreklam* all slags annonsering i television eller radio i anslutning till handel, affärliv eller yrkesutövning, som ett offentligt eller enskilt företag sänder mot betalning eller annan ersättning i syfte att främja efterfrågan på varor eller tjänster, inklusive fast egendom eller rättigheter och förpliktelser, eller i syfte att främja sin egen verksamhet; till televisions- och radioreklam hänförs även vilket som helst offentligt meddelande som sänds mot betalning eller annan ersättning och vars syfte är att främja en sak eller en ideologi eller att åstadkomma någon annan sådan verkan som annonsören önskar,

9) *sponsring* allt slags deltagande i finansieringen av televisions- eller radioprogram, om finansieringen kommer från ett sådant offentligt eller enskilt företag som inte utövar televisions- eller radioverksamhet eller produktion av audiovisuella verk, och syftet är att göra reklam för företagets namn, varumärke, anseende, verksamhet eller produkter, och

10) *teleköpsändning* sådana televisions-sändningar till allmänheten som innehåller direkta erbjudanden med avseende på att mot betalning tillhandahålla varor eller tjänster, inklusive fast egendom eller rättigheter och förpliktelser.

3 §

Tillämpningsområde

Denna lag tillämpas på televisionsverksamhet som utövas av en i Finland etablerad fysisk person eller sammanslutning eller stiftelse, om verksamheten utövas i en eller flera stater som hör till Europeiska ekonomiska samarbetsområdet eller som är part i europeiska konventionen om television över gränserna (FördrS 87/1994), nedan Europarådets tv-konvention, samt på vidareändring av televisionsprogram i sådana fall som avses i 38 och 42 §.

Denna lag tillämpas på radioverksamhet, om i verksamheten används en radiofrekvens som har upplåtits av Finland eller ett i Finland beläget distributionsnät.

Denna lag gäller inte televisions- och radioverksamhet på Åland.

4 §

Begränsningar av tillämpningsområdet

Med de undantag som anges i 19 och 38 §, tillämpas denna lag inte på

1) verksamhet, inom vilken sändningarna kan tas emot endast i en till verksamheten ansluten byggnad som används av en läroanstalt, ett sjukhus, ett hotell, ett varuhus eller i en byggnad med motsvarande verksamhet eller i dylika byggnader som finns nära varandra, eller om nätet för distribution av televisions- eller radioprogramutbud har högst 250 anslutningar, och

2) televisions- eller radioverksamhet i andra telenät än sådana som huvudsakligen är avsedda för distribution av televisions- eller radioprogramutbud, om verksamheten med tanke på tillämpningen av lagen bör anses vara obetydlig.

Statsrådet meddelar vid behov närmare föreskrifter om hurdan televisions- eller radioverksamhet som bör anses vara obetydlig verksamhet med tanke på tillämpningen av lagen.

5 §

Etablering

En utövare av televisionsverksamhet har etablerat sig i Finland, om huvudkontoret finns i Finland och besluten om programut-

budet fattas i Finland.

Dessutom har en utövare av televisionsverksamhet etablerat sig i Finland,

1) i sådana fall då huvudkontoret finns eller besluten om programutbudet fattas i någon annan stat som hör till Europeiska ekonomiska samarbetsområdet eller som är part i Europarådets tv-konvention, förutsatt att en betydande del av de anställda finns i Finland,

2) i sådana fall då en betydande del av de anställda arbetar i flera stater som hör till Europeiska ekonomiska samarbetsområdet eller som är part i Europarådets tv-konvention, förutsatt att utövaren av televisionsverksamhet har sitt huvudkontor i Finland,

3) i sådana fall då ingen betydande del av de anställda arbetar i någon stat som hör till Europeiska ekonomiska samarbetsområdet eller som är part i Europarådets tv-konvention, men att televisionsverksamheten har inletts i enlighet med 2 kap. och utövaren bedriver ekonomiskt betydande verksamhet i Finland, eller

4) i sådana fall då utövaren av televisionsverksamhet har sitt huvudkontor i en stat som hör till Europeiska ekonomiska samarbetsområdet eller som är part i Europarådets tv-konvention, men besluten om programutbudet fattas i någon annan stat eller om situationen är den motsatta, då en betydande del av de anställda arbetar i Finland.

6 §

Etablering i vissa undantagsfall

Om inte annat följer av 5 §, tillämpas denna lag även på utövare av televisionsverksamhet som

1) använder en radiofrekvens som har upplåtits enligt finsk lag,

2) inte använder en radiofrekvens som har upplåtits enligt finsk lag, men använder en satellitkapacitet som tillhör ett finskt företag,

3) inte använder en radiofrekvens som har upplåtits av Finland eller en satellitkapacitet som tillhör ett finskt företag, men använder en satellitupplänk belägen i Finland.

Likväl tillämpas inte 1 mom. i sådana fall då utövaren av sändningsverksamhet har etablerat sig i något annat land som hör till Europeiska ekonomiska samarbetsområdet eller som är part i Europarådets tv-konvention.

2 kap.

Utövande av televisions- och radioverksamhet

7 §

Rätt att utöva televisions- och radioverksamhet

För utövande av televisions- eller radioverksamhet med hjälp av radiovågor som utbreder sig fritt skall koncession sökas hos statsrådet.

I fråga om annan än i 1 mom. avsedd televisions- eller radioverksamhet skall anmälan som avses i 15 § 1 mom. göras till Teleförvaltningscentralen innan verksamheten inleds.

Rundradion Ab får utöva televisions- och radioverksamhet utan koncession på de frekvenser som i den plan som avses i 8 § har reserverats för bolaget.

8 §

Plan för frekvensfördelning

Statsrådet fastställer en plan för användningen av de frekvenser som har reserverats för televisions- och radioverksamhet i Finland.

9 §

Koncessionsmyndighet

Koncessioner ledigförklaras och beviljas av statsrådet. En koncession som skall beviljas för högst tre månader ledigförklaras inte.

10 §

Förutsättningar för beviljande av koncession

Statsrådet skall när koncessioner ledigförklaras och beviljas sträva efter att främja yttrandefriheten och göra programutbudet mångsidigare. I detta syfte har statsrådet rätt att även meddela föreskrifter som begränsar koncessionshavarens programverksamhet.

Koncession kan beviljas en fysisk person eller sammanslutning eller stiftelse som är

solvent och har en uppenbar förmåga att utöva sådan regelbunden verksamhet som koncessionen avser.

11 §

Koncessionsbestämmelser

Koncessionsmyndigheten har rätt att i anslutning till koncessionerna meddela sådana bestämmelser om programverksamheten som behövs för säkerställande av ett mångsidigt programutbud.

Koncessionsmyndigheten har även rätt att meddela bestämmelser som gäller

- 1) utsändningarnas regionala hörbarhet eller sebarhet,
- 2) sändningstiden per dygn,
- 3) sändningstekniken,
- 4) det kanalknippe som används vid digitala sändningar och samarbetet vid användningen, överföringskapaciteten och annan användning av överföringskapaciteten, eller
- 5) meddelanden från myndigheterna och verksamhet i undantagsförhållanden.

Statsrådet kan när koncession beviljas för digital televisions- eller radioverksamhet behandla som en helhet sådana ansökningar som gäller programutbud avsedda för samma kanalknippe, om sökandena så önskar.

Bestämmelser om koncessionsavgifter finns i lagen om statens televisions- och radiofond (/).

12 §

Giltighetstiden för koncessioner

Koncession för televisions- eller radioverksamhet kan beviljas för högst tio år.

13 §

Överföring av koncession

En koncession som har beviljats för televisions- eller radioverksamhet får inte överföras på någon annan. Om den faktiska bestämmanderätten i förhållande till koncessionshavaren förändras, skall detta betraktas som överföring av koncessionen, då koncessionen upphör att gälla.

Om koncessionshavaren försätts i konkurs, upphör koncessionen omedelbart att gälla.

14 §

Förfallande av koncession

En koncession som har beviljats för televisions- eller radioverksamhet förfaller, om sådan regelbunden verksamhet som koncessionen avser inte har inletts inom ett år från koncessionens första giltighetsdag eller om den regelbundna sändningsverksamheten har avbrutits för längre tid än 30 dygn.

15 §

Anmälan om verksamhet

En anmälan som avses i 7 § 2 mom. skall innehålla följande uppgifter:

1) utövarens eller dennes ombuds namn, firma, postadress och telefonnummer samt utövarens hemort,

2) det område där verksamheten utövas,

3) en allmän beskrivning av det programutbud som tillhandahålls eller planeras, och

4) den plats där de inspelningar som förutsätts i radioansvarighetslagen (219/1971) kan ses eller höras.

Verksamheten får inte inledas förrän Teleförvaltningscentralen har bekräftat att den har mottagit anmälan om televisions- eller radioverksamheten.

Om förändringar inträffar i de uppgifter som avses i 1 mom., skall detta utan dröjsmål anmälas till Teleförvaltningscentralen.

3 kap.

Programutbud

16 §

Europeiskt programutbud

En utövare av televisionsverksamhet skall för europeiska program reservera den största delen av sin sändningstid, till vilken inte räknas sådan tid som har reserverats för nyheter, sportevenemang, underhållningsprogram av tävlingskaraktär, reklam, text-tv-sändningar eller teleköpsändningar.

Närmare bestämmelser om hurdana program som skall anses vara i 1 mom. avsedda europeiska program utfärdas genom förordning.

17 §

Oberoende producenters program

En utövare av televisionsverksamhet skall för program som producerats av oberoende producenter reservera tio procent av sin sändningstid, till vilken inte räknas sådan tid som reserverats för nyheter, sportevenemang, underhållningsprogram av tävlingskaraktär, reklam, text-tv-sändningar och teleköpsändningar, eller alternativt tio procent av sin budget för programutbud. Hälften av de program som inräknas i de oberoende producenternas ovannämnda andel skall ha producerats under de senaste fem åren.

18 §

Lokal televisionsverksamhet

Bestämmelserna i 16 och 17 § gäller inte televisionsverksamhet i lokala televisionsnät eller sådana sändningar som utanför Finland inte kan tas emot i någon stat som hör till Europeiska ekonomiska samarbetsområdet eller som är part i Europarådets tv-konvention.

19 §

Program skadliga för barns utveckling

En utövare av televisionsverksamhet skall sörja för att sådana televisionsprogram med sexuellt innehåll eller våldsskildringar som är skadliga för barns utveckling sänds på en tid då barn i allmänhet inte ser televisionsprogram.

Om en utövare av televisionsverksamhet sänder ett program som avses i 1 mom., skall före sändningen av programmet anmälas att programmet är skadligt för barns utveckling. Anmälan behövs dock inte, om det under programmets hela sändningstid syns en symbol som anger att programmet är skadligt för barns utveckling.

Bestämmelserna i 1 och 2 mom. gäller dock inte sådana televisionsprogram vars mottagning fordrar avkodningsutrustning.

20 §

Utövande av ensamrätt

Har en utövare av televisionsverksamhet

utverkat ensamrätt att sända ett sådant evenemang som någon stat som hör till Europeiska ekonomiska samarbetsområdet har tagit in i en av Europeiska gemenskapernas kommission verifierad förteckning som avses i artikel 3a.1 i Europaparlamentets och rådets direktiv 97/36/EG om ändring av rådets direktiv 89/552/EEG om samordning av vissa bestämmelser som fastställts i medlemsstaternas lagar och andra författningar om utförandet av sändningsverksamhet för television, får ensamrätten inte utövas på ett sådant sätt att en betydande del av allmänheten i staten i fråga inte kan följa sändningen av evenemanget på en avgiftsfri televisionskanal på det sätt som bestäms i staten i fråga.

Vid behov reglerar genom statsrådets beslut vilka evenemang som i Finland på grund av sin samhällseliga betydelse är sådana att sändningarna av dem skall förmedlas till Finlands territorium på ett sådant sätt att en betydande del av allmänheten kan följa dem i en fritt mottagbar form, helt eller delvis, som antingen direkt eller bandad sändning.

Om en utövare av televisionsverksamhet som har utverkat ensamrätt inte själv genomför en sändning som avses i 1 mom., är utövaren skyldig att överlåta sändningsrätten gällande evenemanget till en annan utövare av televisionsverksamhet, om denne begär det minst sex månader innan evenemanget börjar. Den utövare av televisionsverksamhet som överlåter sändningsrätten har rätt till full ersättning för överlåtelsen.

4 kap.

Reklam, teleköpsändningar och sponsring

21 §

Allmänna principer

Televisions- och radioreklam skall vara igenkännlig som reklam och teleköpsändningar igenkännliga som teleköpsändningar. De skall åtskiljas från det övriga programutbudet genom en bild- eller ljudsymbol.

Personer som regelbundet förekommer i nyhets- eller aktualitetsprogram får varken i bild eller ljud användas i reklam.

Enstaka reklaminslag och teleköpsändningar är tillåtna bara i undantagsfall.

I reklam och teleköpsändningar får inte

användas sådan teknik som påverkar det undermedvetna.

Smygreklam och smygteleköpsändningar är förbjudna.

22 §

Placeringen av reklam och teleköpsändningar

I programutbudet i television skall reklam och teleköpsändningar placeras mellan programmen. Om villkoren i 2—5 mom. uppfylls, kan reklam och teleköpsändningar placeras även inne i programmen, förutsatt att det inte kränker programmets enhetlighet och värde eller de rättigheter som en innehavare av upphovsrätt har.

I program som består av fristående delar samt i sportprogram och sådana på liknande sätt uppbyggda program som har pauser får reklam och teleköpsändningar placeras bara mellan delarna eller under pauserna.

Sändning av långfilm och för television gjord film får avbrytas en gång under varje period av 45 minuter, om den planerade längden av verket överstiger 45 minuter. Ett extra avbrott är tillåtet, om den planerade längden av verket är minst 20 minuter längre än två eller flera fullständiga perioder av 45 minuter.

Om andra än i 2 mom. avsedda televisionsprogram avbryts av reklam eller teleköpsinslag, skall minst 20 minuter förflyta mellan reklaminslagen i varje program.

Televisionssändningar av religiösa evenemang får inte avbrytas av reklam eller teleköpsändningar. Nyheter och aktualitetsprogram, dokumentärprogram, religiösa program och barnprogram får inte avbrytas av reklam eller teleköpsändningar, om deras programlagda längd understiger 30 minuter. Om programmets längd är minst 30 minuter, tillämpas bestämmelserna i 1—4 mom.

23 §

Etiska principer för reklam och teleköpsändningar

Reklaminslag i television och radio samt teleköpsändningar får inte kränka människovärdet eller någons religiösa eller politiska övertygelse. Inslagen får inte gynna sådan verksamhet som äventyrar hälsan, den allmänna säkerheten eller miljön och inte hel-

ler diskriminera någon på grund av ras, kön eller nationalitet.

24 §

Tobaksprodukter och alkoholdrycker

I fråga om reklam och teleköpsändningar som gäller tobaksprodukter iakttas lagen om åtgärder för inskränkande av tobaksrökning (693/1976). I fråga om reklam och teleköpsändningar som gäller alkoholdrycker iakttas alkohollagen (1143/1994).

25 §

Skyddande av minderåriga

Reklam i television och radio får inte orsaka moralisk eller fysisk skada hos barn. I reklam i television eller radio är det inte tillåtet att

1) genom utnyttjande av barns oerfarenhet eller godtrogenhet uppmåna barn att köpa produkter eller tjänster,

2) direkt uppmuntra barn att övertala sina föräldrar eller andra att köpa utannonserade produkter eller tjänster,

3) utnyttja det speciella förtroende som barn hyser för föräldrar, lärare eller andra personer, eller

4) utan skäl visa barn i farliga situationer.

Bestämmelserna i 1 mom. gäller på motsvarande sätt teleköpsändningar. I dem är det inte heller tillåtet att uppmåna barn att ingå förbindelser om köp eller hyrning av varor eller tjänster.

26 §

Krav som ställs på sponsrade program

En sponsor får inte inverka på innehållet i ett sponsrat televisions- eller radioprogram eller på dess placering i programutbudet på ett sätt som återverkar på det ansvar som utövaren av sändningsverksamhet har eller på dennes redaktionella oberoende i fråga om programmen.

Sponsorns namn eller symbol skall anges tydligt i början eller slutet av sponsrade televisions- och radioprogram.

Sponsrade televisions- eller radioprogram får inte uppmuntra att köpa eller hyra sponsorns eller en tredje parts produkter eller tjänster, i synnerhet inte genom att särskilt

och reklamässigt hänvisa till dessa produkter eller tjänster.

27 §

Förbjuden sponsring

Program som sponsrats av ett företag som huvudsakligen tillverkar tobaksprodukter får inte sändas i television eller radio.

Om sponsorn för ett program är ett företag vars verksamhet omfattar framställning eller försäljning av medicinska produkter eller medicinska behandlingar, kan företagets namn eller symbol anges i anslutning till programmet med beaktande av vad som bestäms i 26 §. I detta sammanhang får dock inte sådana medicinska produkter eller medicinska behandlingar föras fram som i Finland kan erhållas bara på läkarordination.

28 §

Förbud mot sponsring av nyhets- och aktualitetsprogram

Nyhets- och aktualitetsprogram som sänds i television eller radio får inte vara sponsrade utsändningar.

29 §

Tidsbegränsning av teleköpsändningar och televisionsreklam

Teleköpsändningarnas och televisionsreklamens andel av sändningstiden får inte, med undantag av de i 31 § avsedda programplatser som har reserverats för teleköpprogram, överstiga 20 procent av den dagliga sändningstiden. Sändningstiden för televisionsreklam får inte överstiga 15 procent av den dagliga sändningstiden.

Reklamens och teleköpsändningarnas längd inom en given timme mellan hela klockslag får inte överstiga 20 procent, med undantag av sådana kanaler på vilka endast teleköpsändningar sänds.

Som sådan i 1 och 2 mom. avsedd reklam som omfattas av tidsgränserna betraktas inte annonseringar som utövaren av sändningsverksamhet gör beträffande egna program eller produkter med direkt anknytning till dessa program eller meddelanden till allmänheten och välgörenhetsuppmaningar som görs gratis.

30 §

Tidsbegränsning av radioreklam

Sändningstiden för radioreklam får inte överstiga tio procent av den dagliga sändningstiden. Reklamens längd i radiosändningar får dock under två timmar efter varandra vara sammanlagt högst 24 minuter.

31 §

Tidsbegränsning av teleköpprogram

Den sammanhängande längden av ett program som består av teleköpsändningar skall vara minst 15 minuter på en kanal som inte har reserverats uteslutande för teleköpsändningar. Antalet program per dag får vara högst åtta. Deras sammanlagda längd får vara högst tre timmar per dag. Program som består av teleköpsändningar skall försees med en bild- eller ljudsymbol som klart åtskiljer dem från det övriga programutbudet.

32 §

Kanaler reserverade för teleköpsändningar

Bestämmelserna i 16, 17 och 22 § samt 29 § 2 mom. tillämpas inte på sådana televisionskanaler som uteslutande innehåller teleköpsändningar. Tidsbegränsningarna enligt 29 § gäller även reklam på dessa kanaler.

33 §

Kanaler reserverade för säljfrämjande verksamhet

Bestämmelserna i 16, 17 och 22 § tillämpas inte på sådana televisionskanaler på vilka sänds uteslutande program som har anknytning till sådan säljfrämjande verksamhet som utövaren av televisionsverksamhet själv bedriver. Tidsbegränsningarna enligt 29 § 1 och 2 mom. gäller även reklam på dessa kanaler.

5 kap.

Styrning och tillsyn

34 §

Allmän styrning, utvecklande och tillsyn

Den allmänna styrningen av televisions- och radioverksamheten samt dess utvecklande och tillsynen över den ankommer på vederbörande ministerium.

35 §

Tillsynsmyndigheter

Teleförvaltningscentralen har till uppgift att övervaka att denna lag och med stöd av den utfärdade bestämmelser iakttas, med undantag av de bestämmelser vars iakttagande konsumentombudsmannen skall övervaka.

Konsumentombudsmannen övervakar att 23 och 25 § iakttas. Konsumentombudsmannen kan med stöd av konsumentskyddslagen (38/1978) ingripa även i fråga om andra sändningar som strider mot 4 kap., om innehållet i sändningarna är sådan marknadsföring som är olämplig och vilseledande för konsumenterna.

6 kap.

Tvångsmedel, påföljder och ändringssökande

36 §

Tvångsmedel

Om en utövare av televisions- eller radioverksamhet bryter mot denna lag eller med stöd av den utfärdade bestämmelser, kan tillsynsmyndigheten ge utövaren en anmärkning och en uppmaning att avhjälpa ett fel eller en försummelse. Ett beslut kan förenas med vite på det sätt som bestäms i viteslagen (1113/1990).

I fråga om de i 35 § nämnda bestämmelser vars efterlevnad övervakas av konsumentombudsmannen iakttas 2 kap. 7, 8, 9 och 10 § konsumentskyddslagen samt lagen om marknadsdomstolen (41/1978).

37 §

Återkallelse av koncession och avbrytande av verksamhet

Statsrådet kan återkalla en koncession som har beviljats för televisions- eller radioverksamhet eller bestämma att verksamheten skall avbrytas helt eller delvis, om utövaren av verksamheten bryter mot denna lag eller med stöd av den utfärdade bestämmelser.

Statsrådet kan återkalla en koncession som har beviljats för televisions- eller radioverksamhet även i ett fall då den radiofrekvens som verksamheten förutsätter inte längre kan anvisas för verksamheten.

En utövare av televisions- eller radioverksamhet har inte rätt att få ersättning för en koncession som har återkallats.

38 §

Avbrytande av vidareändring

Statsrådet kan i enlighet med det förfarande som anges i artikel 2 a.2 i Europaparlamentets och rådets direktiv 97/36/EG om ändring av rådets direktiv om samordning av vissa bestämmelser som fastställts i medlemsstaternas lagar och andra författningar som utförande av sändningsverksamhet för television bestämma att vidareändring av ett televisionsprogramutbud från en stat som hör till Europeiska ekonomiska samarbetsområdet eller som är part i Europarådets tv-konvention skall avbrytas, om en gärning som är straffbar enligt 11 kap. 8 § strafflagen (39/1889) har begåtts upprepade gånger eller om bestämmelserna i 19 § 1 och 2 mom. i denna lag har överträtts.

39 §

Televisions- och radioverksamhet utan tillstånd

Den som utövar televisions- eller radio-

verksamhet utan koncession som avses i denna lag eller utan att göra anmälan enligt denna lag eller på ett sätt som strider mot ett förbud som meddelats med stöd av 37 eller 38 § skall för utövande av televisions- eller radioverksamhet utan tillstånd dömas till böter eller fängelse i högst sex månader.

40 §

Ändringssökande

Ändring i statsrådets, vederbörande ministeriums eller Teleförvaltningscentralens beslut får sökas med iakttagande av vad som bestäms i förvaltningsprocesslagen (586/1996). Statsrådet, ministeriet, Teleförvaltningscentralen och konsumentombudsmannen kan i sina beslut bestämma att beslutet skall iakttas innan det har vunnit laga kraft. Besvärsmyndigheten kan likväl förbjuda att ett beslut verkställs innan besvären har avgjorts.

7 kap.

Särskilda bestämmelser

41 §

Rätt till information

Vederbörande ministerium och Teleförvaltningscentralen har rätt att av utövare av televisions- och radioverksamhet få sådan information som behövs för skötseln av de uppgifter som ankommer på dem enligt denna lag, utan hinder av vad som bestäms om sekretess någon annanstans i lagen.

En koncessionshavare som får kännedom om en förändring, genom vilken någon aktieägars andel av koncessionshavarens röstetal eller aktiekapital uppnår, överskrider eller underskrider 1/10, 1/5, 1/3, 1/2 och 2/3 av koncessionshavarens röstetal eller aktiekapital, skall omedelbart anmäla detta till ministeriet.

Den som äger minst 20 procent av koncessionshavarbolagets aktiekapital eller röstetal skall när han får kännedom om en förändring, genom vilken någon aktieägars andel av bolagets röstetal och aktiekapital uppnår, överskrider eller underskrider 1/10, 1/5, 1/3, 1/2 och 2/3 av koncessionshavarens röstetal eller aktiekapital, omedelbart anmäla detta.

42 §

Skyldighet att distribuera vissa televisions- och radiosändningar

Ett teleföretag som äger eller innehar ett telenät som huvudsakligen är avsett för distribution av televisions- och radioprogramutbud är skyldigt att i telenätet utan ersättning distribuera

1) sändningar som är avsedda för mottagning i hela landet och som görs av sådana utövare av televisions- och radioverksamhet som har beviljats koncession av statsrådet, samt

2) Rundradion Ab:s sändningar.

43 §

Närmare bestämmelser

Närmare bestämmelser om verkställigheten av denna lag utfärdas genom förordning.

8 kap.

Ikraftträdelse- och övergångsbestämmelser

44 §

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den

Genom denna lag upphävs jämte ändringar
1) kabelsändningslagen av den 13 mars 1987 (307/1987)

2) lagen den 17 januari 1927 angående radioanläggningar (8/1927).

45 §

Övergångsbestämmelser för giltiga koncessioner

En utövare av televisions- eller radioverksamhet som har en giltig koncession för kabelsändningsverksamhet och som önskar fortsätta med verksamhet som fordrar anmälan enligt denna lag, skall göra anmälan enligt 7 § 2 mom. senast sex månader från lagens ikraftträdande.

En utövare av televisions- eller radioverksamhet som när denna lag träder i kraft har en giltig koncession för sändningsverksamhet med hjälp av radiovågor som utbreder sig fritt, får med stöd av koncessionen fortsätta med verksamheten under koncessionens giltighetstid. Om koncessionsvillkoren strider mot denna lag eller lagen om statens televisions- och radiofond, iakttas vad som bestäms i denna lag och i lagen om statens televisions- och radiofond.

2.

Lag**om statens televisions- och radiofond**

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 kap.

Allmänna bestämmelser

1 §

Lagens syfte

Syftet med denna lag är att ordna finansieringen av Rundradion Ab:s verksamhet och förvaltningen av statens televisions- och radiofond samt att även i övrigt främja televisions- och radioverksamheten.

2 §

Definitioner

I denna lag avses med

1) *televisionsapparat* en apparat eller utrustning avsedd för att ta emot och följa med televisionsprogramutbudet, och med

2) *användning av en televisionapparat* att televisionsprogram tas emot med en televisionsapparat eller att en televisionsapparat innehas eller förvaras så att den när som helst genom obetydliga åtgärder kan användas för mottagning av televisionsprogram.

2 kap.

Statens televisions- och radiofond

3 §

Statens televisions- och radiofond och avgifter till den

För det syfte som anges i 1 § finns statens televisions- och radiofond som står utanför statsbudgeten och förvaltas av Teleförvaltningscentralen.

Till statens televisions- och radiofond avsetts de televisionsavgifter som tas ut för användningen av en televisionsapparat, retroaktiva televisionsavgifter, dröjsmålsavgifter, kontrollavgifter samt de koncessionsav-

gifter som tas ut hos dem som utövar televisions- och radioverksamhet.

4 §

Revisorer och bokslut

För att granska fondens förvaltning, ekonomi och räkenskaper tillsätter statsrådet årligen två revisorer, av vilka den ena skall vara antingen av Centralhandelskammaren godkänd revisor (CGR) eller revisor inom den offentliga förvaltningen och ekonomin (OFR).

I fråga om fondens bokföring och bokslut iaktas lagen om statsbudgeten (423/1988) och med stöd av lagen utfärdade förordningar. Bland fondens bokslutskalkyler skall också finnas en kalkyl över dispositionsplanens utfall. Fondens bokslut födkänns av Teleförvaltningscentralen styrelse och fastställs av statsrådet.

5 §

Användningen av statens televisions- och radiofonds medel

Statens televisions- och radiofonds medel används för att finansiera Rundradion Ab:s verksamhet samt för att täcka kostnaderna för uppbörden av avgifter till fonden och för övervakningen av att bestämmelserna om televisions- och radioverksamhet följs. Fondens medel kan även i övrigt användas för att främja televisions- och radioverksamheten.

Fondens medel utgörs av de uppburna avgifterna och överskott från tidigare räkenskapsperioder som finns på fondens samlingskonto i statens centralbokföring.

Statsrådet beslutar för varje kalenderår om fördelningen av fondens medel för olika ändamål i en dispositionsplan. Av särskilda skäl kan dispositionsplanen beträffande medlen ändras även under kalenderåret.

Medel ur fonden betalas till Rundradion

Ab i poster och vid tidpunkter som godkänts av finansministeriet, i enlighet med dispositionsplanen och bolagets finansieringsbehov.

3 kap.

Fastställande av televisionsavgift och betalningsskyldighet

6 §

Fastställande av televisionsavgiftens storlek

För användning av en televisionsapparat skall betalas en televisionsavgift, vars storlek bestäms av statsrådet. Vid fastställandet av avgiften skall beaktas bland annat Rundradion Ab:s möjligheter att utföra de lagstadgade uppgifter gällande allmännyttig verksamhet som uppställts för den, konkurrensläget i branschen samt den allmänna ekonomiska utvecklingen.

7 §

Skyldighet att betala televisionsavgift

För varje televisionsapparat som används skall betalas en televisionsavgift.

För användningen av televisionsapparater i en familj skall dock betalas endast en televisionsavgift för varje plats där en apparat är i permanent bruk. Med familj avses i denna lag ensamboende personer och personer som i äktenskap eller som under förhållanden av äktenskaplig natur lever tillsammans i samma hushåll samt med dem stadigvarande bosatta släktingar och barn, inklusive adoptivbarn och barn som placerats i familjen. Med släktingar avses personer som enligt ärvdabalken (40/1965) anses ha rätt till arv.

För televisionsapparater som används på enskilda näringsidkares eller samfunds eller stiftelsens verksamhetsställen skall betalas en televisionsavgift för varje verksamhetsställe. Näringsidkare eller samfund eller stiftelse som bedriver hårbärgeringsrörelse eller hårbärgeringsverksamhet skall dock för televisionsapparater i inkvarteringsrummen betala en televisionsavgift för varje grupp om fyra televisionapparater eller en del av en sådan grupp.

Verksamhetsställe enligt denna lag är varje sådant verksamhetsställe för en näringsidkare eller ett samfund eller en stiftelse som har en annan besöksadress än näringsidkarens

eller samfundets eller stiftelsens permanenta verksamhetsställe. Kommunala förvaltningar och deras enheter samt statliga myndigheter, inrättningar, affärsverk och fonder betraktas var och en som ett särskilt samfund.

8 §

Betalningsskyldighetens uppkomst och upphörande

Betalningsskyldigheten uppkommer när en televisionsapparat tas i bruk. Betalningsskyldigheten upphör när Teleförvaltningscentralen har fått anmälan om att användningen av televisionapparaten har upphört. Betalningsskyldigheten omfattar dock minst en månad.

9 §

Anmälningsskyldighet

Den användare av en televisionsapparat som enligt denna lag är betalningsskyldig skall för uppbörd av televisionsavgift göra en anmälan till Teleförvaltningscentralen om ibruktagande av varje sådan televisionsapparat som förutsätter att televisionsavgift betalas.

Av anmälan om ibruktagande skall framgå de uppgifter som enligt 18 § i denna lag skall införas i registret över televisionsanvändare.

Om användaren av en televisionsapparat trots betalningspåminnelsen under minst sex månaders tid försummar att betala televisionsavgiften, anses det att användaren av en televisionsapparat har återkallat den i 1 momentet avsedda anmälan. Teleförvaltningscentralen fattar ett beslut i saken.

10 §

Kontrollanter

Teleförvaltningscentralen övervakar att anmälningsskyldigheten enligt 9 § iakttas. Teleförvaltningscentralen kan förordna särskilda kontrollanter för uppgiften.

När en kontrollant utför kontroller skall han visa upp en utredning om att han har ett sådant förordnande av Teleförvaltningscentralen som avses i 1 mom.

I samband med kontrollen skall på begäran av kontrollanten ges uppgifter om televisionapparatus användare, om antalet televi-

sionsapparater som används och deras placering, om den tid televisionsapparaten är i bruk och om andra omständigheter som behövs vid uppbörden av televisionsavgiften.

11 §

Uppbörd av televisionsavgift

Efter att ha fått anmälan enligt 9 § om att en televisionsapparat används uppbär Teleförvaltningscentralen utan något separat beslut om betalningsskyldighet en televisionsavgift hos den fysiska eller juridiska person som anmält sig som användare av televisionsapparaten.

På uppbörden av avgiften tillämpas lagen om grunderna för avgifter till staten (150/1992), om inte något annat bestäms i denna lag.

Vid rättelse av sak- eller skrivfel i samband med uppbörden av televisionsavgiften iakttas lagen om förvaltningsförfarande (598/1982).

12 §

Beslut om betalningsskyldighet

På begäran av användaren av en televisionsapparat eller om det har blivit uppenbart i kontrollen att någon använder en televisionsapparat som inte har anmälts enligt 9 § fattar Teleförvaltningscentralen ett särskilt beslut om betalningsskyldighet och om dess begynnelsestidpunkt.

13 §

Dröjsmålsavgift

Har televisionsavgiften inte betalats senast på den utsatta förfallodagen, tar Teleförvaltningscentralen förutom televisionsavgiften ut en dröjsmålsavgift på 30 mark. Dröjsmålsavgift tas dock inte ut om inte åtgärder har vidtagits för indrivning av den försenade avgiften.

14 §

Retroaktiv televisionsavgift

Hos den som använder en televisionsapparat utan att göra anmälan enligt 9 § uppbär Teleförvaltningscentralen dubbel television-

savgift för högst ett sådant år då televisionsapparaten har använts, dock minst 300 mark.

15 §

Utsökning av avgifter

Televisionsavgifter, retroaktiva televisionsavgifter, dröjsmålsavgifter och kontrollavgifter kan indrivnas utan dom eller beslut på det sätt som bestäms i lagen om indrivning av skatter och avgifter i utsökningsväg (367/1961).

16 §

Avbrytande av indrivning

Om användaren av en televisionsapparat trots uppmaningar har försummat att betala televisionsavgiften och avgiften inte heller har kunnat drivas in i utsökningsväg eller på något annat sätt och det är uppenbart att en fortsatt indrivning medför utgifter som strider mot lagens syfte, har Teleförvaltningscentralen rätt att avbryta indrivningsåtgärder.

17 §

Återbetalning av televisionsavgift

Av en betald televisionsavgift återbetalas eller gottgörs den andel som förblir oanvänd och som räknas från den tidpunkt då Teleförvaltningscentralen har fått anmälan om att användningen av en televisionsapparat har upphört. Från summan dras av en återbetalningsavgift på 30 mark. Avgiften återbetalas inte, om det belopp som skall återbetalas är mindre än 20 mark efter det att återbetalningsavgiften avdragits.

4 kap.

Förande av register över televisionsanvändare

18 §

Register över televisionsanvändare

För uppbörden av televisionsavgifter och övervakningen av att denna lag följs skall Teleförvaltningscentralen föra ett register

över televisionsanvändare med uppgifter om dem som lämnat en anmälan enligt 9 § och över dem som har konstaterats bryta mot nämnda anmälningsskyldighet samt över uppbörds- och betalningstransaktioner som gäller avgifter som uppbärs för användningen av en televisionsapparat.

I registret får införas namnet på fysiska personer, antalet televisionsapparater som de använder, personbeteckning, adress, hemkommun och modersmål samt andra sådana uppgifter om fysiska personer som behövs för att sköta uppbörden och övervakningen. I fråga om juridiska personer får i registret införas motsvarande uppgifter som är nödvändiga med tanke på syftet med registerföringen, även affärs- och samfundssignum.

Teleförvaltningscentralen kan använda registret för att sköta sådana uppgifter i avslutning till televisionsavgifterna vilka bestämts för den i lag eller förordning.

19 §

Rätt att få och registrera uppgifter

För uppbörden av televisionsavgifter och övervakningen av att denna lag följs har Teleförvaltningscentralen rätt att få och registrera följande uppgifter:

1) ur befolkningsdatasystemet uppgift om fysiska personers namn och adress, personbeteckning och ändringen av dem samt om dödsfall,

2) enligt avtal fysiska och juridiska personers adresser ur Posten i Finland Ab:s adressregistersystem, samt

3) enligt avtal uppgifter om fysiska och juridiska personers telefonnummer och annan motsvarande kontaktinformation ur teleföretagens kundregister.

20 §

Samkörning av register

Teleförvaltningscentralen har rätt att samköra uppgifterna i registret över televisionsanvändare med de uppgifter som avses i 19 § samt att på så sätt bilda sådana register som behövs för övervakningen av att denna lag följs.

21 §

Utlämnande av uppgifter

För övervakningen av att denna lag följs får ur registret över televisionsanvändare lämnas ut uppgifter till

- 1) polisen,
- 2) åklagarmyndigheterna samt
- 3) domstolarna.

Ur registret över televisionsanvändare får dessutom lämnas ut

1) uppgifter till utsökningsskyldigheter för indrivning av de avgifter som avses i denna lag,

2) uppgifter till statistikcentralen för statistikföring, samt

3) statistiska uppgifter.

I andra fall än de som avses i 1 och 2 mom. iakttas i fråga om utlämnande av uppgifter ur registret över televisionsanvändare vad som bestäms om utlämnande av personuppgifter ur myndigheternas register.

22 §

Avförande av uppgifter

Uppgifterna om dem som gjort en anmälan enligt 9 § avförs ur registret över televisionsanvändare tio år efter utgången av det kalenderår under vilket Teleförvaltningscentralen fick anmälan om att användningen av en televisionsapparat har upphört.

Uppgifterna om dem som har konstaterats bryta mot den anmälningsskyldighet som avses i 9 § avförs ur registret över televisionsanvändare tio år efter utgången av det kalenderår under vilket beslutet om förseelsen vann laga kraft.

Uppgifterna om uppbörds- och betalningstransaktioner som gäller de avgifter som uppbärs för användningen av en televisionsapparat avförs ur registret över televisionsanvändare tio år efter utgången av det kalenderår under vilket transaktionen utfördes.

De samkörda register som avses i 20 § utplånas omedelbart när användningen av dem har upphört, dock senast sex månader efter att de bildades.

5 kap.

Koncessionsavgift

23 §

Skyldighet att betala koncessionsavgift

En koncessionshavare som med stöd av 9 § lagen om televisions- och radioverksamhet (/) har beviljats koncession för att utöva televisions- och radioverksamhet är skyldig att betala en koncessionsavgift till statens televisions- och radiofond. Koncessionsavgiften betalas särskilt för vardera koncession.

Om koncessionshavaren hör till en koncern enligt 1 kap. 6 § bokföringslagen (1336/1997) eller är ett ägarintresseföretag enligt 1 kap. 7 § eller ett intresseföretag enligt 1 kap. 8 § i nämnda lag och något företag inom samma av ovan nämnda företag bildade företagsgrupp har i 24 § nämnd omsättning som ligger till grund för koncessionsavgiften, bestäms koncessionsavgiften på grundvalen av företagens gemensamma omsättning som ligger till grund för koncessionsavgiften. Samma förfarande gäller i sådana fall där moderbolaget eller aktieägaren inte är finländska. Koncessionshavaren är skyldig att betala den på detta sätt bestämda koncessionsavgiften i sin helhet..

Skyldigheten att betala koncessionsavgift uppkommer den dag koncessionen träder i kraft och upphör den sista dag koncessionen gäller.

24 §

Omsättning som ligger till grund för koncessionsavgiften

Den omsättning som ligger till grund för koncessionsavgiften omfattar alla sådana inkomster av reklam och sponsring i anslutning till televisions- och radiosändningar som sänds med stöd av koncessionen och är avsedda att tas emot i Finland samt andra inkomster av sändningsverksamhet i enlighet med koncessionen. Med den omsättning som ligger till grund för koncessionsavgiften avses den gemensamma omsättningen enligt 1 mom. för de koncessionshavare som nämns i 23 § 2 mom. minskad med bolagens motsvarande inbördes omsättning.

Om försäljning av reklamtid eller rekla-

mutrymme bedrivs tillsammans med annan affärsverksamhet, vare sig denna kräver koncession eller inte, betraktas som den koncessionsberoende verksamhetens andel en i förhållande till de gängse värdena beräknad del av den uppburna sammanlagda ersättningen.

Som värdet på sådana reklamtider eller reklamutrymmen som upplåtits vederlagsfritt eller mot ett vederlag som i väsentlig grad underskrider gällande prissättning betraktas ett värde enligt gängse pris på motsvarande reklamtider eller reklamutrymmen. Om reklamtid eller reklamutrymme upplåts vederlagsfritt för allmännyttiga ändamål, har Teleförvaltningscentralen rätt att på ansökan bevilja befrielse från att värdet på reklamtiden eller reklamutrymmet räknas in i den omsättning som ligger till grund för koncessionsavgiften. Tillståndet skall sökas innan reklamtiden eller reklamutrymmet upplåts.

25 §

Koncessionsavgiftens storlek

Koncessionsavgiften skall på basis av skalorna i 2 och 3 mom. betalas för den kalenderårsvis bestämda i 24 § avsedda omsättningen av verksamhet i enlighet med koncessionen. Om koncessionsperioden inte är ett kalenderår, bestäms avgiften i enlighet med den omsättning av verksamheten under verksamhetsmånaderna vilken avses i 24 §.

Den progressiva skalan för koncessionsavgift för televisionsverksamhet är följande:

Omsättning	Koncessionsavgift vid den nedre gränsen	Koncessionsavgift för den del av omsättningen som överstiger den nedre gränsen
milj. mk/år	milj. mk/år	%
20-50	0,00	15
50-130	4,50	20
130-300	20,50	23
300-800	59,60	25
800-	184,60	27

Den progressiv skala för koncessionsavgift för radioverksamhet är följande:

Omsättning	Koncessionsavgift vid den nedre gränsen	Koncessionsavgift för den del av omsättningen som överstiger den nedre gränsen
milj. mk/år	milj. mk/år	%
20-50	0,00	4
50-80	1,20	6
80-	3,00	8

Koncessionsavgiften får dock inte överskrida 25 procent av den årliga omsättning av televisionsverksamheten.

Den lägsta koncessionsavgift som uppbärs är 50 mark.

26 §

Betalning av koncessionsavgift

Koncessionsavgiften betalas månatligen den 15 dagen i andra månaden efter kalendermånaden.

Koncessionsavgiften betalas månatligen på basis av den uppskattade genomsnittliga betalningsprocent för hela året som Teleförvaltningscentralen bestämt på förhand för varje koncessionshavare och på basis av den faktiska omsättning som ligger till grund för koncessionsavgiften. Den uppskattade årliga genomsnittliga betalningsprocenten för koncessionshavaren skall bestämmas så att den så exakt som möjligt motsvarar koncessionsavgiften enligt 25 §.

Intäkterna av försäljning och annan upplåtelse av reklamtid hänförs till de månader då reklamen visas.

27 §

Justering av koncessionsavgiften under kalenderåret

Den i enlighet med 26 § 2 och 3 mom. uppskattade betalningsprocenten kan genom beslut av Teleförvaltningscentralen justeras efter varje kvartal, om det på basis av den vid denna tidpunkt faktiska omsättning som ligger till grund för avgiften och på basis av andra tillgängliga uppgifter kan anses uppenbart att den uppskattade årliga betalningsprocenten avviker från den slutliga årliga genomsnittliga betalningsprocenten. Justeringen kan företas på initiativ av antingen koncessionshavaren eller Teleförvaltningscentralen.

28 §

Justering av koncessionsavgiften efter kalenderåret

Den årliga totala koncessionsavgiften justeras före utgången av mars efter varje kalenderår på basis av den faktiska omsätt-

ningen av den omsättning som ligger till grund för koncessionsavgiften. Koncessionshavaren skall då betala det obetalda beloppet eller Teleförvaltningscentralen återbetala det överskjutande beloppet.

För justering av koncessionsavgiften skall koncessionshavaren årligen före den 15 mars lämna uppgifter om den månatliga omsättning som ligger till grund för koncessionen. Uppgifterna skall basera sig på bokföringen och de skall ha granskats av den godkända revisor som är revisor hos koncessionshavaren.

29 §

Kringgående av koncessionsavgift

Om någon omständighet eller åtgärd har givits en sådan form som inte motsvarar sakens karaktär eller ändamål, skall koncessionsavgiften fastställas som om riktig form hade använts i saken.

Om försäljningspriset på reklamtiden eller reklamutrymmet eller vederlaget har bestämts så att det inte motsvarar det som oberoende parter skulle ha kommit överens om, bestäms avgiften dock utgående från det som oberoende parter skulle ha kommit överens om.

Om ovan nämnda arrangemang har inletts uteslutande eller huvudsakligen för att undgå koncessionsavgift, kan koncessionsavgiften höjas, dock högst till dubbelt belopp.

30 §

Dröjsmålsränta

Om avgiften fördröjs eller den omsättning som ligger till grund för avgiften har hänförs till fel tid, uppbärs på det försenade beloppet dröjsmålsränta enligt räntelagen (633/1982).

På det belopp som uppbärs eller återbetalas i samband med justeringen av den årliga avgiften uppbärs eller betalas inte någon ränta.

31 §

Bemyndigande

Vederbörande ministerium och Teleförvaltningscentralen har rätt att utfärda närmare bestämmelser om omständigheter som gäller

betalningen av koncessionsavgift och om lämnandet av uppgifter som hänför sig till den fakturering som ligger till grund för avgiften och om övervakningen av att avgifterna betalas.

På begäran av den betalningsskyldige ger tillsynsmyndigheten ett förhandsbeslut om omständigheter som hänför sig till grunden för och betalningen av koncessionsavgiften. Besvär får inte anföras över förhandsbeslut.

32 §

Rätt att få upplysningar och tystnadsplikt

Vederbörande ministerium och Teleförvaltningscentralen har rätt att av dem som utövar televisions- och radioverksamhet samt av andra samfund enligt 23 § 2 mom. få sådana upplysningar om utövarna av verksamheten och om verksamheten som behövs för skötseln av de uppgifter som anges i denna lag. Detta gäller även upplysningar som normalt är sekretessbelagda. Myndigheterna har också rätt att granska ovan nämnda företags och samfunds bokföring till den del detta är nödvändigt för att fastställa koncessionsavgiften och utreda de omständigheter som påverkar saken.

Myndigheten får inte för någon utomstående röja en sådan omständighet som den fått kännedom om med stöd av denna lag och som skall betraktas som en företagshemlighet.

6 kap.

Tvångsmedel, påföljder, ändringssökande

33 §

Vite

Om en koncessionshavare enligt 23 § bryter mot denna lag, kan ministeriet eller Teleförvaltningscentralen ålägga honom att rätta sitt fel eller sin försummelse.

Vederbörande ministeriet eller Teleförvaltningscentralen kan förena sitt beslut enligt 1 mom. med vite enligt vad som bestäms i viteslagen (1113/1990).

34 §

Återkallande av koncession

Om en koncessionshavare enligt 23 § inte iakttar denna lag eller de bestämmelser som utfärdats med stöd av den, kan statsrådet helt eller delvis återkalla koncessionen i sådana fall då koncessionshavaren trots uppmaning inte rättar sitt förfarande inom en skälig bestämd tid.

Staten är inte skyldig att betala ersättning med anledning av att koncessionen återkallas.

35 §

Kontrollavgift

Hos den som använder en televisionsapparat utan att lämna en anmälan enligt 9 § uppbärs en kontrollavgift på 500 mk.

Kontrollavgiften påförs av Teleförvaltningscentralen. Avgift behöver inte påföras, om det kan anses att televisionsapparatus användningstid är kort eller om det annars kan anses oskäligt att påföra kontrollavgift.

36 §

Ändringssökande

Om sökande av ändring i beslut som avses i denna lag bestäms i förvaltningsprocesslagen (586/1996). Koncessionsavgiften skall betalas på förfallodagen oberoende av ändringssökande.

I Teleförvaltningscentralens beslut om retroaktiv skyldighet att betala televisionsavgift skall dock först yrkas rättelse hos Teleförvaltningscentralen inom 30 dagar efter delfåendet av beslutet. För sökande av ändring i beslut med anledning av rättelseyrkande gäller 1 mom.

7 kap.

Särskilda bestämmelser

37 §

Handräckning

Ministeriet och Teleförvaltningscentralen har rätt att få handräckning av polisen för

verkställigheten av denna lag och de bestämmelser som utfärdats med stöd av den.

38 §

Närmare bestämmelser

Närmare bestämmelser om verkställigheten av denna lag utfärdas vid behov genom förordning.

8 kap.

Ikraftträdelse- och övergångsbestämmelser

39 §

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den .

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

40 §

Övergångsbestämmelse

Den som har en gällande televisionslicens när denna lag träder i kraft anses ha gjort en anmälan enligt 9 §. Teleförvaltningscentralen har rätt att för varje televisionslicens som beviljats före ikraftträdandet bestämma när den första faktureringsperioden för televisionsavgiften skall börja.

Om i gällande koncession för televisions- och radioverksamhet som utövas med hjälp av radiovågor som utbreder sig fritt förutsätts att en avgift för public service-rundradioverksamhet betalas eller om koncessionsvillkoren annars står i strid med denna lag, iaktas bestämmelserna i denna lag i stället för koncessionsvillkoren. Även i sådana fall då den gällande koncessionen inte innehåller något villkor som förpliktar till avgift, iaktas bestämmelserna i denna lag.

3.

Lag**om ändring av lagen om Rundradion Ab**

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i lagen den 22 december 1993 om Rundradion Ab (1380/1993) 5 § 4 mom. och
4 kap. samt
ändras 1 §., 6 § 1 mom. 2, 3 och 8 punkten samt 12 § som följer:

1 §

Bolagets ställning

Rundradion Ab är ett aktiebolag inom trafikministeriets förvaltningsområde som bedriver allmännyttig rundradioverksamhet enligt 7 §. Bolaget kan även bedriva annan verksamhet enligt sin bolagsordning eller enligt en koncession som beviljats bolaget.

Angående bolagets rätt att bedriva rundradiosändningsverksamhet bestäms särskilt. I fråga om tekniska radioanläggningar som behövs i verksamheten tillämpas radiolagen (517/1988) och telemarknadslagen (396/1997).

På bolaget tillämpas lagen om aktiebolag (734/1978) med de undantag som stadgas i denna lag.

6 §

Förvaltningsrådets uppgifter

På förvaltningsrådet ankommer att

2) välja bolagets styrelse så att den företräder båda språkgrupperna och tillräcklig sakkunskap för skötseln av sådan allmännyttig verksamhet som avses i 7 §,

3) besluta i ärenden som avser betydande inskränkningar eller utvidgning av verksamheten eller väsentlig ändring av bolagets organisation,

8) övervaka förvaltningen av bolaget och till ordinarie bolagsstämman ge ett yttrande med anledning av bokslutet och revisionsberättelsen,

12 §

Förbud mot reklam

Bolaget får inte i anslutning till sitt programutbud sända televisions- eller radioreklam. Statsrådet har dock rätt att av särskilda skäl bevilja bolaget rätt att i samband med enskilda program sända sådan reklam.

Bolaget får inte producera sponsrade program.

Denna lag träder i kraft den

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

4.

Lag

om ändring av lagen om teleförvaltningen

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen den 10 juni 1988 om teleförvaltningen (518/1988) 1 §, 2 § 1 mom. 1 punkten och 3 §, sådan den lyder i lag 397/1997, som följer:

1 §

För teknisk övervakning och kontroll av tele- och radioverksamheten samt tillsynen över postverksamheten och televisions- och radioverksamheten, för tillstånds- och avgiftsförvaltningen i samband därmed och för övriga förvaltningsuppgifter som sammanhänger med kommunikation finns Teleförvaltningscentralen, som verkar inom vederbörande ministeriums förvaltningsområde.

2 §

1) dra försorg om tillsynen över att telemarknadslagen (396/1997), postlagen (907/1993), lagen om televisions- och radioverksamhet (/), lagen om statens

televisions- och radiofond (/) samt de med stöd av dem utfärdade bestämmelserna och tillståndsvillkoren blir iakttagna,

3 §

Vederbörande ministerium kan i enskilda fall förbehålla sig rätt att avgöra ett ärende som enligt telemarknadslagen, lagen om televisions- och radioverksamhet, lagen om statens televisions- och radiofond eller radiolagen skall avgöras av Teleförvaltningscentralen.

Denna lag träder i kraft den .

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter kan vidtas innan lagen träder i kraft.

5.

Lag**om ändring av 25 i § upphovsrättslagen**

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i upphovsrättslagen av den 8 juli 1961 (404/1961) 25 i § 1 mom., sådant det lyder i lag 446/1995, som följer:

25 i §

Teleföretag som äger eller förvaltar tele-
nät, som huvudsakligen är avsett för distri-
bution av television- och radioprogram får
via ledning för allmänheten vidareända
verk som ingår i sådana televisions- och ra-
diosändningar som avses i 42 § (/) lagen

om televisions- och radioverksamhet samti-
digt med den ursprungliga sändningen och
utan att den ändras.

—————
Denna lag träder i kraft den .

—————
Helsingfors den 17 april 1998

Republikens President

MARTTI AHTISAARI

Trafikminister *Matti Aura*

Lag

om ändring av lagen om Rundradion Ab

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i lagen den 22 december 1993 om Rundradion Ab (1380/1993), 5 § 4 mom. och
4 kap. samt
ändras 1 §, 6 § 1 mom. 2, 3 och 8 punkten samt 12 §, som följer:

Gällande lydelse

1 kap.

Allmänna stadganden

1 §

Bolagets ställning

Rundradion Ab är ett aktiebolag inom trafikministeriets förvaltningsområde som bedriver allmännyttig rundradioverksamhet enligt 7 §. Bolaget kan även bedriva annan verksamhet enligt sin bolagsordning.

Bolaget har rätt att utan koncession enligt lagen angående radioläggningar (8/27) bedriva rundradiosändningsverksamhet över de kanaler och frekvenser som bolaget i behörig ordning har tilldelats eller tilldelas. I fråga om tekniska anläggningar som behövs i verksamheten tillämpas radiolagen (517/88) och telelagen (183/87).

På bolaget tillämpas lagen om aktiebolag (734/78) med de undantag som stadgas i denna lag.

5 §

Förvaltningsrådet

En representant för trafikministeriet har rätt att närvara vid bolagets förvaltningsråds sammanträden och yttra sig där. Trafikministeriets representant har inte rätt att yttra sig i programpolitiska frågor.

6 §

Förvaltningsrådets uppgifter

På förvaltningsrådet ankommer att

Föreslagen lydelse

1 §

Bolagets ställning

Rundradion Ab är ett aktiebolag inom trafikministeriets förvaltningsområde som bedriver allmännyttig rundradioverksamhet enligt 7 §. Bolaget kan även bedriva annan verksamhet enligt sin bolagsordning eller enligt en koncession som beviljats bolaget.

Angående bolagets rätt att bedriva rundradiosändningsverksamhet bestäms särskilt. I fråga om tekniska radioanläggningar som behövs i verksamheten tillämpas radiolagen (517/1988) och telemarknadslagen (396/1997).

På bolaget tillämpas lagen om aktiebolag (734/1978) med de undantag som stadgas i denna lag.

5 §

Förvaltningsrådet

(4 mom upphävs)

6 §

Förvaltningsrådets uppgifter

På förvaltningsrådet ankommer att:

Gällande lydelse

2) på framställning av verkställande direktören anställa och entlediga medlemmarna i bolagets styrelse så att styrelsen till sin sammansättning är mångsidig och att bland annat olika samhällsgrupper och båda språkgrupperna är företrädade inom den, samt faställa styrelsemedlemmarnas löner och andra till deras uppdrag anslutna villkor,

3) besluta om omfattningen av bolagets verksamhet, om bolagets basorganisation och principerna för den högsta ledningens arbetsfördelning, om förvärv och försäljning av aktier i andra bolag samt om de viktigaste ekonomiska projekten,

8) avge förklaring med anledning av revisorernas anmärkningar,

4 kap.

Finansiering av bolaget

9 §

Radiofonden

För finansiering av den allmännyttiga rundradioverksamheten och för främjande av rundradioverksamheten finns enligt lagen angående radioanläggningar statens radiofond, som står utanför statsbudgeten och förvaltas av Teleförvaltningscentralen.

Ur radiofondens medel betalas också kostnaderna för uppbörden av avgifter till fonden, inspektioner, lönerna till förvaltningsrådets medlemmar samt för det allmänna utvecklandet av den allmännyttiga rundradioverksamheten.

I radiofondens förvaltning skall i tillämpliga delar iakttas vad som stadgas eller bestäms om statens bokföring och betalningsrörelse. På förslag av trafikministeriet fastsätter statsrådet årligen radiofondens dispositionsplan.

10 §

Bruksavgift för mottagare

De avgifter och dröjsmålsavgifter som be-

Föreslagen lydelse

2) välja bolagets styrelse så att den företräder båda språkgrupperna och tillräcklig sakkunskap för skötseln av sådan allmännyttig verksamhet som avses i 7 §,

3) besluta i ärenden som avser betydande inskränkningar eller utvidgning av verksamheten eller väsentlig ändring av bolagets organisation,

8) övervaka förvaltningen av bolaget och till ordinarie bolagsstämman ge ett yttrande med anledning av bokslutet och revisionsberättelsen,

(4 mom upphävs)

*Gällande lydelse**Föreslagen lydelse*

talas för användning av radioanläggningar som är avsedda för mottagning av rundradiosändningar uppbärs enligt lagen angående radioanläggningar till statens radiofond.

11 §

Andra intäkter

Statrådet kan besluta om uppbärande till radiofonden även av andra intäkter i anslutning till rundradioverksamheten.

12 §

Förbud mot reklam

Bolaget får inte på radio- och televisionskanaler som det förfogar över sända affärsreklam eller annan därmed jämförbar reklam. Statsrådet har dock rätt att av särskilda skäl bevilja bolaget rätt att i samband med enskilda program sända sådan reklam.

12 §

Förbud mot reklam

Bolaget får inte i anslutning till sitt programutbud sända televisions- eller radioreklam. Statsrådet har dock rätt att av särskilda skäl bevilja bolaget rätt att i samband med enskilda program sända sådan reklam.

Bolaget får inte producera sponsrade program.

Denna lag träder i kraft den .

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

Lag

om ändring av lagen om teleförvaltningen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen den 10 juni 1988 om teleförvaltningen (518/1988) 1 §, 2 § 1 mom.
1 punkten och 3 §, sådan den lyder i lag 397/1997, som följer:

Gällande lydelse

1 §

För teknisk övervakning och kontroll av tele- och radioverksamheten samt tillsynen över postverksamheten, för tillståndsförvaltningen i samband därmed och för övriga förvaltningsuppgifter i tele- och radio- och postverksamheten finns Teleförvaltningscentralen, som verkar inom vederbörande ministeriums förvaltningsområde.

2 §

Teleförvaltningscentralen har till uppgift att

1) dra försorg om tillsynen över att telemarknadslagen (396/1997), postlagen (907/1993), lagen angående radioanläggningar (8/1927), radiolagen (517/1988) och kabelsändningslagen (307/1987) samt de med stöd av dem utfärdade stadgandena, bestämmelserna och tillståndsvillkoren blir iakttagna

2) dra försorg om den tekniska kontrollen av tele- och radioanläggningar och tillsynen över användningen av dem, samt

3) sköta andra uppgifter som ankommer på centralen enligt andra stadganden eller vederbörande ministeriums föreskrifter.

3 §

Vederbörande ministerium kan i enskilda fall förbehålla sig rätt att avgöra ett ärende som enligt telemarknadslagen, lagen angående radioanläggningar eller radiolagen skall avgöras av Teleförvaltningscentralen.

Föreslagen lydelse

1 §

För teknisk övervakning och kontroll av tele- och radioverksamheten samt tillsynen över postverksamheten och *televisions- och radioverksamheten*, för tillstånds- och *avgiftsförvaltningen* i samband därmed och för övriga förvaltningsuppgifter *som sammanhänger med kommunikation* finns Teleförvaltningscentralen, som verkar inom vederbörande ministeriums förvaltningsområde.

2 §

Teleförvaltningscentralen har till uppgift att

1) dra försorg om tillsynen över att telemarknadslagen (396/1997), postlagen (907/1993), lagen *om televisions- och radioverksamhet* (/), *lagen om statens televisions- och radiofond* (/) samt de med stöd av dem utfärdade bestämmelserna och tillståndsvillkoren blir iakttagna,

3 §

Vederbörande ministerium kan i enskilda fall förbehålla sig rätt att avgöra ett ärende som enligt telemarknadslagen, lagen om televisions- och radioverksamhet, *lagen om statens televisions- och radiofond eller radiolagen* skall avgöras av Teleförvaltningscentralen.

Denna lag träder i kraft den .

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

Lag

om ändring av 25 i § upphovsrättslagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i upphovsrättslagen av den 8 juli 1961 (404/1961) 25 i § 1 mom., sådan den lyder i lag 446/1995, som följer:

Gällande lydelse

25 i §

Utövare av kabelsändningsverksamhet och andra som vidareänder radio- eller televisionutsändningar får via ledning för allmänheten vidareända verk som ingår i sådana radio- och televisionutsändningar som avses i 16 § (1213/92) kabelsändningslagen samtidigt med den ursprungliga sändningen och utan att den ändras.

Föreslagen lydelse

25 i §

Teleföretag som äger eller förvaltar telenät som huvudsakligen är avsett för distribution av television- och radioprogram, får via ledning för allmänheten vidareända verk som ingår i sådana television- och radio-sändningar som avses i 42 § (1) lagen om television- och radioverksamhet samtidigt med den ursprungliga sändningen och utan att den ändras.

Detta lag träder i kraft den

Åtgärder som verkställigheten av laget förutsätter kan vidtas innan lagen träder i kraft.
